

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2015-2020

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vlada Yurko

Násilí ve filmu

Praha 2020

Vedoucí bakalářské práce: Doc. Mgr. Petr Kaňka

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2015-2020

BACHELOR THESIS

Vlada Yurko

Violence in cinematography

Prague 2020

The Bachelor Thesis Work Supervisor: Doc. Mgr. Petr Kaňka

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne.....

Jméno autora: Vlada Yurko

Poděkování

Ráda bych zde poděkovala vedoucímu bakalářské práce Doc. Mgr. Petru Kaňkovi za jeho cenné rady a trpělivost při vedení mé bakalářské práce. V neposlední řadě také děkuji všem respondentům, kteří mi poskytli potřebné informace.

Anotace

Hlavním cílem této bakalářské práce je prozkoumat smýšlení společnosti o filmech obsahujících násilí, které byly natočené po roce 1989. V teoretické části se tato práce zaměřuje na přehled násilí z hlediska kulturní antropologie, následně na rozvoj násilí v českém filmu. Cílem je zjistit, za jakým účelem čeští tvůrci natáčejí násilné filmy, a odkud čerpají inspiraci. V praktické části se pokusím pomocí dotazníkového šetření prozkoumat postoje respondentů ke kriminálním filmům *Bolero*, *Gangster Ka* a *Sametoví vrazi*, a porovnat výsledky s názory autorů těchto děl. Výzkum je doplněn analýzou filmové řeči.

Klíčová slova

Film, filmová řeč, kriminální, násilí, sametová revoluce, svoboda, totalita, žánr.

Annotation

The main aim of this bachelor thesis is to explore the society's thinking about films made after 1989 that include violence. In the theoretical part, this thesis focuses on an overview of violence in terms of cultural anthropology, and then - on the development of violence in the Czech film. The aim is to find out for what purpose specifically Czech filmmakers make violent films and where they draw inspiration. In the practical part the respondents' attitudes towards the crime films *Bolero*, *Gangster ka* and *Velvet Murderers* is examined, and the results are compared with the opinions of the authors of these works. The research is supplemented by the analysis of film language.

Keywords

Criminal, film language, film, freedom, genre, totalitarianism, velvet revolution, violence.

ÚVOD	9
TEORETICKÁ ČÁST	11
1 NÁSILÍ Z ANTROPOLOGICKÉHO HLEDISKA.....	11
1.1 Násilí v přírodě. Agrese u člověka jako biologického druhu.....	11
1.2 Násilí z hlediska kulturní antropologie.....	13
1.2.1 Antika.....	13
1.2.2 Judaismus a rané křesťanství	15
1.2.3 Renesance	17
1.2.4 19. století	19
1.2.5 20. století	21
2 ETICKÉ PROBLÉMY SPOJENÉ SE ZOBRAZOVÁNÍM NÁSILÍ	26
2.1 Před revolucí.....	26
2.2 Po revoluci.....	28
2.2.1 Zákon.....	29
2.2.2 Financování.....	30
2.2.3 Žánr	31
PRAKTICKÁ ČÁST.....	33
3 VYMEZENÍ VÝZKUMNÉHO CÍLE.....	33
4 VÝZKUMNÁ METODIKA	33
5 VÝZKUMNÝ VZOREK	34
6 ČASOVÁ ORGANIZACE VÝZKUMU PODLE FÁZÍ.....	35
7 VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	35
8 HYPOTÉZY.....	35
9 VÝSLEDKY VÝZKUMU.....	36
9.1 Bolero.....	36
9.1.1 Filmová řeč	36
9.1.2 Základní postoje F. A. Brabce k dílu.....	39
9.1.3 Výsledky dotazníkového šetření podle věkových kategorií.....	40
9.2 Gangster Ka.....	45

9.2.1	Filmová řeč	45
9.2.2	Základní postoje J. Kmenty k dílu.....	46
9.2.3	Výsledky dotazníkového šetření podle věkových kategorií.....	47
9.3	Sametoví vrazi.....	51
9.3.1	Filmová řeč.....	51
9.3.2	Základní postoje J. Svobody k dílu	53
9.3.3	Výsledky dotazníkového šetření podle věkových kategorií.....	53
10	INTERPRETACE A DISKUSE VÝLEDKŮ	59
	ZÁVĚR	62
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	65
	SEZNAM ZKRATEK	68
	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ.....	69
	SEZNAM PŘÍLOH	70

ÚVOD

Dnes je téma násilí ve filmu aktuálnější než kdykoliv jindy. Současné publikum je více cynické a násilí si často osvojuje a nachází v něm zalíbení. Tvůrci filmů z USA a Evropy nejsou téměř omezeni cenzurou a filmový trh je extrémně konkurenční. V důsledku boje o pozornost diváka se filmová a televizní studia snaží natáčet co nejvíce filmů, které přitahují zejména tím, že jsou převážně plné násilí.

Většina prací tohoto typu je zaměřena na reakci dětí nebo mládeže na násilné filmy. Má práce se bude věnovat jinému aspektu tohoto problému. Proč je na trhu poptávka po násilných filmech? Analyzuji to v rámci kulturní antropologie a filmové vědy. V praktické části se dotýkám i psychologického aspektu problému. Domnívám se, že násilné filmové scény mohou mít jak pozitivní, tak i negativní vliv na konzumenta. Zaleží pak na mnoha faktorech, především na opodstatnění násilí, tedy na jeho obsahové podmíněnosti dějem a vyprávěním. Dalším cílem mé bakalářské práce je zkoumat jazyk vybraných filmů s tématem násilí a jejich zpětnou vazbu na diváka.

Rozdíl v kultuře a historickém kontextu zemí starého kontinentu a nového světa se přenáší i do filmové tvorby, což vyplývá z toho, že umění je „zrcadlem života“. Tyto skutečnosti přímo souvisí s mentalitou diváků a zároveň zvyšujícím se tlakem, který byl vyvíjen na tržní úspěch jednotlivých filmů v daných lokalitách. Pokud americká studia neustále hledají recept na ideální, všeobecně úspěšný film, který bude prodáván po celém světě, český film je natočen pro diváky s jedním kulturním kódem. Proto jde většinou o společensko-kritické filmy.

Také musím zmínit, že téma násilí během totalitního režimu bylo aktivně cenzurováno. Po revoluci dostali tvůrci absolutní svobodu projevu. Ve své práci se pokusím zjistit, jak tu svobodu používají. Z těchto důvodů jsem se rozhodla, že se moje práce bude věnovat hlavně problému násilí v českém filmu natočeném po roce 1989. V teoretické části krátce posuji situaci před revolucí zejména pro pochopení, odkud moderní tvůrci čerpají inspiraci.

Pojem násilí může mít velké množství subjektivních konotací. Moderní společnost řeší, jestli je násilím například eutanazie nebo potrat. Proto teoretickou část práce

začínám kapitolou, věnující se problému násilí z hlediska kulturní antropologie. Dále krátce popíšu, historický kontext, v jakém se v Česku film obsahující násilí rozvíjel a na co je zaměřen. Tato kapitola bude rovněž zaměřena na žánrové rysy kriminálních porevolučních filmů, na vliv zákona a problém zisku po roce 1989.

Praktická část se věnuje analýze filmové řeči a dramaturgickým záměrům kriminálních filmů. Pokusím se zde definovat, k čemu chtějí tvůrci diváka dovést a o čem ho chtějí přesvědčit. Každý ze tří filmů, které byly vybrány k podrobnému rozboru, je unikátní svým způsobem zobrazení násilí, jeho estetizací, tématu a cíle:

Bolero (F. A. Brabec, 2001) je film o sexuálním násilí mladých lidí elitního sociálního původu a o kruté vraždě pod vlivem alkoholu.

Gangster Ka (J. Páchl, 2015) vypráví o zrození pravého gangstera, který si jde za svým cílem podmanit pražské podsvětí.

Sametová vrazi (J. Svoboda, 2005) ukazují život mladých mužů, kteří nastoupili na cestu zločinu v 90. letech, kdy se svět morálních hodnot zhroutil, a většina z nich toužila po tom žít zejména komfortně.

Dále uvádím analýzu rozhovorů s autory těchto filmů, které se zaměřují na formulaci jejich uměleckých cílů. Následuje analýza dotazníků diváků, kteří filmy viděli a byli vybráni jako vzorek pro zkoumání zpětné vazby. Všichni respondenti patřili mezi studenty, nebo vysokoškolsky vzdělanou populaci a byli rozděleni do čtyř skupin dle věku a pohlaví. Srovnáním těchto údajů se pokusím definovat, jaký dopad měl umělecký obraz násilí na respondenty, co konfrontací s dílem poznali, prožili a jaké postoje k problematice zaujali.¹

¹ *Poznámka pod čarou, velikost písma 9 - Arial, 10 - Times New Roman (v případě využití metody průběžných poznámek nebo doplnění textu), řádkování 1.*

TEORETICKÁ ČÁST

1 NÁSILÍ Z ANTROPOLOGICKÉHO HLEDISKA

1.1 Násilí v přírodě. Agrese u člověka jako biologického druhu

Pro přežití druhu je paradoxně nutné mít agresivní tlak zvenčí (když lev zabíjí nemocnou antilopu, aniž by to věděl, chrání celé stádo před možnou epidemií, stálý účinek bakterií na lidské tělo vytváří zdravou imunitu)². "Život je neustálá tvůrčí práce a stavba není možná bez zničení³," píše A. P. Nazeretan. Ve své práci píše, že množství energie je na Zemi vyčerpatelem zdrojem, a proto je někdy agrese jediným možným způsobem, jak ji „extrahovat“ a použít k pokračování v koloběhu života⁴.

Nazeretan Dr.Sc. ve své práci popisuje tři hlavní typy agrese v přírodě⁵.

1) **Lovecká agrese.** Je typická pro mezidruhové vztahy. Dravec necítí soucit nebo vztek vůči své kořisti, je absolutně bezcitný. „*Jak zdůrazňuje norský vědec B. Borresen, je lovecká agrese (predatory aggression) spojena s vypínáním soucitu a její mozkové centrum je umístěno v hypotalamu odděleně od centra afektivní agrese.*“

2) **Afektivní agrese.** Typická pro vztahy mezi jedinci jednoho druhu. Agresor zažívá řadu emocí ve vztahu k oběti, od vzteku po lítost. „*Přirozený výběr vytvořil u vyšších zvířat instinkt zaměřený na populaci, díky čemuž střety mezi příbuznými neohrožují přežití druhu. Četná pozorování a studie odhalily zvláště významnou*

2 NAZARETAN, A.P. *Antropologia nasilia I kultura samooranizacii: Očerky po evolucionno-istoričeskoj psichologii.* Moskva: LKI, 2007, s. 13 ISBN 978-5-382-00117-3

3 Tamtéž, s. 14

4 Tamtéž, s. 14

5 Tamtéž, s. 40

okolnost: síla instinktivní inhibice je úměrná síle přírodních zbraní, které jsou obdařeny jedním nebo jiným biologickým druhem. Tento vztah se nazývá pravidlo ontologické rovnováhy“.

3) Agrese mezi blízkými příbuznými druhy, které si konkurují v rámci jedné ekologické niky. U příbuzných druhů s podobnou potravní specializací může agrese deaktivovat mechanismus instinktivní inhibice v konkurenčním prostředí. Instinkt může také oslabit mezi představiteli jednoho druhu, když je ekologická nika přeplněná.

Pro nás je zajímavý hlavně druhý bod. Podle pravidla ontologické rovnováhy se u člověka vyvinula slabá instinktivní inhibice, protože není vybaven silnou přírodní zbraní. Když naši předkové vzali kámen do svých rukou a začali ho používat jako zbraň, náš druh se nacházel v nebezpečí s hrozbou vyhynutí.⁶ *"Australopithecus zbavený přírodních zbraní proto nezdědil trvalé instinktivní brzdy vnitrodruhové agrese... V kombinaci s tak choulostivým instinktivním základem postavily smrtící umělé zbraně Homo habilis na pokraj sebezničení. Přírodní etologická rovnováha, která chrání divoká zvířata před takovým výsledkem, byla radikálně a navždy narušena⁷.“*

Naším předkům se podařilo přežít a poté se vyvíjet díky změnám v mozku, které vedly ke vzniku iracionálních obav a fobií u Homo habilis, které omezují násilí. Navíc čím silnější zbraň, tím více vyvinutá by měla být úroveň kultury k potlačení agrese u lidí. Technologie musí být psychologicky zvládnuta. A čím silnější je zbraň, tím méně by mělo být pravděpodobné, že ji někdo bude zneužívat⁸. Autor také dokazuje, že se „koeficient krveprolití“ s rozvojem kultury nezvýšil, ale pouze klesal. Například „procento tuzemských obětí ve 20. století bylo zjevně výrazně nižší než v kterémkoli z předchozích období a hodnota individuálního lidského života se bezprecedentně zvýšila

6 NAZARETAN, A.P. *Antropologia nasilia I kultura samooranizacii: Očerky po evolucionno-istoričeskoj psihologii..* Moskva: LKI, 2007, s. 41 ISBN 978-5-382-00117-3

7 Tamtéž, s. 48

8 Tamtéž, s. 59–80

“⁹. Podstata omezení násilí ve společnosti neznamená snížení agresivity, ale snížení impulsivity. „*Schopnost omezit impulzivní motivy, dosažená převážně díky rozvoji racionálního myšlení, tvoří základ kulturní regulace.*“¹⁰“

1.2 Násilí z hlediska kulturní antropologie

1.2.1 Antika

Prometheus přinesl lidem oheň ukradený bohům, za což byl potrestán Diem.

Mýtus o Semele, matce Dionýsa říká, že Héra, manželka Dia, žárlila na obyčejnou smrtelnou dívku. Tu přiměla, aby Dia požádala, ať se před ní objeví v celé božské síle. Nelze odolat nebeskému ohni, žena uhořela zaživa.

Oidipus se stejně jako jeho otec Láios snaží vyhnout svému osudu a oba selhávají. Velká tragédie malého muže končí, když si král propíchne oči a slepý putuje po celém světě ve snaze odčinit své hříchy.

Mýtus o Ífigeneii potvrzuje skutečnost, že ve starověkém Řecku došlo ve vzácných případech k lidským obětem. Agamemnón, který zabil posvátnou laň bohyně Artemis, měl bohyni obětovat nejkrásnější ze svých dcer, Ífigeneii, jinak by se nemohli dostat k Tróji, v poslední chvíli však bohyně litovala poslušné dívky, rezignovala na svůj osud a nahradila ji kozou.

Na rozdíl od monoteistických bohů se bohové starověkého Řecka neobjevují jako ochránci absolutní pravdy, což je znatelné z mytologizace trojské války. Příběh začíná Paridovým jablkem. Afrodita, která obdržela proslulé ovoce, slíbila Paridovi lásku nejkrásnější ženy na světě, kterou byla Helena, manželka krále Meneláa. Uražená Héra a Athéna bojují na straně Achájů. Apollón podporuje sestru Afroditu, zatímco Ares stojí na straně Troji z nutkání bojovat proti Athéně. Vidíme, že každý z bohů má svůj vlastní

⁹ NAZARETAN, A.P. *Antropologia nasilia I kultura samooranizacii: Očerky po evolucionno-istoričeskoj psihologii..* Moskva: LKI, 2007, s. 80 ISBN 978-5-382-00117-3

¹⁰ Tamtéž, s. 85

charakter a motivaci. Walter Benjamin vidí mytické násilí jako „manifestaci bohů¹¹“. Děje Promethea, Arachné a Oidipa, lze považovat za výzvu k osudu, za kterou každý z nich zaplatil. „*Mýtické násilí způsobuje vinu a hřích*,¹²“ píše autor.

Homér také popisuje násilí řeckých vojáků proti svým nepřítelům: „*Copakže, živěný Diem, můj rozmilý, takto se staráš o ně — zda také k tobě tak krásně se chovali v domě Trójané kdys — z těch žádný at' neujde záhubě náhlé, neujde rukám našim — ni chlapec, kterého matka v životě má — též ten, necht' zahyne — nadobro všichni bez pohřbu, beze všech stop, necht' z Ília vyhynou zcela!*¹³“

1.2.1.1 Filozofové

Z dialogu mezi Sókratem a Polemarchem se učíme, že podle filozofa „*nikde a nikdy není spravedlivé někomu škoditi*¹⁴“, protože není možné činit dobro násilím, stejně jako nemohou« *hudebníci hudebním uměním činiti lidi nehudebními*¹⁵». Sókratés nicméně nepopírá nutnost božského násilí, protože právě strach z odplaty za jeho hříchy přiměje člověka ke spravedlnosti¹⁶. Text Obrany Sókratovy také potvrzuje, že Sókratés věřil v posmrtný život, ve kterém všechny čeká spravedlivý soud.

11 BENJAMIN, V. *Učenie o podobii. Mediaestetičeskeje proizvedenija*. Moskva: RGGU, 2012, s.87. ISBN 978-5-7281-1276-1

12 Tamtéž, s. 90

13 HOMÉROS. *Ílias*. Praha: MKP, 2018, s. 144. ISBN 978-80-7587-955-4 Dostupné z: <https://web2.mlp.cz/koweb/00/04/40/34/53/ilias.pdf>

14 PLATÓN. *Ústava*. 4., opr. vyd. Přeložil František NOVOTNÝ. Praha: OIKOYMENH, 2005, s. 52. ISBN 80-7298-142-0.

15 Tamtéž, s. 52

16 Tamtéž, s. 45

Když už mluvíme o pohledu samotného Platóna, měli bychom zmínit mýtus o jeskyni. Lidé žijící v smyslovém světě jsou zavřeni v jeskyni a vidí jen stíny na zdi, které se jim zdají objektivní realitou. Avšak mimo jeskyni je celý svět, velký a barevný: svět idejí, do kterého mohou proniknout pouze filozofové. Podle Platóna je tedy smyslový svět vězením duše, násilím proti ní. Proniknutí do světa idejí však není snadné a je doprovázeno velkou prací, násilím nad sebou¹⁷.

1.2.2 Judaismus a rané křesťanství

1.2.2.1 Starý zákon

I v souvislosti se starověkým světem byli z našeho pohledu Židé obzvláště krutí. Nejděsivějším termínem je „*cherem*“ - zajaté město je proklete a musí být zcela zničeno. To znamená, že celá populace včetně žen a dětí by měla být zabita. Nechávat živé ženy nebo děti dokonce i jako otroky bylo absolutně zakázáno a „trestáno Bohem“¹⁸.

„1Až tě Hospodin, tvůj Bůh, uvede do země, kterou přicházíš obsadit, vytlačí před tebou početné národy: Chetejce, Girgašejce, Emorejce, Kananejce, Perizejce, Hivejce a Jebusejce – sedm národů větších a mocnějších, než jsi ty. 2Hospodin, tvůj Bůh, ti je vydá, abys je pobil, a tak je vyhladiš jako proklaté. Neuzavřeš s nimi smlouvu a nesmiluješ se nad nimi¹⁹“.

17 PLATÓN. *Ústava*. 4., opr. vyd. Přeložil František NOVOTNÝ. Praha: OIKOYMENH, 2005, s.269-275. ISBN 80-7298-142-0.

18 JENKINS, D. F. *Vojny za Boga. Nasilije v Biblii*. Moskva: EKSMO, 2013, s.13-16. ISBN 978-5-699-63747-8.

19 Deuteronomium 7:1 a 7:2 [online]. Dostupné z: <http://onlineb21.bible21.cz/bible.php?kniha=deuteronomium>

Takovou horlivou touhu udržet čistotu krve lze také považovat za metaforu, když se na obrazu „čisté nevěsty“ Boží objeví starověká Judea a on se zase stará o její čistotu²⁰.

Nejdiskutovanější postavou ve Starém zákoně je nejspíše Abraham. Smířil se s Boží vůlí a byl připraven obětovat svého syna jemu. Bůh nakonec oběť nepřijal a odměnil Abrahama za poslušnost. Syžet se podobá mýtu o Ifigenii a je často vnímán jako důkaz Boží krutosti. Na druhé straně to vidíme jako konec éry lidské oběti²¹. Abraham je chápán jako předobraz oběti Ježíše.

1.2.2.2 Nový zákon

Rané křesťanství bylo Římany a Židy vnímáno jako pacifistická sekta a bylo pronásledováno. Ježíšova smrt, jako kdysi smrt Sokrata, byla významnou událostí pro vnímání pojmu násilí ve své době. „*Vznik literatury o Sokratovi, připomíná příběhy o Kristově životě: teprve po smrti duchovní vliv Sokrata na studenty získal rysy úplnosti. Smrt Sokrata a Krista dostane existenciálně zvukovou hloubku*²²“. Lidé chtěli věřit v nového, milosrdného, násilí popírajícího Boha. Toho, který je vždy připraven „nastavit i druhou tvář“. Rodí se obraz násilí, které přináší vykoupení a očistu pro lidstvo.

Útrapy, včetně násilí páchaného na křesťanech, jsou považovány za Boží záměr a zkoušku. Například Augustine Aurelius píše o božské prozřetelnosti, která obvykle opravuje a vyhlazuje zkažené zvyky lidí válkami, zatímco spravedlivý a chvályhodný život smrtelníků zároveň tyto porážky po zkoušce buď převádí do lepšího světa, nebo je drží na této zemi ve prospěch druhých. Nicméně autor se zvláštním potěšením popisuje, jak budou trpět nepřátelé křesťanství v pekelném ohni, a neodsuzuje válku proti

20 JENKINS, D. F. *Vojny za Boga. Nasilije v Biblii*. Moskva: EKSMO, 2013, s.16-50. ISBN 978-5-699-63747-8.

21 IVIK, O. *Žertvoprinošenje Avraama. Istorija čelověčeských žertvorinošenij*. [online]. [cit. 2020. 01. 11]. Dostupné z: <https://scisne.net/a-1977?pg=14>

22. LOMAKO, O. M, *Sokrat i Christos: bytije k bessmertiju. (religiozno etičeskoje rassmotrenije)*[online].[cit.2020.01.11]. Dostupné z: https://www.sgu.ru/archive/old.sgu.ru/files/nodes/92992/Lomako_O._Sokrat_i_Hristos.pdf

pohanům. Také křesťanství samotné neodsuzuje násilí z „Boží vůle“²³. Ve vrcholném středověku organizují křesťané krvavé křížové výpravy.

Když už mluvíme o náboženském násilí, vzpomeneme si na třetí typ agrese podle A. P. Nazaretyana. Křesťanství, stejně jako například islám, ve svém kanonickém projevu umožňuje násilí proti „cizincům“. F. Jenkins ve své knize píše, že křesťané by neměli zapomenout na zvěrstva popsána ve Starém zákoně²⁴. Jen přes přijetí náboženství jako celku, včetně Starého zákona, jeho studium, leží cesta k toleranci. Sám Ježíš ctil Starý zákon, nicméně se nezúčastnil krvavých válek. Také většina muslimů nenásleduje myšlenku trestat nevěřící. („Vy, kteří věříte! Bojujte proti těm z nevěřících, kteří jsou poblíže! Necht' ve vás naleznou tvrdost a vězte, že Bůh je na straně bohabojných“²⁵!)

1.2.3 Renaissance

Pokud je středověk tradičně vnímán jako temné období plné násilí, renesance se dává do protikladu jako doba humanismu. Martin Luther konečně dokázal splnit sen Jana Husa a reformoval církve. Teolog však ve své práci „O židech a jejich lžích“ navrhuje vypálit synagogy, školy a domy Židů, a také jim zakázat svobodně se pohybovat po státu a vzít si jejich peníze²⁶. Práce nebyla současníky odsouzena a ve dvacátém století inspirovala Hitlera. Musíme tedy pochopit, že mluvíme nejen o oživení vědy a umění, ale také o Evropě, která se zotavuje po tisíci letech středověku, po neustálých válkách a epidemiích moru, které ovlivnily tehdejší tvorbu.

23 AURELIUS, A. *O gradě božijem.*, s.38 [online].[cit.2019-11-17]. Dostupné z: http://www.civisbook.ru/files/File/Avgustin_18-22.pdf

24 JENKINS, D. F. *Vojny za Boga. Nasilije v Biblii.* Moskva: EKSMO, 2013, s 30-74. ISBN 978-5-699-63747-8.

25 Korán, súra 9:123, [online], [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <https://www.koranoislamu.cz/sura/9/page/7/>

26 ŘEŘIČKA, B. *Martin Luther: O židech a jejich lžích (1543)* [online], [cit. 2019-11-5] Dostupné z: <https://www.freemag.one/2017/01/06/martin-luther-o-zidech-a-jejich-lzich-1543/>

Například Shakespeare žil v době alžbětinské Anglie. Tamní společnost byla unavená z krutovlády Marie Krvavé. Popravy protestantů ustoupily popravám katolíků. Těžké časy se odrážely i v kultuře, například i Shakespearovy komedie jsou plné dramatických situací a sklíčenosti. Sen noci svatojánské ukazuje otce, který je připraven zabít svou dceru za neposlušnost. V komedii omylů je otec oddělených dvojčat ohrožen trestem smrti kvůli politickému nepřátelství. Vévodův monolog, jež dílo zahajuje, je opravdu dramatický. Mnoho kritiků považuje Shakespearovo první drama Titus Andronicus za dílo někoho jiného právě kvůli nadměrnému násilí. Nicméně „krvavá“ tragédie byla v alžbětinském divadle velmi populární a žádaný Titus Andronicus měl neuvěřitelný úspěch²⁷. „*Tento typ tragédie byl stylisticky „všežravý“, Násilí v něm koexistovalo s parodií, a milostná linie s groteskou*“²⁸. Dramatik si hraje s barvami, na scéně dominuje krvavá červená a černá. Objevuje se obraz havrana, který je symbolem potíží a hrozcího násilí, a s tím se setkáváme u Shakespeara i později (například Macbeth). „*„Trestní statistika“ se stává převládajícím jazykem popisu Titus Andronicus: „Čtrnáct vražd, devět na scéně, šest oddělených částí těla, jedno znásilnění (nebo dvě, podle toho, jak počítáte), jeden živý pohřeb, jeden případ šílenství a jeden kanibalismus. Průměrně 5,2 zvěrstev na čin nebo jeden na každých devadesát sedm řádků“ (Clark S. Hals)²⁹„. Předpoklad, že Shakespeare nemohl napsat takové krvavé drama, není životaschopný, pokud analyzujeme jeho další práci, politickou situaci a vezmeme v úvahu módu pro „krvavá dramata“. Macbeth je plný vražd a krutosti (na rozdíl od „Tita Andronica“ zobrazuje i vraždy dětí), „Hamlet“ a „král Lear“ jsou plné sofistikovaných zločinů. Shakespearův jediný bezprecedentní akt násilí v jeho prvním dramatu je případ kanibalismu. Za zmínku stojí také to, že hrdina, na rozdíl od pozdějších autorových děl, nedospěje ke katarzi³⁰.*

27 RAZUMOVSKAJA, O. V. *William Shakespeare. Čelovek na fone kultury i literatury*. RIPOL Klassik, 2018, s. 95-110 ISBN 978-5-386-12171-6

28 Tamtéž, s. 104

29 Tamtéž, s. 105

30 Tamtéž, s. 105

Pokud jde o práci Machiavelliho, nalézáme tvrzení, že lidé „jsou nevděční, proměnliví, falešní, nestateční, chtiví zisku“³¹ a mezi strachem a láskou lidu by si měl vládce určitě zvolit první. V Rozpravách nad prvními deseti knihami Tita Livie j autor popisuje cyklus moci neoddelitelně spjatý s násilím. Zákon a chápání morálky a spravedlnosti se rodí ze strachu z trestu. Primitivní společnost si prvotně vybírá nejsilnějšího vladaře. V momentu, kdy se jeho síla začne obracet proti občanům, nastává převrat. Další volba lidu padá na moudřejšího a umírněnějšího vládce. Moc se stává dědičnou a vládce se už nestará o lidi, ale o své vlastní blaho a potěšení, a stále ukazuje více krutosti vůči svým podřízeným. V určitém okamžiku vše končí opět převratem, násilím ze strany subjektů a lidé si znovu vyberou nejmoudřejšího na roli vládce. Přenos moci je tedy začarovaným cyklem násilí³².

Machiavelli nicméně neodsuzuje násilí a dává panovníkovi právo na monopol na násilí, je-li používáno pro dobro: pro bezpečnost lidí, zákona a také za účelem nápravy morálky. „... *Správně užitými ukrutnostmi (dá-li se vůbec o ukrutnostech mluvit jako o něčem správném), lze nazvat ty, které jsou spáchány jenom jednou a proto, že jsou nezbytné pro zachování vlády, a pak se již neopakují, nýbrž obracejí se v co největší prospěch poddaných. Špatné užití jsou ty, kterých i když jich zprvu bylo málo, časem spíše přibývá, než aby přestaly. Ti, kteří se budou řídit způsobem prvním, mohou si svou vládu s pomocí boží a lidskou nějak uhájiti, jak to učinil Agathokles.*“³³

1.2.4 19. století

Velká francouzská revoluce přiměla přemýšlet o násilí takové filozofy jako byl například Kant. V pojednání „K věčnému míru“ píše, že za mír lze považovat jenom stav, ve kterém válka v zásadě není možná, jinak je to pouze příměří. Inteligentní člověk se řídí zákonem a odmítá násilí, co je v podstatě násilím nad sebou (můžeme vyvodit

31 MACHIAVELLI, N. *Vladař*. XYZ, 2007, s. 67 ISBN 978-80-87021-73-6

³² R MACHIAVELLI, N. *Gosudar'. Iskusstvo vojny*. Moskva: EKSMO, 2013, s.109. ISBN 978-5-699-64581-7

33 MACHIAVELLI, N. *Vladař*. XYZ, 2007, s. 41 ISBN 978-80-87021-73-6

analogii s mýtem Platónovy jeskyně). Filozof také navrhuje odstranit stálé armády. A navzdory skutečnosti, že autor později uznal myšlenku věčného míru za utopii, věřil, že se k němu lze přiblížit³⁴.

Romantická literatura odhaluje svět smyslných emocionálních hrdinů, „zbyteční lidé“ (pojem z teorie ruské literatury) nebo „Byronští hrdinové“. Jejich samotná existence je násilím proti vlastním duším. Nespokojení lidé, kteří však mají mimořádnou mysl a nadání, jsou v neustálém boji (Evžen Oněgin, Hrdina naší doby, Child Harold). „Zbytečný člověk“ si nejvíc cení svobodu, ve které hledá své štěstí, a poté, co ho nenašel zmizí z vyprávění. Nebojí se smrti, usiluje o sebezničení a rušení všeho kolem sebe: Pečorin a Oněgin statečně jdou do souboje a vyhrávají v nich. „*Všichni mluvili o Byronovi a byronismus se stal místem šílenství pro krásné duše... Od této doby se u nás začali objevovat malí velcí muži, s kletbou na čele, se zoufalstvím v duši, se zklamáním v srdci, s hlubokým pohrdáním „bezvýznamným davem“³⁵*“. Násilí v romantismu je tedy neoddelitelnou součástí lidské přírody a ubližuje jak člověku samotnému, tak i navenek.

Romantismus se později promění na temnější realismus, novými hrdiny jsou obyčejní „malí“ lidé, na které svět naléhá všemi možnými způsoby. V románu F. M. Dostojevského Idiot se objevuje monolog o trestu smrti jako o nehumánní metodě trestu. Nejhorší bolest je duševní a nejstrašnější násilím je násilí na duši. "*Zabíjet za vraždu je nepoměrně větší trest než sám zločin. Zabíjet podle rozsudku je mnohem strašnější než úkladná vražda. Ten, koho zabíjejí lupiči, podřezávají ho v lese nebo podobně, pořád ještě doufá, že se zachrání, doufá do poslední chvíle. Byly případy, že někdo už měl proříznuté hrdlo a ještě doufal, utíkal, prosil. Jenže zde tuto poslední naději, s níž se stokrát lehčeji umírá, neodvolatelně berou; je tu rozsudek a v tom, že jsi*

³⁴ KANT, I. *Sočinenija v šesti tomach*. Kniha.6. Moskva: Mysl'. 1963, s. 259-309.

³⁵ BELINSKIJ, V.G. *Russkaja literatura v 1845 godu* [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: http://az.lib.ru/b/belinskij_w_g/text_1845.shtml

mu bezvýhradně podroben, tkví právě nejhroznější utrpení, nad které na světě není.... O takové trýzni, o takové hrůze mluvil i Kristus! Ne, takhle se nesmí jednat s člověkem³⁶."

1.2.5 20. století

Mocenskými třenicemi mezi Velkou Británií, Francií a sílicí Německou říší došlo při vyhlášení války Srbskému království Rakousko-Uherskou monarchií ke spuštění válečného konfliktu tak strašného, že mu budoucnost přisoudí jméno I. světová válka. Téměř čtyři roky trvající konflikt, do něhož se zapojilo několik desítek států světa, stál přes 37 milionů lidských životů. Tak neskutečná jatka nikdo do té doby nepoznal. Stejně tak moderní zbraně a efektivita zabíjení, kterou poskytovaly, vyděsila celý tehdejší svět. Použití tanků, obrněných válečných motorových lodí, ponorek, letadel, kulometů, plamenometů a bojových plynů, zkrátka všech těchto novinek moderní doby, ohromilo možnostmi jak rychle a hrůzně se mohou lidé navzájem zabíjet. Po skončení války se v celém světě rozhořelo masové mírové hnutí požadující záruky, že k podobným střetům již nikdy nedojde. Na základě toho byla například vytvořena předchůdkyně OSN, Společnost národů.

Ve filmové tvorbě se samozřejmě dojmy z neštěstí 1. světové války široce otiskly. Zejména pak témata zabírající se její nesmyslností, ztrátou hodnot, osobním hrdinstvím, psychologii bojujících, ale i bojů se přímo neúčastných, problematikou zajetí atd. Z podstaty samotného tématu je jasné, že nejčastějšími filmovými útvary jsou válečná a psychologická dramata, případně komedie nazírající absurdnost válečných hrůz z opačného pólu. Pro ilustraci lze uvést němé filmy jako – Čtyři příšerní jezci z Apokalypsy (1921, rež. Rex Ingram); Přehlídka smrti (1925, rež. King Vidor); What Price Glory (1926, rež. Raoul Walsh); a poslední z této řady němých filmů, snímek Křídla (1927, rež. William A. Wellman), který jako první v historii získal Oscara za nejlepší film roku; dále třeba zpracování světoznámého Remarqueova románu Na

36 DOSTOJEVSKIJ, F. M. Idiot. Přeložil Bohumil MATHESIUS. Praha: Levné knihy, 2007, s. 23-24. ISBN 978-80-7309-485-0.

západní frontě klid (1930, rež. Lewis Milestone), a Velká iluze (1937, rež. Jean Renoir).

Na samotném závěru 1. světové války došlo k dalšímu závažnému dějinnému zvratu a tím byla Ruská únorová revoluce roku 1917. Během těchto bojů L. D. Trockij zformuloval, rozpracoval a v život uvedl praxi tzv. revolučního teroru. Konfiskací majetku, mučením, či hromadnými a preventivními vraždami skutečných i domnělých odpůrců, udržoval celou společnost v trvalém napětí, v němž shledával nejlepší stav pro naplňování permanentních revolučních změn. Trockého pojetí těchto marxistických idejí pak následují komunističtí vůdci jako Mao Ce-tung či Pol Pot. Jejich chápání revoluce nespočívá v dosažení všeobecně požadovaných změn ve struktuře společnosti a jejich ustálení v řádu novém, nýbrž v nekončícím strhávání starých a zavedených pořádků, tradic a zvyků. V praxi je to v podstatě totéž jako permanentně vyvolávaný společenský chaos udržovaný bezbřeze potměšilým násilím.

Na neblahé bolševické dílo navázal po Leninovi J.V. Stalin. Ten po nějaké době nastolil tzv. linii „socialismu v jedné zemi“. Tedy v reálu se přestal aktivně soustředit na rozšiřování idey socialismu do okolního světa, leč více se soustředil spíše na jeho pevné etablování v zemích, které pod jeho vliv už spadaly. Revoluční násilí, definované nyní jako „třídní boj“ považoval však i on za velmi užitečný nástroj a počty obětí lidských životů za jeho vlády tomu zcela odpovídají. Navíc rozšířil již Leninem zakládané Gulagy³⁷ do nebývalého množství a rozsahu.

Tato první fáze nástupu bolševického komunismu se ve filmovém umění odrazila téměř výlučně jen v sovětské kinematografii a zbytek filmového světa na ni vesměs nijak nereagoval. Jako příklad je možné zmínit trilogii režiséra Vsevoloda Pudovkina skládající se z filmů Matka z roku 1926, Konec Petrohradu z roku 1927, Bouře nad Asií z roku 1928; dále Křižník Potěmkin z roku 1925 režírovaný Sergejem M. Ejzenštejnem

37 Gulag (česky: Hlavní správa nápravně-pracovních táborů) byl jedním z oddělení tajné policie Sovětského svazu řídící a spravující systém koncentračních a pracovních táborů SSSR, který začal být budován za Lenina (1919) na samém počátku Sovětského svazu a byl rozšířen za Stalinovy vlády. (<https://cs.wikipedia.org/wiki/Gulag>)

a na něj navazující snímek Deset dní, které otráslý světem z roku 1928 režírovaný opět Sergejem M. Ejzenštejnem. Ze světové tvorby pak například Poslední komando z roku 1928 režírovaný Josefem von Sternbergem (v hlavní roli s Emilem Janningsem, který za roli obdržel historicky prvního Oscara za nejlepší mužský herecký výkon).

V českém umění, ať již literárním či filmovém, nenachází Ruská revoluce, kromě několika Masarykových varovných esejí, významnější ohlas. Jiná situace nastává po roce 1948 a zásadně jiná po roce 1960. Po určitém uvolnění spojeném se smrtí J. V. Stalina (1953) a veřejném odhalení jeho kultu osobnosti N. S. Chruščovem, začíná být částečně tolerován i kritičtější postoj. Násilí spojené s převzetím moci komunisty a zaváděním jejich společenského řádu se nyní otevřeně stává předmětem veřejného zkoumání a nejinak je tomu i v umění.

V české kinematografii během 50. let převládala nadšená budovatelská agitka. Za všechny lze vyjmenovat například snímek Zítra se bude tančit všude z roku 1952 režírovaný Vladimírem Vlčkem; Rudá záře nad Kladnem z roku 1955 režírovaný Vladimírem Vlčkem; Hudba z Marsu z roku 1955 režírovaný Jánem Kadárem a Elmarem Klosem (film byl skutečně hvězdně obsazený – S. Zázvorková, A. Vránová, O. Nový, J. Bek, J. Marvan, J. Vojta, L. Lipský, J. Kemr, J. Werich atd.); případně dvoudílný volně navazující film Dovolená s Andělem z roku 1952 a Anděl na horách z roku 1955 (rež. Bořivoj Zeman)

Kritická tvorba 60. let dotýkající se tématu komunistického totalitního násilí „lámajícího lidské osudy“ je v české literatuře zastoupena například románem Žert Milana Kundery, podle něžž byl roku 1968 natočen stejnojmenný film v režii Jaromila Jireše, dále bude jistě na místě zmínit filmový snímek Všichni dobří rodáci (1969) režírovaný Vojtěchem Jasným, zabývající se problematikou násilné kolektivizace venkova.

Evropě bylo po 1. světové válce dáno 12 let klidu (pomineme-li situaci v Rusku). Leč neuvážené machinace na finančních trzích vyvolaly roku 1929 v USA hospodářskou krizi, která se díky již tehdejšímu úzkému provázání světových ekonomik vbrzku přelila do celého světa. Důsledky rozpadu struktur společenských i osobních vztahů ztělesňuje na jedné straně jednání nově nastupující buržoazní elity. Té, která

dokázala zaujmout místo svých krizí postižených předchůdců či bývalé aristokracie a vytváří, téměř bláznivým skupováním podniků a společností, takřkajíc pohádková impéria. Na straně druhé je představuje povrchnost pojatá jako životní styl, bezcitná sebestřednost směřující často paradoxně k vlastní společenské sebedestrukci, popřípadě ztrátě schopnosti empatie či respektu k druhému. Tato psychologická témata jsou zastoupena kupříkladu v dílech Tennesseeho Williamse – Tramvaj do stanice touha a Francise Scotta Fitzgeralda – Velký Gatsby.

Po několika klidných letech se začala situace v Evropě opět vyostřovat. Krátce po nástupu Hitlera k moci vypuká 2. světová válka.

V kinematografii se odraz všech válečných hrůz otiskl v široké paletě filmů nejrůznějších žánrů, zpracovávajících na pozadí válečných útrap všemožná témata. Za všechny lze uvést například film Casablanca z roku 1942 režírovaný Michaellem Curtizem; Most přes řeku Kwai z roku 1957 režírovaný Davidem Leanem; Horalka z roku 1960 režírovaný Vittorioem De Sicou; Obchod na korze z roku 1965 režírovaný Jánem Kadárem a Elmarem Klosem – první československý film, který roku 1966 získal Oscara za nejlepší cizojazyčný film, kritizující jak politické násilí hitlerovského Německa, tak psychologické násilí v osobních vztazích obecně.

V tomto směru nebude jistě od věci zmínit alespoň dva příklady, které s násilím přímo pracují. Prvním z nich je tzv. „Stanfordský vězeňský experiment“ provedený roku 1971. Šlo o psychologický pokus probíhající v rámci Stanfordovy univerzity, pod vedením profesora Philipa Zimbarda. Ten si kladl za úkol zjistit, zda a jak působí okolní podmínky a prostředí na chování lidí a jejich autokontrolní mechanismy. Experiment spočíval v uzavření 24 předem vybraných studentů ve sklepení univerzitní budovy. Zde byli rozděleni na dvě poloviny a jedna z nich měla v experimentu představovat dozorce a druhá vězně. Oběma skupinám byla striktně vymezena pravidla, podle kterých mohou a mají jednat. Experiment, který měl trvat 14 dní, byl již po 6 dnech zastaven. U všech, psychologicky předem důkladně prověřených studentů, se začaly brzy projevovat diagnostikovatelné změny v chování a zhruba čtvrtina "dozorců" začala projevovat výrazně sadistické tendence. Zimbardo sám z experimentu odvodil závěr, že brutalita, se kterou je možno se setkat v průběhu válečných konfliktů, není zpravidla a výhradně

záležitostí jednání psychicky narušených a definovaných jedinců, ale i obyčejných (v zásadě morálních) lidí, kteří jsou vystaveni enormnímu tlaku nestandardních okolností.

Druhým příkladem, tentokrát již přímo z oblasti umění, je projekt srbské filmařky a umělkyně Mariny Abramović, která roku 1974 ve spolupráci s Neapolskou uměleckou nadací Morra Grecco uvedla svůj projekt *Rhythm 0*. Scéna zahrnovala na pódiu stojící Marinu a sadu 72 předmětů umístěných před ní. Publikum bylo vyzváno, aby vzali jeden z před ní položených předmětů a jakkoliv ho na ní použili (účastníci v publiku měli na výběr například květiny, parfém, med, ovoce, nůžky, hřebíky, chirurgický skalpelu, nabitou pistoli atd.). Šlo o 6hodinové představení a k jeho konci již byla Marina pořezaná, do ruky jí byla vložena zbraň, a dokonce byla i pita její krev. Podle umělkyně samotné bylo účelem tohoto uměleckého počínu zjistit, jak daleko dokáže člověk zajít. Podle svých slov chtěla zjistit co se skrývá pod pojmem veřejnost a kam je v takto navozené situaci tato veřejnost schopná zajít?

2 ETICKÉ PROBLÉMY SPOJENÉ SE ZOBRAZOVÁNÍM NÁSILÍ

Negativní vliv mediálního násilí na diváka, hlavně na dětského, je dávno dokázaným faktem. Čím víc násilných scén v televizi dítě vidí, tím větší má sklony ke kriminalitě, až vyroste³⁸. «70% násilných scén (v media – aut.) bylo nalezeno ve filmech a TV hrách»³⁹. V dnešní době film je jedním z hlavních zdrojů násilí v mediích. Průzkum v říjnu 1997 potvrzuje, že 71 procentům diváků vádí násilné scény, hlavně kvůli negativnímu vlivu na děti⁴⁰. Také je důležité, aby násilí ve filmu bylo potrestáno, a škody vzniklé násilím byly divákovi ukázány. Jinak může vzniknout pocit, že násilí má úspěch a může inspirovat diváka⁴¹.

2.1 Před revolucí

Filmová tvorba za totality v ČSSR zobrazovala hlavně deviace a zločiny s účelem sebe obohacení. Detektivky a kriminální filmy ukazovaly, jak se režim stará o bezpečnost občanů. „*Cokoli protizákonného by se odehrálo, důsledkem by vždy bylo ohrožení samotných principů společenského řádu. Zločin sám zde přestává být jádrem příběhu, „žánrem“ s pevnými pravidly svého provádění, a stává se důsledkem protisociálních postojů, které určití jedinci zaujali*»⁴². Jako příklad můžeme uvést filmy s herci jako Karel Höger (Kde alibi nestačí (1961), Alibi na vodě (1965). Režie –

38 MUSIL, J. Sociální a mediální komunikace. Praha: UJAK, 2010, s. 134. ISBN 978-80-7452-002-0

39 Tamtéž, s. 133

40 Tamtéž, s.136

41 Tamtéž, s.134

⁴² BÍLEK, A.P. In: KOPAL, P, ed. *Film a dějiny: Normalizace*. Praha: Casablanca, 2014, s.280. ISBN 978-80-87292-26-6.

Vladimír Čech), Hrušínský (Major Kalaš ve filmech Strach (1963) následovaný detektivkou Vrah skrývá tvář (1966). Režie a scénář – Petr Schulhoff).

Také nesmíme zapomenout na tradici československé Nové vlny. „*Já bych Novou vlnu charakterizoval jednak politicky, protože to byla jistá opozice proti oficiálnímu filmu*“⁴³, řekl Antonin Máša. Mladí tvůrci svou tvorbou ukázali, že i za totality lze kritizovat společnost. Kvůli cenzuře to nešlo dělat otevřeně, a tvůrci řeší problémy ukazováním osudů mladých lidí své generaci s důrazem na hluboký psychologismus postav. Ovšem, nebyly to filmy o násilí, i když v nadsázce (například Limonádový Joe aneb Koňská opera (režie – Oldřich Lipský, 1964) v rámci parodie na americký western) násilí obsahovaly. Jde ale o zlatý standard české kinematografie, o který se opírají moderní tvůrci při výrobě kriminálních filmů. Jde třeba o formu paradokumentarosti, kdy místo herců režiséři používali amatéry nebo lidi, co neměli s hereckým uměním nic společného. Díky tomu vznikl větší prostor pro improvizaci.

Během normalizace se společensky-kritický film zabývá problémy spojené s konzumací alkoholu a drog (Tobě hrana zvonit nebude (1975), Pavučina (1987)). A jestli v Americe třicátých let minulého století **exploitation films**⁴⁴ často zneužívali podobná témata jako způsob obcházení cenzury, kdy se pod záminkou upozornění na problémy společnosti schovávalo jen primárně myšlené násilí a erotika. Ve státech východního bloku v době mezi 1975-1989 se filmy s motivem drog a alkoholu točily s hlavním cílem upozornit diváka na nově vzniklé společenské problémy.

Existovaly i filmy, které za dobu normalizace ukazovaly neideologicky motivované násilí, třeba ve Smrti stopařek (1979, režie – Jindřich Polák) se řeší problém sexuálního násilí. V kinematografii se objevují žánrové rysy typické i pro české porevoluční kriminální filmy, jako například naturalismus, inspirace skutečnou událostí a kritika společnosti.

43 BUCHAR, R. *Sametová kocovina*, Praha: Host, s.13 ISBN 80-7294-040-6

44 Upozornovací filmy

„Vazba mezi filmem a literárním pojetím detektivky se začala rozvolňovat už na sklonku 80. let, kdy normalizační režim v agónii připustil existenci kriminálních příběhů inspirovaných realitou⁴⁵“. Na místo klasické detektivky přišel kriminální společensko-kritický film (Bony a klid (1987), rež. Vít Olmer).

2.2 Po revoluci

„Po roce 1989 přestala existovat cenzura, byl zrušen státní monopol, výroba přešla do soukromých produkcí, prezentovaná ideová východiska se stala soukromou záležitostí tvůrců⁴⁶“. Svoboda tvůrčí práce už není omezená politickou cenzurou, ale závislostí na potenciální finanční úspěšnost. Vzniká problém konkurence s hollywoodskými filmy. Čeští tvůrci by měli najít cestu k divákovi spojením estetiky s novými sociálními problémy, a především zábavnou formou.

Slavný režisér Jan Svěrák porovnává český porevoluční film se ztraceným dítětem, o které se nikdo nestará. Jestli za doby totality „bylo zavřeno v takovém nějakém internátu⁴⁷“, po revoluci dostalo svobodu, kterou ale správně použít neumí. „Vlastně za deset let po revoluci se státu nepodařilo najít princip, jak podporovat film. A myslím si, že ho ani nehledá⁴⁸“.

⁴⁵ PROKOPOVÁ, A. *Český film: Na stopě zločinu, Alenčin blog [online]. [cit. 2019-12-03]. Dostupné z: <http://alenaprokopova.blogspot.cz/2011/06/cesky-film-na-stope-zlocinu.html>*

⁴⁶PTÁČEK, L., P. KOPAL a kol. *Film a dějiny. Post-komunismus.* Praha: Václav Žák - Casablanca, 2016, s.8. ISBN : 9788087292372.

⁴⁷ BUCHAR, R. *Sametová kocovina.* Brno: Host, 2001, s.103. ISBN 80-7294-040-6

⁴⁸ Tamtéž, s.103

2.2.1 Zákon

Rodící se demokracie se snažila bránit diváka proti prvoplánově myšlenému násilí ve filmu. Proto vznikly nové kodexy a zákony zabývající se kontrolou volného trhu s uměním.

Zákon o audiovizí (Zákon č. 496/2012 Sb.⁴⁹.) například, nutí výrobce klasifikovat svoje filmy podle vhodnosti pro děti a mládež různých věkových kategorií. Problém zákona je v tom, že pravidla klasifikace v něm nejsou, jako tam není ani odkaz na pravidla v jiném zákoně. „*Pro distribuci audiovizuálních děl, stejně jako pro pořádání, neexistuje centrální kontrolní ani (samo)regulační orgán, který by se klasifikací zabýval. ...V případě českého filmu se producent často poradí s autory díla a pak jej označí dle vlastního uvážení*⁵⁰“.

Kodex České televize dovoluje zobrazování násilí, jestli z „*hlediska uměleckého ztvárnění určitého tématu či zpravodajského nebo publicistického pokrytí skutečnosti nezbytný*⁵¹“. Také, Česká televize musí zkoumat nové výsledky odborných studií o vlivu násilí, a podle nich měnit svoje programy. „*Šokující záběry nikdy nesmějí být samoučelné*⁵²“. Problém kodexu je hlavně v tom, že nejsou stanovené žádné konkrétní hranice. Pojmy „nezbytné násilí“, a „šokující záběry“, jsou subjektivní a můžou být chápány každým jinak.

49 Zákon č. 496/2012 Sb. o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie a o změně některých zákonů (zákon o audiovizí). Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-496>

50 PEPRNÍKOVÁ, T. *Zavedení klasifikace audiovizuálních produktů dle vhodnosti pro věkové skupiny v České republice*, 2013. Diplomová práce). Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce: Mgr. Radim Wolák.

51 Kodex České televize. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>

52 Kodex České televize. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>

2.2.2 Financování

Dva z hlavních zdrojů financování jsou Česká televize a Statní fond ČR pro podporu a rozvoj české kinematografie.

Jiří Menzel si například myslí, že v šedesátých letech za doby Československé nové vlny měli mladí tvůrci o mnoho víc příležitostí točit společensko-kritické filmy než v současné době. Problém zisku při natáčení se neřešil. Umělec se přizpůsoboval politické cenzuře. Ale pro mladé tvůrce to znamenalo snahu „se prolomit ideovou hradbu“. „Z padesátých, šedesátých let jsme měli zkušenost, že dvířka cenzury se dají postupně pootevírat“⁵³. Dneska režisér musí odvádět nejen tvůrčí práci, ale i umět přesvědčit sponzory o tom, že film bude mít obrovský zisk. Pokud to neumí, film ani nevznikne⁵⁴. Saša Gedeon má podobný názor: „*Ted' se situace bohužel natolik změnila, že už snad od kinematografie nikdo neočekává, že to bude zdroj idejí. Všichni v podstatě od filmu čekají zábavu*“⁵⁵. Antonín Máša rozvíjí myšlenku: „*Nejsou tu autoři, kteří by vyprávěli o sobě, o generaci dvacetiletých až třicetiletých lidí. Jestliže se objeví téma, kde vystupují mladí lidé, je to bud' konvenční, člověk cítí, že to není autentická výpověď, anebo je to povrchní*“⁵⁶. Stejně jako Jiří Menzel si myslí, že kreativitu mladých filmařů potlačila ne svoboda, ale moderní systém filmového financování. „*Dneska je shánění peněz na film alfou a omegou tohoto podnikání*“⁵⁶. Jan Němec také uvádí, že „*filmy by měli být spíše individuálními příběhy, které se blížily k poezii. Takže současný český film jako takový neexistuje*“⁵⁷.

⁵³ BUCHAR, R. *Sametová kocovina*. Brno: Host, 2001, s.40. ISBN 80-7294-040-6

⁵⁴ Tamtéž, s. 40-41

⁵⁵Tamtéž, s. 28

⁵⁶ BUCHAR, R. *Sametová kocovina*. Brno: Host, 2001, s.16. ISBN 80-7294-040-6

⁵⁷ Tamtéž, s. 24

Filmové násilí a erotika jsou nejnebezpečnějšími filmovými elementy. Vzhledem k výše zmíněné mnohoznačnosti výkladu zákona jsou tyto prvky jakýmsi tenkým ledem pro autory. Kromě oficiálních zákonů může být filmové násilí omezeno i s pomocí autocenzury. Jde třeba o požití metonymií pro snížení množství příliš patetických scén. „*V antické rétorice a poetice jeden z tropů, který spočívá v přenesení pojmenování jednoho pojmu na pojem druhý, jenž s ním souvisí místně (prostorově), časově n. nejčastěji kauzálně (řecky metonymía = ‘záměna jména, přejmenování’). Na rozdíl od metafory, která vzniká přenesením významu na základě vnější podobnosti (tvaru, barvy, funkce aj.), se u m. význam přenáší na základě souvislosti věcné (vnitřní)*⁵⁸“. Jedním z druhů metonymií je synekdocha. Jde o ukazování části místo celku, a naopak. Pro metonymický styl natáčení je typické ukazování obrazů nespojených s intrikou⁵⁹. Možnosti moderní filmové techniky a počítačové grafiky umožňují režisérům vytvářet natolik děsivé filmy, že je metonymie nezbytná.

Eva Vihanová také hovoří o tématech, které nejsou žádané na moderním českém filmovém trhu: „*nemůžeš píchnou do jistých osobností nebo do jistého okruhu témat, která patří do mýtů. Třeba Havel patří do mýtů. Není radno o tom točit*“.⁶⁰

2.2.3 Žánr

Po revoluci české filmové tvůrci dostali svobodu vyjádření a začali hledat nové žánrové formy, které by odpovídaly historické skutečnosti, stavu a vývoji společnosti, sociálním kontextům. Většina filmů o násilí v ČR, jako jsou Příběh kmotra, Bolero, Gangster Ka, Sametoví vrazi výrobci označují jako kriminální film. „*Malý národ uvyklý praxi každodenních kompromisů si navíc vytvořil nezdravě skeptický názor na otázky zločinu a odplaty, podle něž trestající ruka zákona splývá s oficiální mocí a je třeba*

⁵⁸ NÜNNING, A., J. TRÁVNÍČEK a J. HOLÝ, ed. Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce – osobnosti - základní pojmy. Brno: Host, 2006, s.508-509. ISBN 80-7294-170-4.

⁵⁹ IVANOV, V.V. Izbrannyje trudy po semiotike i istorii kultury. Kniha 4: Znakovyje systémy kultury, iskusstva i nauky, Smolensk:Jazyky slav’anskych kultur, 2007, s.530-540. ISBN 5-9551-0207-8

⁶⁰ BUCHAR, R. Sametová kocovina. Brno: Host, 2001, s.112. ISBN 80-7294-040-6

fandit spíš těm, kdo ji znevažují a okrádají. Českého diváka tak dlouhodobě zajímá spíš „populistické“ vyprávění – tedy zločin viděný z pohledu chťe nechtě nějak sympatického pachatele. To je ovšem už tradičně hledisko kriminálního filmu a nikoli detektivky. Ta klasická totiž stojí na straně pátrače a sleduje jeho snahu usvědčit a dopadnout neznámého pachatele, nejčastěji vraha. Nejspíš i proto je v českém filmu tak málo skutečných detektivek a hodně kriminálních příběhů⁶¹.

Typické je spojení množství prvků různých „čistých“ žánrů jako například detektivka – kde se klade důraz na hledání zločince, thriller – kde jde hlavně o napětí, drama – kde se řeší hlavně psychologie postav, melodrama – jde o milostné trojúhelníky, a komedie. Také po revoluci tvůrci hledají inspirace nejen v literatuře, což je typické i pro předrevoluční film, ale i ve skutečné události. Na rozdíl od komunistické doby režiséři dostávají možnost otevřeně kritizovat zkorumpované politiky a policii. Často jde i o použití paradokumetárnosti. Tu můžeme najít například u filmů, kde postavy reflektují osobnosti z reálného světa. Ačkoli to není nikde přímo řečeno, informovaný divák okamžitě pozná, kdo byl k této postavě předlohou (filmy *Gangster Ka*, *Příběh kmotra*, *Sametoví vrazi*). Společensko-kritické kriminální filmy obsahují katarzi antagonistů (potrestání vrahů) nebo poselství. Tedy ne prvoplánové násilí, jako v amerických horrorech, ale obraz násilí jako poučení a odrazení těch, kteří by chtěli své životní situace řešit agresí

⁶¹ PROKOPOVÁ, A. *Český film: Na stopě zločinu, Alenčin blog* [online]. [cit. 2019-12-03]. Dostupné z: <http://alenaprokopova.blogspot.cz/2011/06/cesky-film-na-stope-zlocinu.html>

PRAKTICKÁ ČÁST

3 VYMEZENÍ VÝZKUMNÉHO CÍLE

Cílem mého výzkumu v rámci praktické části bakalářské práce bylo reálné zjištění reakcí společnosti na násilí v českém porevolučním filmu a porovnání výsledků s názory autorů.

Dílčí cíle:

1. Analýzou rozhovorů s tvůrci filmů obsahujících násilí definovat, k čemu chtějí diváka dovést a o čem ho chtějí přesvědčit.
2. Analýzou dotazníků diváků zjistit, jaký vliv na ně tyto filmy mají. A jak oni vidí násilí v těchto konkrétních filmech.

4 VÝZKUMNÁ METODIKA

Pro získání dat do bakalářské práce jsem si zvolila formu kombinovaného výzkumu. Pro první část jsem použila techniku dotazníků on-line. Konkrétně jde o anonymní dotazníky s otevřenými odpověďmi. Tuto formu jsem zvolila, abych oslovila co nejširší okruh respondentů a získala upřímné odpovědi. Analýzou dotazníků jsem chtěla pochopit, jak filmy Bolero, Gangster Ka a Sametoví vrazi ovlivnily diváky.

URL odkazy na on-line dotazníky:

<https://forms.gle/BVZYM2ZNS5g9ubHj6>

<https://forms.gle/izdCZNUbrpFdPthW8>

<https://forms.gle/CgyprYsZmVjs2CyW7>

Druhá část výzkumu byla vytvořena formou hloubkových rozhovorů s autory výše uvedených filmů (F. A. Brabcem – režisérem Bolera, J. Kmentou – autorem námětu

Gangstera Ka, J. Svobodou – režisérem Sametových vrahů). Chtěla jsem zjistit důvody, které vedou autory k použití násilí ve filmu, a jejich očekávání na reakci diváků. Rozhovory jsem si zaznamenávala na diktafon. Všichni zúčastnění byli o nahrávání předem informováni. V rozhovoru byly použity předem připravené otázky, ale v průběhu rozhovoru jsem reagovala na podněty samotných respondentů. Dotazování věděli, že pokud jim nebude otázka příjemná, nemusí odpovídat.

Třetí části mého výzkumu je stručná analýza filmové řeči ve filmech Bolero, Gangster Ka a Sametoví vrazi

Všechny mnou použité techniky lze považovat za kvalitativní výzkum. „*Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumáním daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách*“⁶². Výzkum se zabývá problémem do hloubky. Zjistí subjektivní pohled zkoumaných osob na daný problém.

Dotazníky a rozhovory jsou přiložené v kapitole Přílohy.

5 VÝZKUMNÝ VZOREK

Pro odpovědi na dotazníky byli záměrně vybráni respondenti dvou věkových kategorií (diváci mladší 45 let a diváci starší 45 let) a obou pohlaví. Všichni respondenti se považují za milovníky filmu. Nabídla jsem účast v průzkumu svým učitelům, účastníkům filmového klubu, které jsem pořádala, a amatérským kritikům z webu ČSFD. Téměř všichni respondenti mají vysokoškolský titul nebo jsou studenti.

62 CRESWELL, 1998, s. 12, In: HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008. ISBN 80-7367-4858.

6 ČASOVÁ ORGANIZACE VÝZKUMU PODLE FÁZÍ

Dotazníky byly sestavené a sdílené v září 2018. Sběr dat z dotazníků probíhal na podzim a v zimě 2018/2019. Dotazníky byly formou otevřených odpovědí, takže zabraly u respondentů 20-50 minut.

Rozhovory probíhaly během jara 2019. Délku rozhovorů jsem měla naplánovanou na přibližně 1 hodinu, čas jsem potom přizpůsobovala podle toho, jak rozhovor probíhal a podle časových možností respondenta.

Všichni respondenti byli předem seznámeni s tím, že získané informace budou sloužit pouze pro účely bakalářské práce, a že nebudou jakkoli zneužity.

7 VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Otázka č. 1: Mohou filmy obsahující násilí inspirovat diváky k podobnému chování?

Otázka č. 2: Hraje pohlaví roli ve vnímání násilí ve filmu?

Otázka č. 3: Hraje věk roli ve vnímání násilí ve filmu?

8 HYPOTÉZY

Hypotéza č. 1: Scény sexuálního násilí mohou působit jako inspirace jen pro malou část diváků (min než 20 %). Jiné druhy násilí typické pro český kriminální film inspirovat diváka nemohou, protože jde o společensko-kritické filmy.

Hypotéza č. 2: Vlivy filmů s násilím jsou všemi pohlavími vnímány obdobně.

Hypotéza č. 3: Diváci starší 45 let nepřijímají filmy s násilnými scénami vstřícně

9 VÝSLEDKY VÝZKUMU

Největší zájem o filmy obsahující násilí ukázali muži mladší 45 let. Nejmenší zájem o sledování brutálních filmů měly ženy starší 45 let. Většina řekla, že dávají přednost dobrým, nenásilným filmům.

Ženy mladší 45let také velmi těžko souhlasily, že se podívají na filmy obsahující násilí. Mnohé z nich, když viděly filmy, odmítly vyplnit dotazník, protože byly šokované a nechtěly si vzpomenout, co ve filmech viděly. Muži starší 45 let se také zdráhali sledovat filmy s násilím.

Celkem bylo obdrženo 121 dotazníků.

Tabulka 1: Počet dotazníků

	Bolero	Gangster Ka	Sametoví vrazi
Ženy mladší 45 let	12	7	5
Ženy starší 45 let	4	2	5
Muži mladší 45 let	29	18	23
Muži starší 45 let	6	5	5
Celkový počet respondentů	51	32	38

9.1 Bolero

9.1.1 Filmová řeč

„Česko, 2004, 102 min

Režie: F. A. Brabec

Scénář: Markéta Zinnerová

Kamera: F. A. Brabec

Hudba: Jan Jirásek

Hrají: Barbora Seidlová, Martin Stropnický, Jan Potměšil, Jiří Bartoška, Anna Polívková, David Kraus, Jan Kačer, Marta Vančurová, Vlastimil Harapes, Evelyn Steimarová...⁶³

Psychologický kriminální film kritizující sociální problémy, které byly aktuální jak před, tak po revoluci. Ve společnosti, kde je policie vystavena tlaku mafie, soudci a politici jsou zkorumpovaní, není místo pro pořádek a čest ani v lidském chování. Mladí lidé z bohatých nacházejí zábavu ve znásilňování mladých dívek. Pouze jedna z nich odmítala mlčet, a za to zaplatila životem. Film řeší dilema, jestli je výhodnější si odpykat spravedlivý trest za relativně lehčí zločin nebo ve snaze ho skrýt spáchat prohřešek ještě těžší.

Násilníci nepovažují svou oběť za lidskou bytost, ale pouze za nástroj sloužící k tělesnému ukojení. Jsou si jisti, že za svůj skutek nebudou potrestáni. Jejich rodiče získali vliv a bohatství pomocí násilí a korupce. A tento model chování je pro postavy násilníků relevantní ve všech sférách jejich životů. Příklad z úspěchu rodičů a jejich laxní přístup k výchově spolu s falešným pocitem bezúhonnosti daly vzniknout opravdovým monstrům. Zde se můžeme odvolat na kapitolu 1: podle Machiavelliho žádná dynastie nemůže udržet moc navždy, protože postupem času morálně degraduje a svrhává společnost.

Film ukazuje přístup k násilí z pohledu zástupců různých sociálních skupin (umělci, velcí podnikatelé a nižší třída). Podrobně je popsán psychologický portrét každého z

63 CSFD.cz

vrahů. Jedním z nich je Artur, syn kontroverzního podnikatele, který nahrazuje lásku k synovi penězi. Jako metaforu režisér používá kalendář v kanceláři otce, na které je zobrazen aligátor, který pojídá člověka. Druhým ze skupiny vrahů je fotograf Dany. Jeho rodina na něj vyvíjí tlak a odměňuje ho pouze tehdy, když splní jejich očekávání. Neví, co je bezpodmínečná láska. Ve snaze získat exkluzivní materiál fotografuje v průběhu filmu všechna zvěrstva páchaná na oběti. Třetím vrahem je bezzásadový alkoholik. Řeší se téma násilí z nevědomosti, jako u T. Williamse a S. Fitzgeralda.

Scény násilí ve filmu jsou stylizované a metonymické. Režisér používá zpomalený záběr, ze zvuků jde slyšet pouze hudbu a (ve scéně znásilnění) cvakaní fotoaparátu, barvy jsou buď záměrně studené (ve scéně utopení) nebo kontrastní (ve scéně znásilnění). Scéna utopení na začátku filmu ukazuje jenom ruce vrahů. Tady synekdocha je způsobem vytvořit intriku. Oběť v obou scénách je metonymicky sexualizována. Navzdory hrůze na tváři vidíme krásné nahé mladé tělo a tvář jako z reklamy. Když policie najde mrtvé tělo ležící ve vodě po dobu 6 až 8 dní, znovu pozorujeme krásné ženské tělo. Nicméně takováto stylizace scény za účelem učinit ji méně děsivou je kontroverzní. Autor si klade za cíl imprimovat u diváka averzi k násilí, což je pro kriminální společensko-kritický film typické. Dosahuje toho ale ne díky estetizaci brutálních scén, ale třeba pomocí přítomnosti elementů psychologického dramatu ve filmu. Jako je třeba ukázka toho, jak těžce snášejí příbuzní smrt svého blízkého.

Také velkou roli hrají scény tanců. Brabec vnímá tanec nejen jako metaforu života, ale života, který postavy samotné vnímají jako hru⁶⁴. Vždyť ve své podstatě je tanec hrou. Pohyby při tanci jsou vypracované, pravidla známá, každý z účastníků přišel z vlastní vůle a chápe, co se děje. Ale vnímáme-li život jako hru, může dojít k těžkému zločinu. Scény násilí a tance jsou vždy vedle sebe. Časoprostorová opozita tady pomáhá nejen odpoutat pozornost diváka od brutálních scén, ale i věnovat jim méně času. To se dá považovat také za metonymii.

⁶⁴ To Brabec potvrzuje i v rozhovoru

Na konci filmu zločinci i přes to, že nedospěli ke katarzi, neunikli trestu. Díky tomu film nevyvolává v divácích pocit, že násilí muže mít úspěch, a to i při skoro neomezených finančních možnostech vrahů.

9.1.2 Základní postoje F. A. Brabce k dílu

Jako hlavního viníka režisér chtěl ukázat společnost. *„Spojení těch vrahů (kluků) je zajímavé. Každý je z úplně jiné společenské vrstvy. Syn toho Bartošky je z nejlepší rodiny. Fotograf je z umělecké rodiny. Pak je tam katolík a primitiv (alkoholický kuchař). Vlastně ono to mělo být podle scénáristky a taky jsme se to snažili udělat, jako že je vina ta společnost, co produkuje za lidi. Vlastně je jedno, jestli je to intelektuál, umělec, primitivní kuchař nebo věřící. Paní scénáristka to takhle napsala, a mě se na tom líbilo, že je vinná ta společnost. Tamto mělo mít takový celkový dopad, jak můžeme všichni skončit, když se opijeme a budeme si myslet, že můžeme všechno“.*

V teoretické části jsem uváděla, že po roce 1989 čeští režiséry hledají nové formy pro žánr kriminálního filmu. *„Nechtěl jsem celý život točit jenom surrealismus, jenom básně tak to byla pro mě taková výzva. Tak můj hlavní důvod byl, že jsem si chtěl zkusit jiný žánr. Já jsem zase zjistil, že jenom stroze vyprávět detektivku jako režiséra a kameramana by mě úplně nebavilo, a chtěl jsem si tam tenhle ten svůj vizuální bod. Protože to Bolero nás provází tou červenou barvou a tou krví, a končí to celé rudým filtrem. Začal jsem vlastně pracovat s barvou. Takže já jsem se vlastně věnoval té vizuální stránce spíš než té obsahové. Stejně tak jsem chtěl některé ty scény dělat na té hranici reality, protože to znásilnění je natolik kruté, že jsem ho chtěl udělat výtvarnější. Já jsem vlastně točil takovou anti-detektivku. Vidění toho světa není detektivka“.* Také vidíme, že pro Brabce bylo důležité použití metonymie. V jedné z otázek režisér potvrzuje, že i sám tanec je metonymií. *„Úplně ho (násilí – aut.) nesnáším... Proto jsem ve filmu Bolero násilí co nejvíce omezil. Nahradil jsem ho tancem. Pravda je, že je asi nutné na něj upozorňovat, ale já si myslím, že násilí ve filmu může inspirovat. Já ho jako autor odsuzuji a nemám to rád.*

„Já jsem chtěl někoho objevit. Vlastně ty dva vyšetřovatele do té doby nikdo neznal. Což bylo velké překvapení pro všechny, že do hlavních postav dám neherce. Já mám rád

hodně zkoušek a na place se už jen doladuje“. To vypovídá o tom, jak velký vliv měla tradice československé nové vlny na filmy natočené po roce 1989.

Režisér byl překvapen tím, že scéna znásilnění v Boleru může vyvolávat sexuální pocity u diváků. *„Já jsem ji dělal naturalisticky, ale nikdy jsem si nedovedl představit, že bych dělal takový ten tvrdý naturalismus, jako vidíme v amerických filmech. To jsem nechtěl, takže jsme dělali takovou „kočičí hru“. Chtěl jsem, aby se kluci šli jen „vyblbnout“. Plno věcí vzniká z nevinosti. Já si nemyslím, že ti kluci byli skuteční vrazi. Byli pod vlivem, pod drogami, v nějakém deliriu. Já jsem chtěl ukázat, že tohle pro ně byla jen hra.... Možná moje poezie je příliš nakažlivá.“*

Autoři Bolera byli několikrát ohrožováni ze strany slovenského podsvětí a režisér musel často opakovat, že skutečný příběh byl použit jen pro inspiraci, není to film o vraždě Ludmily Cervanové.

9.1.3 Výsledky dotazníkového šetření podle věkových kategorií

9.1.3.1 Ženy mladší 45 let

75% respondentek píše o silných emocích, které zažívaly během promítání. Byly to hlavně hněv, smutek, hrůza, strach, soucit. Film popisují jako velmi těžký, nepříjemný, realistický, ale zároveň zajímavý a strhující. Zaznamenávají intenzivní vliv hudby a tance na celkový dojem. Jedna žena srovnává "Bolero" s "Posledním tangem v Paříži". *"Ze strašných věcí udělali umění. Film je krásný, a o to je to horší".* Že se jim film vůbec nelíbil nebo nevyvolal žádné emoce, uvádí 33 %, přičemž jejich názory v této otázce jsou rozděleny rovnoměrně. 25% zmiňuje slabé herecké výkony, kvůli nimž nemohly uvěřit ději. *"Bylo těžké skutečně proniknout do tohoto filmu. Herecké výkony tomu také „pomohly““.*

Pojem "stylizovaný" většinou chápou ženy obou věkových kategorií jako něco, čemu nevěříš kvůli nízké kvalitě provedení. "Realistická" scéna v jejich pojetí je naopak natočena kvalitně, je pravděpodobná, dobře zahraná. Hovoří nikoli o vnější stylizaci, ale o vnitřní dramaturgii filmu. U této otázky je vidět zřetelná korelace podle pohlaví. Hovoří-li o stylizovanosti muži obou věkových kategorií, mají na mysli právě vnější stylizaci scén.

Násilné scény 50 % žen považovalo za realistické, nikoli za stylizované. 25% píše, že scény jsou určitě stylizované, přičemž 16% o tom hovoří v negativním kontextu, například: *"S tak špatnými herci, které filmaři zvolili, bylo příliš stylizované všechno."*

K opakování násilných scén formou hry film inspiroval 8 % respondentek. Další respondentka (8 %) uvádí, že scéna ji neinspiruje jen proto, že mladí lidé jí nebyli sympatičtí. Ostatní (84 %) píše, že pro ně podobná hra není přijatelná v žádné podobě. To, co viděly jim nahánělo strach a soucítily s obětí. 75% přitom píše, že násilí v podobě hry je zcela přijatelné, pokud oba partneři s podobnými praktikami souhlasí, a 25% přiznávají, že násilí je součástí jejich sexuálních praktik.

Většina respondentek píše, že zločinem je vina celá skupina mladých lidí. 16% označuje za vůdce Artura, 8% Danyho. Respondentky připomínají i vinu rodičů, kteří dali špatný příklad a nepostřehli problém včas. Několik žen také poznamenává, že obhajováním dětí se rodiče snaží obhájit i sebe, svou reputaci.

16% se domnívá, že zločin ve filmu zasluhuje trest smrti. Ostatní preferují humánnější tresty, ale kladou si otázku, zda je opravdu možné mladé lidi převychovat. 8% zmiňuje i zhoubný vliv společnosti jako jednoho z viníků zločinu.

50% respondentek píše, že násilí v životě je minulo. Jedna (8 %) z žen zažila znásilnění, další pak pokus o znásilnění. Jedna z respondentek poznamenává, že v naší společnosti je spousta psychického násilí. K použití násilí vůči jiným lidem se přiznaly jen 16 % respondentek.

9.1.3.2 Ženy starší 45 let

75% bylo po zhlédnutí "Bolera" šokováno. Respondentky zakoušely hluboce negativní emoce, a celkově se cítily nešťastné, unavené a smutné. 50% považovalo scény za realistické, 50% z nich dokonce za až příliš realistické. Jak už jsem podotkla výše, v jejich chápání je realističnost rovna pravděpodobnosti. Jediná respondentka (25 %), která nazvala scény stylizovanými, poznamenává, že nehledě na stylizaci, scény v ní vyvolaly negativní emoce.

V osobních sexuálních praktikách žádná z respondentek nepoužívá násilí ani v hravé formě. Považují to za celkově nepřijatelné. Proto násilnou scénu nevidí jako možný zdroj inspirace.

Ani jedna žena se nepřiznala k tomu, že by někdy vůči někomu použila násilí. Jedna z nich (25 %) však píše, že zažila násilí vůči své osobě.

Za hlavní viníky zločinu 50 % označily alkohol (25 %) a Danyho (25 %), zbývající polovina viníka nenašla. Rovněž zmínily vinu rodičů.

Trest smrti jako možný způsob potrestání 75 % žen považuje za nepřijatelný, bez ohledu na silné emocionální prožitky, které v nich vyvolal zhlédnutý zločin. Jen 25 % respondentek se domnívá, že by to byl ale trest zasloužený.

9.1.3.3 Muži mladší 45 let

41% respondentů píše, že "Bolero" se jim vůbec nelíbilo. Jako hlavní důvody uvádějí nesplněné očekávání, nedostatek emocí, které v nich film založený na reálné tragédii vyvolal. Respondenti píší, že scénář je slabý, jsou ignorována nejzajímavější fakta a že i reportáž ve zprávách u nich vyvolává mnohem víc emocí. 17% považovalo film za nudný a popsalo své emoce jako naprosto neutrální. Film měl žádoucí efekt na 34 % respondentů. Píší, že pocítovali smutek, hněv, strach a soucit.

V dotazu o stylizovanosti násilných scén bylo mínění mužů v protikladu k mínění žen. 41,3 % označilo scény za naprosto stylizované, 10,3 % se zmiňuje o mírné "poloviční" stylizaci. Jako realisticky natočené popisuje násilné scény 37,9 % respondentů. 10,3% kvalita filmu neuspokojila do té míry, že nemohou zhodnotit úroveň stylizace.

62% jednoznačně uvádí, že násilná scéna je nijak neinspiruje. 10,3% mužů se nebrání tomu, vyzkoušet něco podobného se souhlasem partnerky, a to bez použití reálného násilí. Jeden respondent (3,4 %) přiznává, že by se možná chtěl účastnit scény znásilnění podobné té, jaká byla ukázána ve filmu. Ještě jednoho (3,4 %) muže scéna inspirovala, ale vyzkoušet něco podobného v reálném životě by nechtěl. 51,7% také

píše, že násilí v sexuálním životě může být, avšak se souhlasem obou partnerů. 48,3% jich ale považuje podobné praktiky za nepřijatelné.

44,8% respondentů také poznamenává, že oběť ve scéně znásilnění vypadala krásně. Celkově ji popisují spíše jako milou, naivní, překrásnou a nešťastnou, nikoliv jako sexuální objekt. Respondenti vůči ní zakoušejí soucit a účast, ale i pocit strachu o své blízké. "*Člověka napadne, vždyť i moje sestra, dcera atd. se mohou ocitnout ve stejné situaci.*" 6,8 % se domnívá, že trpící dívka v zásadě nemůže vypadat krásně.

Valná část mužů si myslí, že všichni hoši, kteří se účastnili znásilnění a vraždy, jsou vinni stejnou měrou. 24,1% respondentů považuje za vůdce skupiny Artura. 6,8% také přikládá část viny oběti, a to kvůli jejímu pošetilému chování. 6,8% připomnělo možnou vinu rodičů jako vychovatelů zločinců.

Trest smrti jako způsob potrestání podobných zločinů považuje za vhodný 20,6 % respondentů.

Použití násilí ve vlastním životě respondenti většinou spojují se vzpomínkami na základní školu a rvačkách v dětství (13,7 %). V dnešní době násilí používá 6,8 % mužů při sportu. 6,8% respondentů nepopisuje svou zkušenost s násilím podrobně, ale podotýkají, že kdysi byli v roli jak násilníků, tak obětí.

Na rozdíl od žen, muži popisují epizody s použitím násilí více otevřeně pokud jde o rvačky nebo při bojových uměních. O tom, že někdy byli v roli oběti, hovoří málo a neradi.

Nelze nezmínit případ, kdy se jeden z respondentů stal obětí samotného výzkumu. Film v něm vyvolal vzpomínky z dětství, kdy zažil skupinové znásilnění. Psychiatrická léčba a léta s psychologem mu pomohla téměř zapomenout na to, co se kdysi odehrálo. Respondent zhlédl film v rámci filmového klubu a byl, stejně jako ostatní o tématu informován předem. Scéna znásilnění v něm vyvolala vzpomínky na tragédii zažitou v dětství. Po zhlédnutí filmu se respondent vrátil k psychiatrické léčbě.

9.1.3.4 Muži starší 45 let

83,3% respondentů se po zhlédnutí filmu pociťovalo smutek, hněv, radost z polapení pachatelů. Jeden (16,7 %) podotýká, že kdyby on sám byl režisér, natočil by film inspirovaný tragickou vraždou Cervanové lépe.

50% respondentů se domnívá, že scéna znásilnění byla stylizovaná. 16,7%, že byla natočena realisticky. 33,3% nedávají jednoznačnou odpověď. Jeden se prostě domnívá, že to není důležité, hlavní je, že scény harmonicky zapadly do filmu. Druhý píše, že *"Odpověď asi nelze paušalizovat."*

50 % poznamenává, že násilná scéna v nich vyvolala výhradně negativní emoce, a něco podobného by nechtěli zažít ani v podobě hry. Dále uvádějí, že násilí v žádné podobě nemůže být součástí sexuálního života.

Druhá polovina respondentů nemá nic proti násilí v sexuálním životě v podobě hry a se souhlasem obou zúčastněných. Dva z nich přiznali, že scény znásilnění v "Boleru" je sexuálně vzrušily, a jeden z nich by dokonce rád zažil něco podobného. Píše: *"Znásilněná dívka? Ta má trvale v očích jedinečný výraz: Zvláštní mix jasného sexuálního zájmu o druhé pohlaví a současně z jednání druhého pohlaví vůči ní dopředu tušené a stokrát zažité zklamání. Tedy tato představitelka znásilněné dívky se pro svoji roli mimořádně hodí. Jako inspirace pro osobní sexuální zážitky je bez toho konkrétního výrazu v očích scéna zcela bezobsažná."* O vině rodičů píšou tři respondenti, jeden z nich uvádí konkrétně Arturova otce. Respondenti píší i o vině společnosti jako takové. Jeden z mužů považuje za hlavního viníka Artura jakožto vůdce skupiny. Jeden z respondentů míní, že všichni násilníci mají stejný podíl na vině.

Trest smrti přeje pachatelům jediný respondent (16,6 %). Dva (33,3 %) navrhnou alternativy: doživotní vězení a „galeje“.

O tom, že se nikdy v životě nestřetli s násilím, píše 33,3 % respondentů. 50 % uvádějí, že za svůj dlouhý život stihli být jak v roli oběti, tak použít násilí vůči někomu jinému. Jeden respondent (16,6 %) přiznává jen to, že kdysi byl v roli oběti.

9.2 Gangster Ka

9.2.1 Filmová řeč

„Krimi / Drama / Thriller

Česko, 2015, 100 min

Režie: Jan Pachel

Scénář: Jan Pachel

Kamera: Marek Janda

Hudba: Tadeáš Věřčák

Hrají: Hynek Čermák, Predrag Bjelac, Filip Čapka, Vlastina Kounická Svátková, Alexej Pyško, Roman Kracík, Zdeněk Žák... “

Kriminální film vypráví o přeměně kontroverzního podnikatele ve skutečného gangstera. Na začátku děje řeší hlavní postava všechny problémy pomocí peněz, násilí však osobně nepáchá. Pro konkurenceschopnost v pražském podsvětí to ale nestačí, ke konci filmu se antihrdina stane absolutně nemilosrdným. Peníze a moc získané kriminálními prostředky mu však nepřinášejí duševní klid. Neustále se zvyšující stres a problémy se snaží utopit v alkoholu a drogách. Přestože se ve filmovém finále dokáže trestu vyhnout, režisér ukazuje postupnou morální degeneraci pana Ka. Viditelné soustředění na psychologii postav je neoddělitelně spjata s kritikou společnosti. Politici a soudci jsou svázaní korupcí a ideál práva se proto vytrácí. Je to hlavním tématem filmu. Antihrdina je tady produktem nemocné společnosti, ve které žije. Jde o skoro paradokumentární zobrazení České republiky na přelomu milénia a jejích sociálních problémů, které jsou aktuální i dnes. Mnoho z postav má reálný základ v osobách, které byly či stále jsou aktivní ve vysoké politice či v podsvětí.

Ve filmu je mnoho násilných scén, přesto jsou však metonymické a stručné. V podstatě mluvíme o rychlých vraždách nebo atentátech pomocí pistolí, které trvají jen pár sekund, střih je prudký. Režisér ukazuje, že násilí ve skutečném životě je tiché a téměř nepostřehnutelné, nemá ani hloubku ani fascinující estetiku, ale je všudypřítomné. Větší časový prostor dostala jen scéna mučení otce antihrdiny, který v agonii umírá ve

jménu tajemství svého syna a navzdory složitým vztahům mezi postavami. Vzhledem k délce a brutalitě scény se režisérovi daří sdělit, jak velká je oběť otce. Použití pro žánr typických stylistických klišé má metonymickou funkci. Kvůli obvyklým dekoracím a hudbě násilí nepůsobí na diváka jako šokující nebo neočekávané. Partnerka antihrdiny se také stane obětí kvůli kriminální činnosti. Její únos zapříčiní potrat jejich nenarozeného dítěte. Dílo ukazuje, jak vysoká je cena „snadných“ peněz, a tím splňuje vzdělávací funkci, což je pro společensko-kritický film základem.

Hlavním antagonistou filmu je pracovitý a morální policista. Snaží se zastupovat zákon i přes to, že vidí všechny nedokonalosti zkorumpovaného systému. Když se „Káčko“ na začátku filmu stěhuje do Prahy, předá policistovi úplatek. Ten jej záhy odevzdá státu a vydá se do hlavního města za antihrdinou. Vzhledem k úplatnosti státního aparátu antagonistu řeší nedotknutelnost bossů českého podsvětí. K rozvoji této postavy přispívá i vražda jeho staršího kolegy. Ke konci filmu policista konečně získává důkazy a klíčové informace které vedou k razii v domě Ka. Důležité je ale zmínit, že ony důkazy policie získala z kompromitujících materiálů od jiného, Káčkovi znepřáteleného gangstera. Dílo zobrazuje typické filmové klišé masových kriminálních filmů: pro kladné postavy je rozvoj vždy náročnější než pro ty záporné

9.2.2 Základní postoje J. Kmenty k dílu

Autor knih o Krejčířovi, podle kterých byl napsán scénář, dával celý příběh dohromady 10 let. V rozhovoru říká, že hlavním cílem bylo ukázat „...*souvislosti politiků a prorůstání zločinu do politiky*“. „*Já nemám důvod si vybírat kriminální témata a psát o nich knížky. Že bych se vyžíval v násilí a v takových to zločinech. To nevyhledávám, akorát mě k tomu nutí ta práce. Popisuji tu realitu. Já jsem specialista na politiku, tajné služby, vnitro, policie a ono to vlastně v sobě nese jedno z těch témat*“.

Násilí ve filmu bylo omezeno z důvodů: „1) *Z principu: Nemá smysl ukazovat brutální násilí v konkrétní a detailní podobě. To nebylo smyslem filmu.*

2) *Spoluproducentem filmu byla Česká televize. Tím pádem se počítalo, že se film pak bude objevovat s odstupem času i na obrazovkách. Střídmost ve zobrazování násilí byla tím pádem ještě nutnější*“. Problémy kodexu ČT jsem popsala v kapitole 2.

Za cíl tvůrci měli natočit kvalitní společensko-kritický film, který by zaujal a přesvědčil co nejvíce diváků. Pan Kmenta to nazývá Evropským Hollywoodem. Tím můžeme zdůvodnit přítomnost ve filmu klišé, o kterých jsem psala v analýze filmové řeči.

„Jestli se ptáte na to, jestli mi je Krejčíř jako člověk sympatický, tak to v žádném případě. Je to prostě gangster, gauner, člověk, který zřejmě rozhodoval o smrti několika lidí. Takže k němu člověk nemůže mít žádné sympatie. Spíš jsem se zaobíral tím fenoménem toho, jak společnost umožnila, aby takovýto člověk získal takovou to moc a vliv“.

„Takže to zfilmování toho člověka má skutečný vliv na to prostředí ve, kterém ten film je. Jsem přesvědčen o tom, že ty filmy s takovouto tematikou neinspirují normální lidi, ale ty, kteří k tomu mají předpoklady. Ospravedlňují si tím své činy“.

„Jedinou věc, kterou jsme řešili byla informace, že by Krejčíř byl nejraději, kdyby na tu premiéru přišel někdo odpálit bombu. Nevíme, jestli to byla pravda a jakým způsobem to myslel. Ale udělali jsme proti tomu bezpečnostní opatření“.

9.2.3 Výsledky dotazníkového šetření podle věkových kategorií

9.2.3.1 Ženy mladší 45 let

Respondentky popisují nejrůznější pocity spojené se zhlédnutím filmu Gangster Ka. Píší o smutku, přání dozvědět se více o Krejčířovi i o tom, že se jim film líbil. 14,7 % udává, že se během filmu nudily.

57,1% zmiňuje, že kruté scény které zhlédly v „Gangster Ka“ jim připomínají jejich vlastní zkušenost. Každá z nich zažila něco podobného. Jedna z nich chodila s narkomanem, který k ní byl surový. Píše, že moc dobře chápala Sandru. Scény, kde je Káčko vůči dívce agresivní jí připomínají bývalého partnera. Další respondentka svědčila u soudu ve věci několika korupčních trestných činů, a dokonce i několika

znásilnění. „Dle mého názoru jsme svědkem všichni. Jen málokdo to rozpozná“, píše. Třetí respondentka je příbuzná bývalého gaunera a říká, že nejen z doslechu ví, jak moc jsou propojeny politika a zločinná činnost.

Všechny mladé ženy si všímají silného vlivu trestné činnosti hrdiny na jeho rodinu, nejčastěji popisují soucit s otcem. Sympatie pocítují i vůči Sandře, subjektivně ji spojují se sebou.

28,6% píše, že násilné scény měly být krutější. Ostatní se domnívají, že pro účely kriminálního filmu, který vysvětluje sociální problémy, byly dostatečně brutální.

71,4% respondentek si myslí, že Káčko jako hrdina se v závěru filmu změnil - stal se krutějším. Režisérův úmysl ukázat způsob utváření opravdového gangstera nepochopilo 28,6 %. Domnívají se, že hrdina byl od začátku velmi krutý, a ani kapku se nezměnil.

9.2.3.2 Ženy starší 45 let

Film se respondentkám celkem líbil, ale silné emoce v nich nevzbudil. Oceňují dobrý herecký výkon Hynka Čermáka.

100% píše, že film řeší sociální problémy naší společnosti.

100% se osobně střetlo s korupcí nebo násilím. Jedna z respondentek (50 %) podotýká, že tyto jevy jsou pro společnost přirozené a cítí z toho lítost.

50% soucítí s Káčkovým otcem, který byl zavražděn kvůli trestné činnosti svého syna, a se Sandrou, jejíž city označuje za „iluzi lásky“. Druhá polovina uvádí, že nelitovala žádnou postavu. Domnívá se, že každá z nich je svým způsobem vinna.

50 % respondentek si myslí, že hrdina se v závěru filmu mění. 50 %, že se podstatně nezměnil: „*Jádro zůstalo.*“

9.2.3.3 Muži mladší čtyřiceti pěti let

Mužům se film vcelku líbil. Někteří z nich říkají, že Káčko jim imponoval, prohlašují ho za chytrou a charismatickou postavu.

22,2 % však to považuje za nedostatek filmu. Dle jejich slov se Káčka nepodařilo vyobrazit jako záporného hrdinu. Film ho vykresluje jako příliš okouzlujícího a úspěšného. Dodávají také, že postrádali ve filmu silného antagonistu. Policista byl v jejich chápání bez šance.

Fakt že se antihrdina vyhnul trestu, považují za nepřijatelné. Dále si kladou otázky, proč natáčet další film o veleúspěšném zloději podle amerického standardu, a proč Káčko nedospěl ke katarzi. 5,5 % by považovalo za ideální, aby film končil trestem smrti.

Nicméně, kvalita filmu celkově neuspokojila 5,5 % mužů. Ostatní sdělují, že je film zaujal. Vyzdvihují, že nečekali od českého filmu tak vysokou kvalitu provedení. Též se jim líbily herecké výkony.

94,5 % uvádějí, že film řeší pro současnou českou společnost typické sociální problémy. „*Vše, co bylo zachycené ve filmu se děje i v realitě, jen to spousta lidí nevidí nebo nechce vidět*“, píše jeden z respondentů.

27,7 % respondentů se rozhodlo podělit se o své osobní vzpomínky. Jednoho z nich se někdo kdysi snažil podplácet. Druhý respondent, když žil na Ukrajině, permanentně se setkával s korupcí. Píše, že v Čechách je situace mnohem lepší. Třetí účastník šetření vzpomíná, že v devadesátých letech nejednou pozoroval, jak policie zavírala oči před drobnou trestnou činností bohatých a vlivných lidí. Čtvrtý měl ve vztazích s otcem podobné problémy jako Káčko. Pátý přiznává, že tak trochu záviděl antihrdinovi a chtěl by taky takové Porsche.

Pouzí dva respondenti (11,1 %) se domnívají, že by násilné scény měly vypadat ještě brutálněji. Jeden z nich zdůvodňuje své přání tím, že Káčko by pak byl divákům méně sympatický, snáze by se jim jevil jako skutečný antihrdina. Druhý píše, že násilí

je v životě strašně moc, film ho měl pro věrohodnější odraz skutečnosti ukázat v ještě krutější podobě.

Ostatní respondenti se domnívají, že násilné scény ani neměly být moc brutální. Chápu film jako sociologickou studii korupce a zločinnosti. „*Co se dělo – podvádění, podplácení, vydírání, zneužívání – to všechno je tu zachyceno tak dobře, že samotné realistické násilí není nezbytné*“, píše jeden z nich. A rovněž film chápali jako psychologický thriller o vzniku gangstera. „*Postrádal jsem zdůraznění Káčkovy proměny z lobbisty a obchodníka, který je přesvědčen, že má vše pod palcem, na surového gangstera.*“

33,3% respondentů se domnívá, že ani jedna postava není hodna lítosti ani soucitu, protože věděli, jakou má Káčko povahu, a měly se o sebe postarat samy. 16,6% lituje otce, 22,2% Sandru, a 5,5% Dardana, který musel dělat všechnu špinavou práci.

11,1% také poznamenává, že postava Dardana se jim zdá nejsympatičtější ve filmu, obdivují jeho oddanost. 11,1 % sympatizuje s policistou. 11,1 % považovalo za sympatickou postavu i Káčka. Častěji ale nazývají antihrdinu „podčlověkem“, zmiňují, že Káčko byl opilý penězi a mocí. Respondenti připomínají, že právě Káčko je zodpovědný za smrt nenarozeného dítěte i vlastního otce. Celkově se domnívají, že s takovým hrdinou soucítit nelze.

50% respondentů si myslí, že hrdina se vůbec nezměnil v závěru filmu. „Možná bude opatrnější“, dodávají. Káčko na ně od počátku dělal dojem nejzápornější postavy, proto nepostřehli změny. Druhá polovina respondentů pochopila režisérův úmysl.

9.2.3.4 Muži starší čtyřiceti pěti let

Respondenti dané kategorie po zhlédnutí filmu pociťovali negativní emoce, jako jsou smutek, ohrožení, pocit studu za českou policii. „Nejsme nijak chráněni“, píše jeden z nich. „Smutné, ale pravdivé“, poznamenává další.

Ani jeden z respondentů nepřiznává, že se setkal v životě s něčím podobným tomu, co viděl ve filmu.

Všichni respondenti se domnívají, že film řeší společenské problémy. 20 % si ale myslí, že stylizovanost zamezila tomu, aby se na plátně mohly v plné míře odrazit hrůzy, které se dějí v reálném životě. „Větší uvěřitelnosti bránila až moc velká stylizace a umělecká licence“.

Podle mínění všech respondentů násilné scény organicky zapadají do filmu. V surovější podobě by je vidět nechtěli.

Všichni respondenti se zmiňují o obrovském vlivu Káčkovy činnosti na jeho rodinu. 80 % lituje Sandru, přičemž její lásku prohlašuje za „slepou“. 40 % sympatizuje s policistou.

60 % respondentů si všimlo změn, kterými hrdina prošel během filmu. Píší, že úroveň jejich sympatií klesala v průběhu celého děje. Jen 20 % se domnívá, že Káčko se absolutně nezměnil, byl a zůstal nelítostným vrahem. Těší ho, že v reálném životě je Krejčíř potrestán za spáchané skutky, ale lituje, že trest neudělily české úřady.

9.3 Sametoví vrazi

9.3.1 Filmová řeč

„Krimi / Drama

Česko, 2005, 137 min (SE: 164 min)

Režie: Jiří Svoboda

Scénář: Jiří Svoboda

Kamera: Martin Šácha

Hudba: Jiří Chlumecký

Hrají: Michal Dlouhý, Jan Dolanský, Richard Krajčo, Alice Bendová, Lucie Benešová, Petr Motloch, Pavel Řezníček, Luboš Veselý, Jiří Kodeš, Jiří Zeman...⁶⁵“

⁶⁵ CSFD.cz

Zimní pochmurná modrá obloha. Detailní záběr na oko stejné barvy. Vysoký most nad řekou, z něhož osamělá silueta skáče na laně dolů. Pocit absolutní svobody a vyrovnanosti, a zároveň absolutního zoufalství ve skoku do propasti. Skok je metaforou hrdinova ponoření se do kriminálního světa. Detailní záběry naznačují, že lano se může kdykoli přetrhnout. I v životě zločince se může každou vteřinou něco stát, a člověk spadne na samé dno. Montáž je dynamická, nezapře rukopis Adama Dvořáka. V záběrech s pohledem na most zdola, se kamera rychle otáčí o 90 stupňů a nemá v úmyslu se zastavit, pohyb zastavuje až střih. Je to symbolem nekonečna, cykličnosti, kruhu. Přeneseně řečeno: lidé skákali, a budou skákat do propasti neřestí.

Naturalistické zobrazení zločineckého světa devadesátých let je v podstatě hluboce psychologickým filmem kritizujícím společnost. Název nás odkazuje na sametovou revoluci, která přinesla lidem nové hédonistické ideály po době 40 let totality a nesvobody. Hrdina filmu kdysi přísahal, že bude čestný policista. Nicméně za účelem zbohatnutí na svůj sen zapomněl. Problém zkorumpované policie režisér ale neřeší primitivním ukazováním pouze negativních věcí. Ve filmu se objevují i policisté se silným morálním kodexem. Velmi inteligentní detektiv je také výborným psychologem, čestným a odvážným strážcem zákona. A i sám hrdina je složitější postavou. Ke konci filmu přizná svoje chyby a dospěje ke katarzi.

Film je také sociální studií o psychologických typech se sklony k násilnému chování. Prvním kolegou hrdiny je psychopat, který má ze zabíjení skutečné potěšení. K manželce se ale chová něžně a chápavě. Druhý vyrůstal s matkou, dominantní prostitutkou, která si zve klienty přímo do rodinného domu. Objevují se zde témata, která jsou typická pro české kriminální filmy. Jde o násilí, které se rodí buď v rodině nebo je projevem psychopatické poruchy. Scény násilí jsou i bez ohledu na použití metonymie velice naturalistické. Režisér se nebojí ukázat krev nebo znetvořená těla, kamera je impulzivní, střih prudký. Skoro všechny oběti končí svou cestu letem z mostu, který divák pamatuje z první scény.

9.3.2 Základní postoje J. Svobody k dílu

Z rozhovoru s režisérem se dozvídáme, že bylo obtížné prosadit tento příběh. Z důvodu angažování politiků a lidí z vyšších vrstev. Režisér věří, že není třeba se bát reakce skutečných prototypů postav ve filmu. Říká, že umění by se nemělo bát ukázat pravdu. „...vtip je v tom, že v té demokracii můžete napsat a natočit cokoliv, a ty lidi tam můžete jmenovat skutečnými jmény, nic se nestane“. On také tvrdí, že násilí ve filmu je nezbytné. „Myslím si, že je to součást života a nedá se s tím nic dělat. Lidé by neměli žít v domněnku, že se nic neděje a nic se nemůže stát. Myslím si, že je správné ho ukázat“.

Režisér potvrzuje, že název filmu je spojen s politikou. „Vystupuje tam ministr, vystupuje tam tehdy pan Bach (majitel Sparty). Bylo to něco, co jsme do té doby neznali. Spiknutí a vraždění pro peníze tady do té doby nebylo. Bylo to proto, jak tady skončil minulý režim a všichni si mohli najednou všechno koupit. Přizívovali se na tom i ti politici, kteří tomu dávali tu legitimitu. To, že vrcholný politik (ministr vnitra) působí na nějakém kriminálním činu byla novinka úplná. To jsme neznali“. Rozhovor potvrzuje, že režisér chtěl natočit paradokumentární společensko-kritický film.

9.3.3 Výsledky dotazníkového šetření podle věkových kategorií

9.3.3.1 Ženy mladší čtyřiceti pěti let

Respondentky po zhlédnutí filmu cítily smutek. Také označovaly film jako těžký, mluvily o smíšených pocitech. Jedna z žen (20 %) uvádí, že sympatizovala s hrdinou. U 80 % respondentek Karel vyvolává negativní emoce. Označují ho za nepříjemného a příliš impulsivního. 40% také píše, že se Karel v závěru filmu mění k lepšímu. Ostatní se domnívají, že žádná z postav během celého filmu nedospěla ke katarzi.

80% se domnívá, že film řeší sociální problémy, které jsou aktuální i pro současnou českou společnost, například korupci.

40 % si myslí, že název filmu odkazuje k sametové revoluci. Ostatních 60 % spojuje název s osobnostmi postav. Například s tím, že postavy nevypadaly napohled tak brutální, jak ve skutečnosti byly (40 %).

60 % respondentek považovalo násilné scény ve filmu za velmi brutální. 40 % píše, že už si zvykly na násilí ve filmech. Dle jejich názoru nejsou násilné scény v „Sametových vrazích“ v porovnání s jinými snímky tak kruté.

Sledování filmu vedlo ženy k pesimistickým úvahám o tom, že se ve společnosti málokdy něco změní. Svět je krutý a vždy se najde někdo, kdo je kvůli penězům schopen všeho. Jsou rády, že svět organizovaného zločinu je jim vzdálen, protože to, co viděly ve filmu, je doopravdy vyděsilo.

60 % doporučuje film divákům od osmnácti let. 20 % divákům od patnácti a 20 % divákům od šestnácti let.

9.3.3.2 Ženy starší čtyřiceti pěti let

Respondentky zaznamenaly, že po zhlédnutí filmu cítily strach, smutek, nervové vypětí. Dále píše, že byl film zajímavý a přesně revoval atmosféru devadesátých let. Všechny popisují film jako realistický.

20 % sympatizovalo s postavou Karla. Podle názoru ostatních 80 % je nepříjemný, amorální a zlý. Polovina z nich, bez ohledu na své antipatie, označuje Karla za chytrého a vzdělaného. 20 % píše, že pocitovaly sympatie k odvážnému policistovi. 20 % lituje Ludvíkovu ženu Věru.

Všechny respondentky se shodují na tom, že film demonstruje problémy, jež jsou aktuální pro současnou společnost. To, co viděli ve filmu, se dle nich nepochybně děje i v reálném životě. Konkrétně: korupce, nízká úroveň morálky, uplatitelní policisté. Respondentky dále soudí, že film velmi přesně zobrazuje atmosféru devadesátých let. Pamatují si tu dobu úplně stejně: krutá, korumpovaná a velmi nebezpečná. 100% respondentek má názor, že postavy se odhodlávají ke zločinům jenom kvůli penězům.

40 % píše, že název filmu souvisí se sametovou revolucí, protože právě po ní lidé získali větší svobodu, došlo ke změně hodnot, a bylo možné všechno to, co se odehrálo ve filmu.

Jedna žena (20 %) píše: „*Film se jmenuje Sametoví vrazi, ale ne proto, že se odehrával po sametové revoluci, ale proto, že i vrazi mohou mít sametovou duši, protože šlo v podstatě o příběh lásky mezi hlavním hrdinou a jeho přítelkyní.*“

60 % označuje násilné scény za velmi brutální. Dalších 40 % říká, že násilné scény byly pouze realistické.

Film přiměl 60 % žen k pesimistickým úvahám. Pochopily prý, že lidem se líbí zlo víc než dobro. Také, že někteří lidé jsou kvůli penězům schopni všeho.

Žádná z respondentek se však nedomnívá, že hrdina dospěl ke katarzi. 40 % uvádějí, že na invalidním křesle se chová jinak než na začátku filmu, ale nevědí, s čím to souvisí.

60 % si myslí, že film by měl být přístupný divákům od osmnácti let, 40 % divákům od patnácti.

9.3.3.3 Muži mladší čtyřiceti pěti let

Většině respondentů (78,2 %) se film líbil. 8,7 % ho dokonce hodnotilo jako jeden z nejlepších českých filmů. 17,4 % respondentů se film nelíbil: polovině z nich (8,7 %) kvůli příliš brutálnímu násilí, ostatním (8,7 %) kvůli celkové kvalitě provedení. Jeden respondent (4,3 %) též uvádí, že má celkem neutrální vztah k filmu, ale považuje ho za zastaralý a zbytečně „otevřený“ (demonstrace nahoty).

21,7% přiznává, že pocítovali sympatie vůči Karlovi. 8,7% rovněž uchvátil surový Ludvík. Jeden respondent (4,3 %) soucítil s Ireniným manželem.

Až na jednoho respondenta (který tu dobu nepamatuje), se všichni (95,7%) shodli v názoru, že film velice přesně ukazuje sociální problémy devadesátých let. Píší, že to byla hrozná doba, kdy si lidé dovoľovali být k sobě maximálně zlí, a společnost trpěla v důsledku korupce, nestoudnosti policie a nefungujících zákonů.

Respondenti považují film za poměrně realistický, ale mají tendence nacházet v něm drobné chyby, jako třeba používání mobilů, křížek u kosovského Albánce, ač kosovští Albánci jsou většinou muslimové. Několik diváků podotýká, že plně realistický může být jen dokumentární film. Sametoví vrazi nazývají „ideální iluzí“ reality.

O tom, že podobné problémy existují i v současné společnosti, se zmiňuje 26,1 % respondentů. Ostatní se domnívají, že v dnešní společnosti je mnohem méně násilí a korupce než v devadesátých letech, a jen zřídka dnes můžeme vidět to, co bylo zobrazeno ve filmu.

65,2% respondentů dává název filmu do souvislosti se sametovou revolucí, protože změnila společnost. Jeden z těch respondentů (4,3 % z celkového počtu) se domnívá, že režisér ji záměrně ironizuje a názvem filmu chce říct, že revoluce byla nesmysl.

56,5 % si myslí, že hlavní motivací pro zloduchy byly peníze. Někteří z nich k tomu také dodávají touhu po moci.

69,6 % respondentů soudí, že násilné scény byly přiměřeně brutální, jejich přítomnost byla zdůvodněna filmovým námětem. Někteří z nich dodávají, že v jiných filmech viděli i mnohem brutálnější násilí. V „Sametových vrazích“ je podle jejich názoru, úroveň brutality standardní. 13 % označuje tyto scény jako hodně kruté. 17,4 % se naopak domnívá, že násilné scény nelze označit za brutální.

Násilí ve filmu donutilo respondenty zamyslet se nad mnoha věcmi. Píší, že je nutno se neustále snažit být lepší, a že vlastní štěstí nelze stavět na cizím neštěstí. Že existují lidé, kteří jsou pro peníze schopni všeho. Jeden respondent (4,3 % z celkového počtu) také poznamenává, že filmů s násilím je v dnešní době hodně a on se obává, že mohou mít negativní vliv na děti. Respondenti také píšou, že film ukazuje, jak silné je propojení politiky a zločinu, že policie nepracuje tak, jak by měla, že je ve světě spousta korupce.

47,8 % respondentů píše, že ke konci filmu se Karel změnil. 17,4% vyslovili domněnku, že to byla změna k lepšímu: pochopil, co je to soucit, lítost, stal se lidštějším. 8,7% naopak dospěli k názoru, že hrdina se stal ještě krutějším, než byl na začátku filmu. 26,1% píše, že postavy podobné Karlovi se nejsou schopny změnit, a jako byly dosud hluboce záporné, tak takovými i nadále zůstaly.

52,2% respondentů se domnívá, že film by měl být přístupný divákům od patnácti let. Jeden z nich to zdůvodňuje tím, že film by mohl ukázat mladistvým, proč svůj život nespojovat s trestnou činností. 21,7% respondentů doporučuje film divákům starším osmnácti let. 17,4% by doporučili film divákům starším šestnácti let, jeden z nich však pod podmínkou, že z filmu budou odstraněny scény s obnaženými herci. 8,7% se domnívá, že film mohou zhlédnout děti starší dvanácti nebo třinácti let. Jeden z nich to zdůvodňuje tím, že podobný film nemůže dnešní děti šokovat.

9.3.3.4 Muži starší čtyřiceti pěti let

Respondenti píší, že na ně film silně emocionálně zapůsobil. Pociťovali strach, a jeden (20 %) se dokonce rozplakal při sledování filmu. Také poznamenávají, že režisér odvedl skvělou práci, když jako první v Čechách natočil kvalitní kriminální film založený na reálných událostech.

Jeden z respondentů (20 %) píše, že to, co viděl ve filmu, mu připomnělo událost z jeho života: *„chvilí jsem dělal velmi blízko místa, kde byl zastřelen Mrázek, a jeden ne příliš blízký kolega z bývalé práce byl také nalezen mrtvý (dělal bílého koně).“*

Všichni respondenti považují film za realistický. *„I když samozřejmě nechybějí tradiční filmařské postupy (kdy film musí mít nějaký nosný příběh)“*, píše jeden z nich. Také píší o tom, že filmu se podařilo věrohodně zobrazit atmosféru a problémy společnosti devadesátých let. Všudypřítomná korupce, bezpráví a pocit nebezpečí. 80% si myslí, že mnohé sociální problémy ukázané ve filmu, zůstávají nedořešené dodnes. *„Patří sem ostatně i spojení zločinu a politiky a tvorba schválně děravých zákonů, v nichž je vždy klička pro vyvolené a znalé, díky níž mohou vydělat.“*

40% pociťovalo sympatie vůči Karlovi, 40% sympatizovali s majorem policie. Jeden z respondentů doplňuje, že se mu velmi líbila scéna, kde se Alice Bendová objevuje obnažená.

80% se domnívá, že hlavní motivací zločinců byly peníze. 20% mluví o tom, že ke zločinu je dovedla víra ve vlastní beztrestnost.

Všichni respondenti soudí, že název filmu odkazuje k sametové revoluci. Dva z nich považují název za ironický: „*Jací ti vrazi byli, když vzešli z přeměny společnosti sametovou revolucí? Tak zřejmě vznikl ironicky, paradoxní oxymóron "Sametoví vrazi".*“

Násilné scény 80 % označuje za brutální, přičemž dodává, že ideálně zapadají do filmu. 20% respondentů soudí, že násilí ve filmu nevypadalo brutální. Po zhlédnutí filmu respondenti došli k závěru, že násilí jako možná součást jejich života se jim vůbec nelíbí. Musíme se snažit bojovat s ním a být co nejstražitější.

40% respondentů by film zpřístupnili divákům od osmnácti let. 20 % navrhuje zavést omezení pro osoby mladší dvaceti pěti let. Rovněž padaly návrhy zpřístupnit film osobám od patnácti -20 % nebo šestnácti let -20 %.

10 INTERPRETACE A DISKUSE VÝSLEDKŮ

Většině diváků se líbí pouze mírná úroveň krutosti a ve filmech. Také násilí neodsuzují, pokud je to odůvodněno syžetem a z pohledu vnitřního dramatu.

Procento diváků, kteří film považovali za špatný: Bolero – 43%, Gangster Ka – 6, 25 %, Sametoví vrazi – 10,5%.

Scény násilí byly popsány jako nepřijatelně brutální pouze třemi respondenty (ve filmech Sametoví vrazi a Bolero).

Také lidé dávají do souvislosti zobrazované násilí se situací osobní i společenskou znamená, že filmy mají poznávací funkci – jde o nastavené zrcadlo, které odráží politiku i charaktery české společnosti.

Bolero. Brabcovým cílem bylo označit za viníka tragédie společnost, což pochopilo jen 3,9 % respondentů (jedna žena mladší věkové kategorie (8,3 %) a jeden muž starší věkové kategorie (16,6 %)). Na vinu rodičů poukazovali častěji. Psalo o ní 13,7 % respondentů.

Celkově „Bolero“ nemělo žádoucí vliv na dvacet dva diváků z padesáti jednoho. Respondenti píšou o nízké kvalitě filmu a nedostatku emocí. Hlavní nedostatek filmu vidí ve slabém scénáři, dále zmiňovali špatné herecké výkony.

19,5 % diváků psalo o tom, že zločinci by zasloužili trest smrti. Ostatní si myslí, že trest by měl být humánnější, ale žádný z respondentů jim nepřál svobodu.

Gangster Ka. Nejúspěšnějším filmem mezi respondenty byl Gangster Ka. Žádný z diváků by nechtěl vidět film méně brutálním, ale 22,4 % přálo, aby násilné scény byly krutější. Vzhledem k tomu se film jeví jako zajímavý pro publikum, ale ne odpudivý.

Jaroslav Kmenta věří, že násilí ve filmu nemůže inspirovat diváka, který není nakloněn násilí, aby se dopustil krutosti. 5,1 % diváků poznamenává, že Káčkovo charisma jim zabránilo vnímat ho jako záporného hrdinu. Přesto sympatie

k antihrdinovi pocítilo jen 2,8 %. Několik respondentů bylo nespokojeno se slabým antagonistou a s tím, že Káčko nedošel ke katarzi v závěru filmu, a nebyl potrestán. 1,4 % respondentů psali o tom, že by přáli mu trest smrti.

Respondenti litovali jeho rodinu – 67,8 %, sympatizovalo s policistou – 12,8 %, Dardanem – 2,8 % nebo neměli sympatii k žádné z postav, protože považovali každou z nich za vinnou.

Změny hrdiny, jejichž demonstraci Jan Pachtl chápal jako jeden ze svých cílů, přešla 34,1 % respondentů bez povšimnutí. Domnívají se, že Káčko byl od začátku vykreslen jako nesmírně krutý, a nestal se ani lepším, ani horším.

Sametová vrazi. Nejživější emoce v publiku způsobil film Sametová vrazi. Jelikož se jednalo o nejrealističtější z vybraných filmů. Režisér chtěl vyprávět příběh o žijících lidech s komplexními motivy, ukázat realitu devadesátých let. A diváci ocenili tuto upřímnost. Po zhlédnutí filmu respondenti začali přemýšlet o takových problémech, jako je korupce, souvislost mezi politikou a zločinem. Několik respondentů uvedlo, že se jedná o jeden z nejlepších českých filmů. Jen malá část respondentů si myslí, že v závěru filmu se Karel změnil, přičemž stejně často píše o změně k lepšímu i k horšímu.

Do skupiny mužů starší věkové kategorie patří také dva ze tří respondentů, prohlašujících, že název filmu je ironií vůči sametové revoluci, která podle jejich názoru nezměnila život k lepšímu. Třetí respondent s obdobným míněním patří ke skupině mužů mladších čtyřiceti pěti let.

Celkově film Jiřího Svobody lze považovat za úspěšný. I z hlediska uměleckého: líbil se valné části respondentů; i z hlediska sociologické studie, která hodně lidí donutila k zamyšlení nad problémy společnosti, v níž žijeme, a nad jejími kořeny.

Hypotéza č. 1 se potvrdila. 15,6% z celkového počtu diváků bylo scénou znásilnění nějakým způsobem inspirované. Při zhlédnutí ostatních filmů respondenti inspirovaný nebyli.

Počet diváků, kteří považovali scénu sexuálního násilí za vzrušující: Ženy mladší 45 let - 8,3 %, Ženy starší 45 let - 0 %, Muži mladší 45 let - 17,1 %, Muži starší 45 let - 33,3 %.

Rovněž nemůžeme popřít, že u odpovědí na podobné otázky se nedá očekávat absolutní otevřenost i s ohledem na to, že šlo o anonymní dotazování. Například na otázku, zda se respondenti někdy setkali s násilím v reálném životě, valná část z nich odpovídá záporně. Také je pozoruhodné, že ženy mají tendenci popisovat sebe jako oběť, kdežto muži velmi ochotně vyprávějí o sobě jako o někom, kdo násilí používal. To vypovídá o tom, že respondenti mají tendenci odpovídat nečestně a snaží se vykreslit se v „lepším“ světle v souladu s genderovými stereotypy.

Hypotéza č. 2 se nepotvrdila.

Ženy obou věkových kategorií byly z prosby podívat se na filmy obsahující násilí zklamané. Najít respondentky starší čtyřiceti pěti let, které viděly filmy, o nichž práce pojednává, případně byly ochotny se na něj podívat, bylo tím nejobtížnějším úkolem.

Část žen, které ochotně souhlasí, že budou sledovat filmy obsahující násilí, mají sklon přát si, aby film byl ještě brutálnější. Například, scény násilí ve filmu Gangster Ka v krutější formě by je chtělo vidět 22,4 % respondentů (28,6 % žen mladší 45 let, 50 % žen starší 45 let, 11,1 % – mužů mladší 45 let, žádný muž starší 45 let.)

Ženy otevřeněji, než muži mluví o násilí, které někdy zažily, o sociálních problémech, které se jich dotkly. Ženy více citově vnímají filmové zobrazení sexuálního zneužívání nebo domácího násilí. To jsou scény, ve kterých se mohou ztotožnit s obětí. Také ženy mají větší sklon hovořit o vnitřních motivech postav, o jejich psychologii, aniž by ji spojovaly s politickou situací. Nejvíce emoci respondentky projevíly vůči filmu Bolero.

Ženy mají také silnější tendenci podělit se o osobní vzpomínky. V dotaznících k filmu Gangster Ka 53,7 % z nich otevřeně mluví o tom, jak se za svůj život střetly s

korupcí, násilím či ponižováním ze strany milovaných mužů. Z respondentů mužského pohlaví osobní vzpomínky uvádělo 21,7 %. Stejně jako v dotazování k filmu Bolero ženy mnohem odvážněji přiznávají, že byly někdy v roli oběti.

Muži zpravidla nemluví o tom, že kdysi byli v roli oběti, násilí nebo sociálních problémů. Ale ochotně píší, že násilí používali ve školních bojích, sportu. Více emocionálně reagují na společenské problémy, které se ve filmu objevují. Muži také častěji uvažují o souvislosti mezi násilím a politickou situací. Nejvíce emocí ve skupině vyvolal film Sametová vrazi. Jeden z respondentů starších 45 let uvádí, že se při sledování filmu rozplakal. Respondenti této skupiny mají stejný názor, že film skvěle odráží realitu české společnosti. Mezi muži obou věkových kategorií převažuje názor, že název filmu má vztah k sametové revoluci. Mezi ženami obou věkových kategorií tento názor hájí čtyřicet procent.

Hypotéza č.3 se potvrdila.

Starší diváci obou pohlaví reagují na násilí ve filmu více emocionálně, snaží se vyhnout sledování filmů obsahujících násilí a diskusí o těchto filmech. Po zhlednutí Bolera pocity smutku a hrůzy měli téměř všichni respondenti, ale pouze jedna žena starší věkové kategorie se domnívala, že scéna násilí je příliš realistická a děsivá. Na film Sametová vrazi nejvíce emocionálně reagovali muži ve věku nad čtyřicet pět let. Jeden respondent při zhlednutí se rozplakal. O tom, že název filmu souvisí s vnitřním světem postav, píšou respondenti mladší věkové kategorie častěji než jejich starší kolegové.

ZÁVĚR

Teoretická část této práce přinesla komplexní přehled, jak se na násilí nahlíží v dějinách kultury, filozofie, a v životě současné české společnosti. Následně jsou

v práci vysvětleny poznatky o žánrových rysech kriminálních, porevolučních filmů.

Praktická část se zaměřuje na vliv českých filmů, které obsahují násilí směrem k modernímu divákovi. Za vzorek byly vybrány filmy: Bolero, Gangster Ka a Sametoví vrazi. Analýzou filmové řeči zkoumám různé tvůrčí postupy českých režisérů. Tím jsem potvrdila druhou kapitolu teoretické části, kde jsem uváděla, že po revoluci čeští tvůrci hledají cestu k novým formám klasických žánrů. Pomocí analýzy, která byla provedena na základě rozhovorů s autory filmů, byly v práci popsány základní postoje tvůrců k uvedeným dílům. Poslední a největší část výzkumu je věnovaná analýze dotazníků respondentů, kteří souhlasili se zhlédnutím zvolených filmů.

Získané výsledky byly zpracovány do textů a rozdělené podle filmu, ke kterému patří. Následné interpretace a výsledky, byly vyhodnoceny na základě procentuálních podílů hodnot z dotazníků diváků. Jako opora sloužily výsledky z předešlých kapitol. Po vyhodnocení dotazníků byla získána následující data: dvě z celkem tří hypotéz se potvrdilo. Bylo zjištěno, že ženy vnímají filmové násilí úplně jinak než muži. Otevřeněji uvádějí osobní vzpomínky. Nejvíce emocí v nich vyvolal film Bolero, ve kterém šlo o znásilnění mladé ženy. Respondentky soucítily s obětí. Mezi muži nejvíce emocí vyvolal film Sametoví vrazi, kde režisér řešil hlavně problémy s korupcí. Výzkum také potvrdil význam stylizovaného sexuálního násilí, které může diváky vzrušovat a inspirovat. Hypotéza o tom, že diváci starší 45 let nepřijímají filmové násilí vstřícně, se potvrdila nejen malou účastí starších respondentů, ale i tím, že tito diváci měli po zhlédnutí filmů nejvíce negativních emocí. Filmy o násilí mohou mít pozitivní vliv na diváky. Potvrzují to odpovědi respondentů na otázky o tom, k jakým myšlenkám po zhlédnutí filmů dospěli. Respondenti, se zamýšleli nad otázkami korupce, násilí za účelem zisku a vlivu kriminality na rodiny pachatelů.

Složité výzkum v praktické části, udává celkový přehled o postoji českých diváků k násilným filmům. Rovněž se potvrdil rozdíl ve vnímání tvůrců a diváků. Domnívám se, že by bylo dobré, aby moji práci přečetli jak současní, tak i budoucí filmoví tvůrci a použili získané poznatky této práce ve své praxi. Pro

pokračování navazujícího výzkumu na tuto práci bych doporučila rozšířit vzorek vybraných filmů i respondentů a výzkum doplnit o kvantitativní zkoumání vlivu násilí ve filmu pro přesnější určení počtů.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

- BUCHAR, R. *Sametová kocovina*. Brno: Host, 2001. ISBN 80-7294-040-6.
- DOSTOJEVSKIJ, F. M. *Idiot*. Přeložil Bohumil MATHESIUS. Praha: Levné knihy, 2007. ISBN 978-80-7309-485-0.
- HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 80-7367-4858.
- KOPAL, P, ed. *Film a dějiny: Normalizace*. Praha: Casablanca, 2014. ISBN 978-80-87292-26-6.
- MACHIAVELLI, N. *Vladař*. Přeložil Josef HAJNÝ. Praha: XYZ, 2007. ISBN 978-80-87021-73-
- MUSIL, J. *Sociální a mediální komunikace*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-80-7452-002-0.
- NÜNNING, A., J. TRÁVNÍČEK a J. HOLÝ, ed. *Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce - osobnosti - základní pojmy*. Brno: Host, 2006. ISBN 80-7294-170-4.
- PEPRNÍKOVÁ, T. *Zavedení klasifikace audiovizuálních produktů dle vhodnosti pro věkové skupiny v České republice, 2013*. Diplomová práce). Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce: Mgr. Radim Wolák
- PLATÓN. *Ústava*. 4., opr. vyd. Přeložil František NOVOTNÝ. Praha: OIKOYMENH, 2005. ISBN 80-7298-142-0.
- PTÁČEK, L., P. KOPAL a kol. *Film a dějiny. Post-komunismus*. Praha: Václav Žák - Casablanca, 2016. ISBN : 9788087292372.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

BENJAMIN, V. *Učenie o podobii. Mediaestetičeskeje proizvedenija*. Moskva: RGGU, 2012. ISBN 978-5-7281-1276-1

IVANOV, V.V. *Izbrannyje trudy po semiotike i istorii kultury. Kniha 4: Znakovyje systémy kultury, iskusstva i nauky*, Smolensk: Jazyky slav'anskych kultur, 2007. ISBN 5-9551-0207-8

JENKINS, D. F. *Vojny za Boga. Nasilije v Biblii*. Moskva: EKSMO, 2013. ISBN 978-5-699-63747-8.

KANT, I. *Sočinenija v šesti tomach. T.6*. Moskva: Mysl'. 1963.

MACHIAVELLI, N. *Gosudar'*. Iskusstvo vojny. Moskva: EKSMO, 2013. ISBN 978-5-699-64581-7

NAZARETAN, A.P. *Antropologia nasilia I kultura samooranizacii: Očerky po evolucionno-istoričeskoj psihologii..* Moskva: LKI, 2007. ISBN 978-5-382-00117-3

RAZUMOVSKAJA, O. V. *William Shakespeare. Čelovek na fone kultury i literatury*. RIPOL Klassik, 2018. ISBN 978-5-386-12171-6

Seznam použitých internetových zdrojů

AURELIUS, A. *O gradě božijem*. [online].[cit.2019.11.17]. Dostupné z: http://www.civisbook.ru/files/File/Avgustin_18-22.pdf

BELINSKIJ, V.G. *Russkaja literatura v 1845 godu* [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: http://az.lib.ru/b/belinskij_w_g/text_1845.shtml

ČSFD.CZ

Deuteronomium 7:1 a 7:2 [online], [cit. 2020. 01. 11]. Dostupné z: <http://onlineb21.bible21.cz/bible.php?kniha=deuteronomium>

HOMÉROS. *Ílias*. Praha: MKP, 2018, [online], [cit. 2020. 01. 11] ISBN 978-80-7587-955-4 Dostupné z: <https://web2.mlp.cz/koweb/00/04/40/34/53/ilias.pdf>

IVIK, O. *Žertvoprinošeníje Avraama. Istorija čelověčských žertvorinošenij*. [online]. [cit. 2020. 01. 11]. Dostupné z: <https://scisne.net/a-1977?pg=14>

Kodex České televize. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>

Korán [online], [cit.2019-11-09]. Dostupné z: <https://www.koranoislam.cz/sura/9/page/7/>

LOMAKO, O.M, *Sokrat i Christos: bytije k bessmertiju. (religiozno etičeskoje rassmotrenije)*[online], [cit.2020.01.11]. Dostupné z: https://www.sgu.ru/archive/old.sgu.ru/files/nodes/92992/Lomako_O_Sokrat_i_Hristos.pdf

PROKOPOVÁ, A. *Český film: Na stopě zločinu, Alenčin blog* [online]. [cit. 2019-12-03]. Dostupné z: <http://alenaprokopova.blogspot.cz/2011/06/cesky-film-na-stope-zlocinu.html>

ŘEŘIČHA, B. *Martin Luther: O židech a jejich lžích (1543)* [online], [cit.2019-11-05]. Dostupné z: <https://www.freemag.one/2017/01/06/martin-luther-o-zidech-a-jejich-lzich-1543/>

Zákon č. 496/2012 Sb. o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie a o změně některých zákonů (zákon o audiovizi). Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-496>

SEZNAM ZKRATEK

ČR - Česká republika

Rež. - Režie

TV - Televize

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

<i>Tab1: Počet dotazníků</i>	36
------------------------------------	----

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Rozhovory s autory filmů.....	I
Příloha B – Dotazníky	I
Příloha C - Odpovědi respondentů na dotazníky	I

Příloha A – Rozhovory s autory filmů

1. F.A.Brabec

Vaše motivy natočit Bolero?

Já mám rád změny žánrů, a protože jsem předtím točil surrealistický film Král Ubu. Pak jsem točil poetický film, nebo báseň Kytici a dostal jsem nabídku přímo od producenta natočit detektivku, tak mě nejvíc na tom lákala ta změna žánru. Nechtěl jsem celý život točit jenom surrealismus, jenom básně, byla to pro mě taková výzva. Můj hlavní důvod byl, že jsem si chtěl zkusit jiný žánr.

Slyšela jsem, že jste scénář hodně zkracovali. Co konkrétně jste z něho museli odstranit? Co jste změnili?

U scénáře byl velký problém. Zaprvé v tom, že tam byl velký konflikt, jestli se to vlastně dělá podle skutečného příběhu. Nebyla to moje záležitost, nebyla to umělecká záležitost. Byla to především záležitost práv a těch věcí, jak se na věc dívat, tudíž to řešili hlavně producenti.

Samozřejmě my jsme nechtěli dělat dobovou věc. Scenáristka Markéta Zinnerová, chtěla současnost a chtěla to brát jako inspiraci, nechtěla to spojovat s konkrétní událostí. Od začátku mi bylo sympatické, že vlastně si jdeme dělat jenom vlastní příběh v současnosti na motiv události. Šlo o to, aby se to nepodobalo a přitom podobalo.

Ta myšlenka byla zajímavá, že kluci někde znásilní dívku a pak ji někde ze strachu zabijí a snaží se to utajit. Takže to byla věc „dramaticky-scénáristicko-producentská“. A mezi tím mě zaujalo to, že ona chodí do Bolera.

Ten film se původně jmenoval jinak. Počkej do noci nebo Noc je krátká. To, už si teď přesně nevybavuji. Mezitím se řešili jiné věci. Já jsem v tom scénáři začal hledat výtvarnou linii. Po předchozích filmech jsem tam chtěl mít zase nějakou „kameramanskou exhibici“ nebo jak to nazvat. Začal jsem si vlastně vymýšlet, že v Boleru bude taneční skupina, takový průvodce, kde se mi bude všechno spojovat. Vznikne tam taková nitka, co to bude všechno táhnout.

Do scénáře jsem dával víc a víc tanečních čísel. Původně tam šlo jen jedno na úvod. Ten scénář se vlastně četl ze dvou stran. Z jedné strany ode mě, kde já jsem si tam vkládal svoje vizuální věci. Na druhé straně od Markéta Zinnerová a producenti řešili tu podobnost s tím

slovenským originálem. Takže scénář procházel složitou úpravou, protože paní Zinnerová nechtěla moc umělecký film. Ta chtěla čistou detektivku.

Já jsem zjistil, že jenom stroze vyprávět detektivku jako režisér a kameraman by mě úplně nebavilo, a chtěl jsem tam mít tenhle svůj vizuální bod. Protože Bolero nás provází červenou barvou a tou krví, a končí to celé rudým filtrem. Začal jsem vlastně pracovat s barvou. Takže já jsem se vlastně věnoval vizuální stránce spíš než té obsahové. A scénáristka řešila s producenty. Ti měli obavy, jestli opravdu může tenhle pán být na ministerstvu tak a tak zaměstnán, a tak dále. To jsou vazby jednotlivých postav, vlastně řešili. Opravdový záměr byl, aby se film ničemu nepodobal. Chtěli jsme originál.

Mně přišlo, že tanec je metonymie toho násilí.

Ano, tak jsem si to já vysvětloval. Tak je to správně.

Chci se zeptat, co znamená ta postava babičky svědkyně? A proč má tak málo času? Je tak výrazná, ale objeví se jen ve dvou scénách. Já rozumím, že by to měla být česká miss Marple.

Tak to bylo jedno z těch úskalí. Ta postava tam svým způsobem měla být jako jedna z množství vyslychaných. Zase to byl záměr trošičku mé ženy, která dělala kostýmy a se scénou pomáhala. Ona je výtvarnice celé scény. Protože jsme tam tu krev chtěli předznamenat, tak vlastně ona do toho vyprávění zapadne ve větší míře, než byl původně záměr, ale to je zase ten můj režijní výklad.

Ta postava neměla být tak výrazná. Bohužel paní Divíšková jako špičková herečka, a já se ženou, jako velcí výtvarníci, jsme udělali lehkou chybu. My jsme ji trošku předimenzovali pro diváka, ale ve scénáři, bohužel ona nebyla víc rozehraná, asi jsme měli po natočení scény poprosit scénáristku, aby té postavě dala větší prostor. Je to moje výtvarná chyba. Moc jsem to rozehráł jako režisér a jako kameraman.

Já jsem myslela, že měla dostat víc času, ale kvůli zkracování scénáře ho nedostala.

Ne, bylo to obráceně. Měl to být rutinní výslech stylem: „viděla jsem nějaké velké auto“ a tím to skončilo. Jenže my jsme z toho výslechu asi udělali moc velkou výtvarnou epopej. Pořád se člověk učí. Pravda je, že jsem si to potom uvědomil ve střížně, že se měla ta postava

dotáhnout. Řekl bych, že je to věc režijního výkladu. Ve scénáři měla jednu větu, a já z ní udělal obrovskou scénu.

Hodně si hrajete s kontrasty. Má pro Vás stylizace velký význam?

Problém té stylizace je obrovský. Já jsem vždycky říkal: „Dáte to nějakému režisérovi a každý ten stejný scénář natočí jinak.“. Zrovna příklad, mě se líbila paní spojená s krví a se smrtí. Tak jsme ji udělali krvavou domácnost. Symbolicky udělanou nějakými paprikami, závěsy a tím, že jsme ji tam tu krev přisadili. Kdyby to točil jiný režisér. Neměla by červené papriky, nebyli by červené závěsy a řekla by jednu větu a šla by dál a takhle vlastně každý scénář, který dostanu do ruky jako realizátor. Tím, že dělám kameru a režii, hledám to, co mě baví to, co mě tam láká. Takže těch změn v scénáři je strašně moc při té realizaci. Například měl jsem mít dva vyšetřovatele a mám vyšetřovatele a vyšetřovatelku. Stejně tak jsem chtěl některé ty scény dělat na hranici reality, protože to znásilnění je natolik kruté, že jsem ho chtěl udělat výtvarnější. Já jsem vlastně točil takovou anti-detektivku. Vidění toho světa není detektivka.

Já jsem pochopila, že ty stylizované scény berou postavy jako hru, a ty reálné berou jako reálný život.

Přesně tak. To je správný názor.

Jak jste pracoval s herci?

Já jsem chtěl někoho objevit. Vlastně ty dva vyšetřovatele do té doby nikdo neznal. Což bylo velké překvapení pro všechny, že do hlavních postav dám neherce. Já mám rád hodně zkoušek a na place se už jen doladuje. Takže jsme 2 měsíce zkoušeli film a pak ho za 21 dní natočili. My byli původní televizní film a potom se teprve rozhodlo, že film půjde do kin.

Jak by podle Vás měla působit na diváka ta scéna znásilnění?

Já jsem ji dělal naturalisticky, ale nikdy jsem si nedovedl představit, že bych dělal takový ten tvrdý naturalismus, jako vidíme v amerických filmech. To jsem nechtěl, takže jsme dělali takovou „kočičí hru“. Chtěl jsem, aby se kluci šli jen „vyblbnout“. Plno věcí vzniká z nevinosti. Já si nemyslím, že ti kluci byli skuteční vrazi. Byli pod vlivem, pod drogami, v nějakém deliriu. Já jsem chtěl ukázat, že tohle pro ně byla jen hra.

Vnímáte někoho z nich jako hlavního viníka?

Tam bylo kolem toho tolik diskusí a odborných článků. A během natáčení nás musela hlídat policie, protože na tu konferenci přijeli ti údajní slovenští vrazi, kteří byli na amnestii propuštěni. A chtěli tu tiskovku rozbít a říct, že my jsme z nich udělali vrahy. Já jsem to obhajoval tím, že nemůžete natočit celovečerní film a toho vraha nejmenovat. Přece nemůžete natočit film, kde na konci řeknete: „Tak my nevíme.“

A je z těch postav někdo ten hlavní? Třeba postava, kterou hrál Bartoška? Která vchovala Artura.

Ano, ta myšlenka byla taková, že spojení těch vrahů (kluků) je zajímavé. Každý je z úplně jiné společenské roviny. Syn Bartošky je z nejlepší rodiny. Fotograf je z umělecké rodiny. Pak je tam katolík a primitiv (alkoholický kuchař). Vlastně ono to mělo být podle scénáristky a taky jsme se to snažili udělat, že je vinna společnost, co produkuje za lidi. Vlastně je jedno, jestli je to intelektuál, umělec, primitivní kuchař nebo věřící. Tamto mělo mít takový celkový dopad, jak můžeme všichni skončit, když se opijeme a budeme si myslet, že můžeme všechno.

Máte nějakou oblíbenou postavu v Boleru?

Já mám rád tu postavu Davida Krause s Bartoškou. Rebel bez příčiny. On by měl být strůjce toho znásilnění. On je z nich vlastně největší „hajzl“.

V dotaznících mám i otázky ohledně násilí. Všimla jsem si, že hodně lidí používá tu scénu znásilnění pro vlastní sexuální inspiraci, vyvolávala v nich sexuální pocity. Co si o tom myslíte?

To mě překvapujete, protože já to takhle nesleduji. Film má většinou premiéru, a když budu upřímný, tvůrce ho už potom nesleduje. Upřímně řečeno já jsem ho neviděl spoustu let, takže to, co mi říkáte, se ke mně nedostalo. Ale možná moje poezie je příliš nakažlivá.

Ta scéna je krásná. Ta dívka je krásná.

No, právě to byl i záměr ode mne. Já jsem to nechtěl dělat takové „americké“. V těch detektivkách to byl takové špinavé, až ošklivé, a já jsem si říkal, že to udělám jinak.

Jaký máte celkem názor k násilí ve filmech.

Úplně ho nesnáším. Pro mě to vlastně bylo něco proti mé srsti. Proto jsem to možná tak natočil, že když se podíváte znovu na mé předchozí dílo, násilí je tam minimalizováno. I například poprava ve filmu Máj je udělána co nejméně brutálně. Proto jsem ve filmu Bolero násilí co nejvíce omezil. Nahradil jsem ho tancem. Nemám ho rád jako divák i jako autor. Pravda je, že je asi nutné na něj upozorňovat, ale já si myslím, že násilí ve filmu může inspirovat. Já ho jako autor odsuzuji a nemám to rád. Takže se snažím minimalizovat. Například ve Vodníkovi v Kytici. Není vidět smrt dítěte. Jen krev pode dveřmi.

Co ti skuteční vrazi?

Já jsem se od toho úplně oprostil. Chtěli mě do toho zatáhnout, ale byla by z toho akorát velká kauza. Řekli jsme: „film je inspirován a postavy jsou vymyšlené.“. Nechci mít s tím případem nic společného. Oni nás několikrát kontaktovali. My jsme nebrali telefony a vše jsme brali jako umělecké dílo. Nechci to spojovat s tím skutečným příběhem.

Chcete ještě něco říct divákům?

Mě potěšilo, že postupem času film dozrál jako víno. Líbí se mi, že je film nadčasový.

2. Gangster Ka

Jaký byl důvod napsat o Krejčířovy knihy a potom natočit film? To téma Vás láká?

Tak já jsem hlavně investigativní novinář a to, že se ze mě stal zároveň i spisovatel dokumentární prózy bylo díky mé běžné práci v redakci. Když zabili nějakého významného podnikatele, tak jsem musel pro noviny rozebírat ten případ. Také hledám souvislosti politiků a prorůstání zločinu do politiky. Když utekl Krejčíř z vily v červnu 2005, jsem dostal za úkol v redakci, abych se podílel na šetření, co to je za člověka. Potom se z toho stala velká politická aféra, že on utekl z vily policistům. Padnul policejní prezident a celá řada dalších policejních funkcionářů. Takže to bylo velké téma. Když jsme se do toho zakously a začali to pořádně probírat, jsme zjistili, že Krejčíř je vlastně jeden z nejvlivnějších lidí organizovaného zločinu v České republice. Z toho, co jsem nashromáždil, jsem napsal trilogii Padrino Krejčíř. Já nemám důvod si vybírat kriminální témata a psát o nich knížky. Že bych se vyžíval v násilí a v takovýchto zločinech. To nevyhledávám, akorát mě k tomu nutí práce. Popisuji realitu. Já

jsem specialista na politiku, tajné služby, vnitro, policie a ono to vlastně v sobě nese jedno z těch témat.

A ta postava Krejčíře je pro Vás sympatická, nebo ne?

Není mi sympatická. Určitě ne. Jestli se ptáte na to, jestli mi je Krejčíř jako člověk sympatický. Tak to v žádném případě. Je to prostě gangster, gauner, člověk, který zřejmě rozhodoval o smrti několika lidí. Takže k němu člověk nemůže mít žádné sympatie. Spíš jsem se zaobíral tím fenoménem toho, jak společnost umožnila, aby takovýto člověk získal takovou moc a vliv. On se stal vlastně nejznámějším mafiánem České republiky a je dokonce známý i v zahraničí.

A co „Káčko“, je pro Vás sympatický? Je takový charismatický.

No, ono se k tomu vlastně těžko hledá správná cesta. Mně je spíš sympatická postava policajta, který honí zločince. Mě je sympatický kladný hrdina. U toho záporného hrdiny si vlastně nemůžete říct, že by Vás něčím příjemným oslovil i ta filmová postava jako taková. Protože pořád si do ní promítám, že je to zločinec a gauner. Chvilími jsem se občas zasmál nad situacemi, které režisér Honza Pachl do toho filmu dostal. I co do hereckého pojetí Hynka Čermáka. To musím uznat, že prostě on tomu vdechnul takovou část lidskosti, kterou vlastně Krejčíř ve skutečnosti nemá. On ho vlastně zlidštil, ale to nebyl záměr. To je spíš o tom, že nikdo nedokáže zahrát mafiána, aby byl věrohodný, protože to by musel být on sám.

A co Marlon Brando v sérii Kmotr?

Ta reálná postava nebyla tak charismatická, jako byl Marlon Brando. Herci nežijí život mafiánů. Oni se ho snaží pochopit během natáčení. Pro ně je velmi těžké proniknout do duše mafiána a chovat se jako mafián. Protože to není normální vlastnost. Mafiáni jdou za hranu. Jsou tam velmi blízko brutálního násilí. Byť tedy musím říct, že na promítání těch filmů přišli i někteří lidé z organizovaného zločinu. Jeden z nich mi říkal, že mám vyřídít Hynku Čermákovi, že toho Krejčíře zahrál vynikajícím způsobem. Protože takový ve skutečnosti byl.

Možná lidé nechtějí vidět skutečného gangstera. Možná, už nebude pro ně zajímavý a charismatický.

To je zajímavé. Svým způsob ty filmy z nich dělají větší hrdiny. Fenomén té doby. Například film Kmotr byl inspirací pro mnohé lidi u nás, aby šli mafiánskou cestou. Oni

používali některé gesta, která se používala ve filmech. Nebo pověstná věta: „Dám ti nabídku, kterou nemůžeš odmítnout.“. Takže zfilmování toho člověka má skutečný vliv na to prostředí, ve kterém ten film je. Jsem přesvědčen o tom, že ty filmy s takovouto tematikou neinspirují normální lidi, ale ty, kteří k tomu mají předpoklady. Ospravedlňují si tím své činy.

Kontaktovali Vás nějakí gangsteři?

Jediné riziko bylo od rodiny Krejčíře. Já, když jsem točil Kmotra tak jsem cítil nespokojenost pozůstalé rodiny po Mrázkovy. Snažili se zastavit promítání. Oni jsou naštvaní. Rodina vidí Krejčíře v lepším světle, než ho vidí ostatní a policie. Dostal jsem varování, abych nedělal tenhle krok. Jedinou věc, kterou jsme řešili, byla informace, že by Krejčíř byl nejraději, kdyby na tu premiéru přišel někdo odpálit bombu. Nevíme, jestli to byla pravda a jakým způsobem to myslel. Ale udělali jsme proti tomu bezpečnostní opatření. Najali jsme ochranku a lidi od filmu se převlékli za jednotku rychlého nasazení. Takže, aby to působilo jako odstrašení. V době, kdy se rodil film, mě kontaktoval bývalý spolupracovník Krejčíře a chtěl, aby z toho měl polovinu výdělků Krejčíř. To jsme pochopitelně odmítli a šli jsme si svojí cestou.

Jak dlouho jste natáčeli ten první díl a co s financováním? Který film byl dražší?

Tady ty české poměry, natáčení filmu jsou hrozně komplikované. My jsme malá země s malými rozpočty na výrobu takových to filmů. Protože do takových to témat se pouští jen málokdo. Jsou to citlivá témata a producenti a sponzoři se toho bojí. Nicméně se podařilo získat na oba filmy 40 miliónů. Původně to měl být jeden film, ale po prvním sezení bylo jasné, že je potřeba udělat filmy dva. Druhý film se natáčel hlavně na Kanárských ostrovech. Potom se část natáčela v jihoafrické republice. Zpracováním na mě ten film působil jako "evropský Hollywood", kvalitní filmařina.

Měl jste nějaké konflikty s Janem Pachlem?

Honza Páchl je skvělý režisér a scénárista. Setkání s ním byl pro mě obohacující zážitek. To, jak se mu povedlo sloučit do jedné postavy tři reálné postavy. To kreativní myšlení a heslovité popisování jsem na něm obdivoval. Já jsem se nejvíc bál toho, jakým způsobem převyprávíme zápletku, jak Krejčíř udělal podfuk na státní podnik Čepro s pohonnými hmotami a penězi. Protože mě samotnému dalo zabrat popsat to nějak srozumitelně do

knížky, aby to bylo pořád podle reality. Neměl jsem vlastně žádné problémy s tím, jak se to předělalo do filmu. Děláme film a není to úplná realita.

Násilí?

Nejde o peníze. Je to pragmatické uvažování.

1) Z principu: Nemá smysl ukazovat brutální násilí v konkrétní a detailní podobě. To nebylo smyslem filmu.

2) Spoluproducentem filmu byla Česká televize. Tím pádem se počítalo, že se film pak bude objevovat s odstupem času i na obrazovkách. Střídmost ve zobrazování násilí byla tím pádem ještě nutnější.

3. J. Svoboda.

Co Vás inspirovalo napsat tento scénář?

Ten příběh Orlických vrahů byl vlastně do jisté míry vyvrcholením počátku těch 90. let, kdy začali ovládat ekonomickou oblast lidé s kriminální minulostí a kriminálními sklony. Kdy vesměs šlo o lidi, kteří (například hlavní postava Karel Kopáč) vydělávali v tom minulém období (minulém režimu) například na výměnách bonů za koruny. Pak to byli „mačové“, to nebyli bílé límečky, které přišly po nich včetně toho, že je bavilo zapojit se do policejních sborů. Ten Karel Kopáč byl u jednotky rychlého nasazení a prakticky po šesti měsících řekl, že už ho to tam nebaví, protože tohle všechno umí. On pracoval třeba jako vyhazovač v luxusních podnicích. On byl tak namakaný z posilovny, a tak silný, že když na to došlo a vznikla tam rvačka tak dokázal vyklidit tu hospodu nebo ten bar během deseti minut. Jednoduše šlo o to, že se začalo pro peníze vraždit. První obětí té party byl nějaký Katovský (hrál ho Richard Krajčo), který těmi obchody s penězi měl velké (relativně na tu dobu) peníze. Pak bylo charakteristické, že ti lidé byli propojeni s politickou sférou různými způsoby. Tam přímo vystupuje ministr vnitra, nebo to byli postavy té doby. Tehdejší federální mistr vnitra nebo tehdejší majitel fotbalové Sparty. Je tam taková scéna, kde nejsou jmenováni. Ministr tam není jmenován jménem, ale je známo, že on napomáhal třeba převozům ojetin z Německa prostřednictvím majitele Sparty. Dával jim takzvané „výstoky“. To znamená, že mohli s tím vozem projíždět přes hranice na Ukrajinu bez jakýchkoliv problémů, a na tom se samozřejmě taky vydělávali peníze. Čili byli to první náznaky toho, co si do té doby málokdo uvědomoval, že zločinci začínají být propojeni s politikou. Tehdy ještě ne s policií.

Existuje názor, že název filmu nesouvisí s politikou a chtěl jste tím říct, že i vrah může mít „sametovou duši“?

Je to pravda. Například Černý, který většinu těch vražd vykonal. On se jevil na veřejnosti a ve svém okolí jako velmi spořádaný muž v manželství. Opravdu se staral o dítě a o manželku, která trpěla leukémií v té době. Když také poprvé padlo jeho jméno, bylo to někde v Liberci v hospodě. Někdo tam řekl: „Když se potřebuješ někoho zbavit. Tak je nějaký Černý nebo Schwarz. Je v Praze.“. Černých je ale celá Praha. On policistům díky své pověsti proklouzl mezi prsty, a z počátku ho vůbec nepodezírali. On jezdil údajně autobusem (tím se živil) do zahraničí. Ta skupina se seznámila tady v Podolí ve fitness centru Tyran. Karel Kopáč měl nad všemi těmi lidmi převahu jak mentální, tak fyzickou. Že měli sametovou duši? Asi ten Černý do jisté míry měl ve vztahu k ženě a ve vztahu k dítěti. Jinak já znám jeho rodiče, a to byla docela spořádaná rodina. Jeho otec byl řidič autobusu. Problém byl zjevně s výchovou dětí, protože jeho bratr skončil ve Španělsku v kriminálním gangu, a tím se dostal do vězení. Jinak si myslím, že Černý byl poněkud psychopat. On sice vypadal, že by neukradl sto korunu natožpak, že někoho zabije. Všichni si přitom pamatovali, jak jednu z těch obětí střeli zezadu do hlavy na schodech, vyskočil, zastříhal nohama a řekl: „to jsem, ale čtverák“. To si pamatovali všichni ti ostatní a uváděli to u výslechu, že jim chvílemi připadal jako blázen.

Kdo další podle Vás měl sametovou duši?

To je těžké, jsou to lidi s poškozeným vnímáním toho, co je možné a co je nemožné. Jestli je možné zabít druhého člověka. Nikoliv v afektu nebo ze žárlivosti, ale pro peníze. To je samozřejmě překročení určitých mezí a bylo tomu tak vždycky.

Druhý, kdo bez pochyby potom sametovou duši měl, byl Karel Kopáč. Jemu se tou nešťastnou havárií zlomil život, protože on přišel o to, na čem si zakládal. Na tom, že je silný, je rváč a imponuje ženám. On měl partnerku, ke které měl velký vztah. Říkám to, proč ta sametová duše.

Já jsem chodil k soudu a tam bylo pár novinářů, kteří o tom psali. Ten soud byl samozřejmě nudný, protože velmi záhy se tam řekne, čeho se dopustili. Pak se to jenom dokazuje. Bylo tam pár novinářů, byl jsem tam já a byly tam dvě ženy, a ty seděly vedle sebe. Byla to žena Černého a partnerka Karla Kopáče. Já zejména pozoroval, pokaždé když ho přivázeli, protože nikdo nevěděl, jestli ta parta není větší, a jestli se je někdo nepokusí

osvobodit. Takže je doprovázeli pracovníci ochranné služby se samopaly a kuklami do soudní síně.

Ten Karel Kopáč jezdil na vozíku. Když vypovídal, tak se nijak netvářil, ale když vjel do soudní síně a viděl tam tu svoji partnerku tak se vždycky usmál a usmál se tak, že ona se na něj taky usmála, a když potom odjížděl tak ona mu vždycky zamávala. Čili ten vztah, tam můžete hledat, že jsou to lidé se sametovou duší, ale v těch skutcích tam ne. Karel Kopáč například pomáhal vlastní sestře zabít manžela za sto tisíc. Bezpochyby to neudělal on.

Soud byl u těch lidí v důkazní nouzi v tom, že ty zbraně se nikdy nenašli. Například Černý údajně samopal roztavil, ale nenašla se ani žádná z těch pistolí, ze kterých se střílelo. V tomhle byli oni docela chytří.

O sametových duších je těžké mluvit i proto, že si vymysleli to, jak se těch těl zbavit. Slyšeli, že nejlepší není kyselina, ale louh sodný a koupili si sudy a do těch sudů je dávali. Oni byli v tom trošku groteskní, protože nasypali louh, zalili to vodou a Karel Kopáč si stoupl na ten sud, aby to drželo pevně a Kuna to zavařoval. On pracoval v ČKD někde jako zámečnick. Když to vezli nákladňákem na Orlickou přehradu, tak ta voda s louhem začala reagovat a za nimi se valil oblak dýmu. Tady jde těžko mluvit o tom, že měli sametovou duši.

Kopáč třeba pomohl Kunovi dědit po matce. Vyrobil mu bonboniéru s rozbuškou. K hrůze Kopáče to přežila a byla převezena do Motola. Kopáč potom na všechny naléhal, aby tam někdo zašel a zastřelil ji. Pak se o dědictví měl dělit s bratrem, a tak chtěl nechat zabít ještě bratra.

U toho Kopáče je také zajímavé, že první, koho nechal zavraždit byl kosovský Albánc, který si dovoloval na jeho milou, která pracovala jako servírka. On ji potom obvinil, že mu ukradla nějaké peníze z kasy. Kopáč vymyslel, že ho vylákají na prodej zbraně. Pozvali ho do domku, kde se to odehrávalo. Tam ho Černý zastřelil. Jelikož to byla soukromá akce Kopáče, tak on si z těch peněz, které přinesl na tu zbraň (asi 40 000 Kč) nevzal ani korunu a rozdělil je mezi ostatní.

Ale ten název souvisí nějak s politikou nebo ne?

Určitě, ano. Vystupuje tam ministr, vystupuje tam tehdy pan Bach (majitel Sparty). Bylo to něco, co jsme do té doby neznali. Spiknutí a vraždění pro peníze tady do té doby nebylo. Bylo to proto, jak tady skončil minulý režim a všichni si mohli najednou všechno koupit.

Přižívovali se na tom i ti politici, kteří tomu dávali legitimitu. To, že vrcholný politik (ministr vnitra), působí na nějakém kriminálním činu, byla novinka úplná. To jsme neznali.

Bylo těžké prosadit ten námět?

Samozřejmě, že to bylo složité. Zejména tam, kde ti lidé byli jmenováni po funkcích a kdo se o to zajímal, tak věděl, o koho se jedná. Myslím tím tedy zejména ty dva (ministr vnitra a majitel Sparty). Tam to tedy samozřejmě drhlo a říkali, jestli bychom nemohli jít o patro níž, a nejít až na ministra. Ten vtip je v tom, že v demokracii můžete napsat a natočit cokoliv, a ty lidi tam můžete jmenovat skutečnými jmény, nic se nestane. Protože kdo o tom píše, tak o tom mnohé ví, a ti lidé vědí, že když to přijde k soudu, tak z toho bude velká taškařice, a netuší, co se může stát. To byl případ jiný, kde taky padali vraždy a byli tam přímo jmenováni ministři a tak dále. A já se přímo autorky ptal, jestli se nebojí, že ji někdo zabije a ona mi řekla: „Nebojte se, oni všichni vědí, že je to pravda“.

Měl jste možnost zaznamenat reakce politiků na ten film?

Prakticky ne. On totiž ten, kdo to umožnil, byl tehdy ministr kultury Pavel Dostál. Ten se za ten projekt velice postavil a Ostravskou televizi postrčil, aby se to točilo tak jak to je. Takže do jisté míry jemu za to vděčím, že to vzniklo. Byli tam totiž rozpaky, že je to příliš brutální a tak podobně.

A na kolik procent je film podle skutečnosti? Slyšela jsem váš rozhovor s Českou televizí a říkal jste, že jste poslouchal hodně těch příběhů a něco vybíral z toho.

Některé věci jsem nemohl natočit z důvodu, že se to točilo o sedm let později. A ty reálie se hrozně změnily. Myslím, co se týče autoparku a tak dále. To prostě v té době nebylo. Zvolil jsem tedy výbuch v autě, protože ten výbuch s bonboniérkou bych musel obejít. Protože těžko můžete natočit, že někomu bouchne v ruce výbušnina. Mnoho věcí jsem musel vynechat, protože ten film by vystačil na seriál. Některé příběhy jsem tam s lítostí dát nemohl. To jsou právě ty boční větve. Myslím tím způsob, jakým vytáhli sudy z Orlické přehrad. K tomu přišli nepřímo přes jiného zločince.

Jakou roli má násilí v umění a ve vaší tvorbě?

Násilí má v životě svou roli. Každý den můžete číst o násilí na internetu. Je důležité. Je to krajní prvek a je zajímavé zkoumat lidi z policejních spisů. Proč to dělají, jaké k tomu mají

motiv. Vždy mě zajímá motiv toho, kdo to dělá. Myslím si, že je to součást života a nedá se s tím nic dělat. Lidé by neměli žít v domněnách, že se nic neděje a nic se nemůže stát. Myslím si, že je správné ho ukázat.

A ta postava Černého pro vás byla nejsložitější?

Ta byla nejsložitější pro toho herce, on vlastně ty dvě postavy spojil dohromady. Ale Jan Dolanský tu roli skvěle zvládl.

Jak diváci hodnotili ten film?

Od natočení toho filmu jsem dělal hlavně filmy pro Českou televizi a teď, když mě někdo pozná, mi říkají: „ty Sametovi vrazi byli úžasní“. Ale ono je vidět, že když jsou ty filmy pro televizi, tak lidi nesledují, kdo ten film dělal. Druhé, co vám řeknou: „Zánik samoty Berhof je perfektní film“. Dost tomu pomohlo, že když točím podle skutečného příběhu, mluvím se soudci, policisty, vyšetřovateli.

Je pro vás ve filmu důležitější zobrazení struktury gangu než samotné vyličení zločinu, nebo všechno dohromady?

Určitě jde o lidi. Zajímaví jsou tam ti dva policisté. Jednak ten nadřízený, který když obklíčili domek v Rudné a Karel Kopáč hrozil, že se zastřelí. On s ním komunikoval megafonem a pak bez ohledu, že měl střelnou zbraň, se odzbrojil a šel si k němu sednout a trvalo 4 hodiny.

Měl jste nějakou oblíbenou postavu?

To je těžké. Mě tam samozřejmě nejvíc zaujal ten vztah Karla Kopáče a jeho partnerky. On nakonec začal mluvit. Podle mého názoru začal vypovídat pod dvěma sliby. Za první nezatáhnou do toho jeho partnerku a za druhé chtěl být na Pankráci, aby ho mohla navštěvovat. To mu nakonec nespĺnili a dali ho do jiné věznice a on se od té doby začal pokoušet o sebevraždu. Ty postavy jsou opravdu složité.

Pro kterou věkovou kategorii byste povolil tento film?

My tam máme vlastně jediný násilný čin a to je, že ho na konci zabijí. Televize to jednou nasadila od osmi hodin a dostali půl milionu pokutu. Takže potom to pouštěli vždy, až po desáté hodině.

Příloha B – Dotazníky

1. Bolero

1. Jak jste se cítili po zhlédnutí filmu? Jaké jste měli nebo máte pocity?
2. Násilí ve filmu je estetizované. Připadaly vám scény s násilím dost realistické nebo až příliš stylizované?
3. Chtěli byste zažít něco takového (jako komunikaci s výtvarným dílem, fotografií, divadelní hrou, jako součást sexuální praktiky)? Vyvolávaly ve vás scény znásilňování sexuální pocity?
4. Jak se vám líbila dívka-herečka ve scénách násilí. Líbí se vám tato scéna jako možná inspirace pro vaše osobní sexuální zážitky?
5. Jakou máte hranici v sexuálním životě se svým partnerem a jaké máte zkušenosti s násilím při sexu? Patří násilí do sexuálních praktik?
6. Vnímali jste některou postavu filmu jako hlavního viníka?
7. Proč rodiče zločinců zavírali oči nad činy dětí?
8. Neměl by být za takový zločin udělen trest smrti?
9. Byli jste terčem násilí nebo jste sami násilí na někom uplatnili?

2. Gangster Ka

1. Jak jste se cítili po zhlédnutí filmu? Jaké jste měli nebo máte pocity?
2. Má to, co jste viděli ve filmu, blízko k vašemu životu? Cítili jste empatii k postavám, měli jste pro nějakou postavu sympatie?
3. Měli jste pocit, že film je ze života a ukazuje současnou dobu? Setkali jste se s nějakými podobnými kriminálními ději (korupce, podvody, pocit, že násilí je vedle každého z nás), nebo vás příběh překvapil? Prosím, popište podrobně vztah k příběhu.
4. Připadaly vám scény obsahující násilí kruté? Režisér se snaží ukázat, co je málo viditelné v soudobé společnosti, a proto zobrazení násilí není nejdůležitějším cílem tohoto filmu. Myslíte si, že to bylo dobré rozhodnutí, nebo by měly být scény s násilím výrazněji propracovány? Či by měly být krutější, aby důrazněji ukázaly, co se děje kolem nás.
5. Rodina hlavní postavy byla destruována díky jejím aktivitám. Soucítili jste s některou z těchto postav filmu? (Jak dobře ukázal režisér, že není možné vykonávat kriminální činnost a nenarušit bezpečí své rodiny a přátel.
6. Konec filmu - " Káčko" měl ve filmu dlouhou a náročnou cestu. Zůstala jeho osobnost stejná nebo se změnila? (Jeho světový pohled, styl života a motivy jeho kriminální činnosti, vztahy k lidem z jeho okolí, představy o jeho budoucnosti.)

3. Sametový vrazi

1. Jak jste se cítili po zhlédnutí filmu? Jaké jste měli nebo máte pocity? *
2. Má to, co jste viděli ve filmu, blízko k vašemu životu?
3. Měli jste pro nějakou postavu sympatie?

4. Měli jste pocit, že film ukazuje současnou dobu? Setkali jste se s nějakými podobnými kriminálními ději (korupce, podvody, pocit, že násilí je vedle každého z nás) nebo vás příběh překvapil? Prosím, popište podrobně vztah k příběhu.
5. Jak souvisí s příběhem název filmu?
6. Vypovídá film něco o 90. letech?
7. Kde se bere přání postav z filmu být součástí světa zločinů?
8. Jak charakterizovat hlavního hrdinu?
9. Připadaly vám scény obsahující násilí kruté?
10. O čem vypovídá spojení světa zločinů a policie?
11. Jak vnímáte zpracování reality v uměleckém díle?
12. K jakému poznání vás násilí ve filmu přivedlo?
13. Zůstaly postavy filmu i na jeho konci stejné nebo se změnily? (Zkoumejte světonázor, styl života a motivy kriminální činnosti, vztahy k lidem v okolí, představy o budoucnosti.)
14. Věková kategorie, pro kterou byste povolili tento film?

Příloha C – Odpovědi respondentů na dotazníky.

Bolero.

ŽENY MLADŠÍ 45 LET.

1.
 1. Znechucení, nespravedlnost, touha po odplatě/potrestání
 2. Scény mi přišly velice realistické, nejvíce scény odehrávající se v prostředí tanečního kroužku a dále scéna se sexuálním znásilněním.
 3. Ne, určitě ne
 4. Scény násilí pro mě byly obecně velice nepříjemné a jako možnou inspiraci bych je určitě nepoužila.
 5. Podle mého názoru násilí patří do sexuálního života, pouze však do té míry, kterou si pár určí/nastaví, tak aby jim to bylo příjemné.
 6. Ano
 7. Nechtěli si připustit, že by jejich dítě, které vychovaly, bylo něčeho tak ohavného schopné
 8. Ano
 9. Ne
2.
 1. Drastické
 2. Tak napůl

3. Spíše pocity hnusu
4. Ne
5. Ano, něco podobného jsem zkusila, ale nic mi to neřeklo
6. Ano
7. Idealizují si své potomky
8. Ano
9. Ano byla jsem terčem

3.

1. Hnev a sklamanie
2. Myslim, ze boli trochu prehnane, zrejme za ucelom uputat divaka.
3. Nie.
4. Nie
5. Nasilie by malo mat hranice, s ktorymi su stotozneni obaja partneri a hlavne by mali byt vopred stanovene.
6. Kedze je to dost medializovany pripad tak obraz som utvoreny urcite mala.
7. Zrejme si nechcu pripustit, ze ich deti by mohli byt schopni zverstiev
8. Nie som zastancom trestu smrti
9. Nie

4.

1. Převládá vztek z toho, jak filmaři pošlapali památku Ludmily Cervanové.
2. S tak špatnými herci, které filmaři zvolili, bylo příliš stylizované všechno.
3. Ne.
4. NE!
5. Jakékoli násilí v jakékoli oblasti mého života nepřichází v úvahu. A jaké má kdo praktiky, to je jeho věc.
6. Ty rozmazlený parchanty.
7. Protože to rodiče dělají...
8. Ne.
9. Ne.

5.

1. strach, zmatek
2. realistické
3. určitě ne
4. je to hnusné udělovat divadlo z osobní tragédie. Celkem mně připomněl Poslední tango v Paříži. Film je krásný, a je to ještě horší
5. je obrovský rozdíl mezi násilím podle souhlasu a znásilněním
6. špiče to bylo několik osob
7. myslím, že mají vnitřní morální pravidla, podle kterých rodina je vyšší než cokoliv
8. závisí na tom, je, aby není možné trestem něco ve člověku změnit. když ne, tak nechat takové lidi žít a pokračovat v tom co dělají je zločin
9. zažila jsem pokus o znásilnění

6.

1. Bylo to celkem napínavé, ale celkem drsné. Trochu psychicky náročnější, díky násilí ve filmu.
2. Přišly mi dost realistické. Myslím si, že to tak může kolikrát vypadat.
3. Určitě ne. Bylo mi z toho spíše zle.
4. Dívka byla hezká, ale inspirace ne moc aktuální...
5. Momentálně partnera nemám a násilí jsem moc nezažila. Ani mě to nějak neláká!!
6. Ano asi fotografa.
7. Protože je chtěli bránit. Samy nebyli asi úplně svatý...
8. Přemýšlela jsem nad tím během filmu, ale asi bych je odsoudila na dlouho do vězení. Litovali toho.
9. Nebyla

7.

1. Film byl zajímavý a vyvolával poměrně smíšené pocity.
2. Scény byly realistické. Některé detaily filmu vyvolávaly spíše úsměvné pocity. To není ani tak chyba filmu jako takového a námětu, ale spíše klasicky špatné, herecké výkony českých herců.
3. Vzhledem k tomu, že české provedení filmu se mi nelíbilo, nebyla ani možnost cítit nějaké sexuální pocity.
4. Dívka byla pěkná, ale pánové vůbec, a proto by se mi nelíbil tento obrázek jako součást osobních, sexuálních zážitků.
5. Nemám nic proti jakékoliv zvrhlosti v sexu, pokud se na tom oba partneři domluví. Hru na znásilnění jsem už zažila jednou v příjemném provedení, podruhé to nebylo už po vzájemné domluvě a bylo to poměrně nepříjemné.
6. Všichni byli vinní včetně těch, kteří se na vraždu dívali.
7. Nad tímto přemýšlím často i v osobním životě. Rodiče vždy omlouvají své děti. Bohužel to někdy hraničí s naivitou, někdy jdou i proti zákonu. Nemyslím si, že budu jiná, až budu rodič. Důležité však je, aby se našla hranice. Jakmile jde o lidský život, zamyslela bych se nad tím víc.
8. Trest smrti je otázka sama o sobě. Lidský život je podle mě neskutečně cenný. Život za život? Nejspíš ne...
9. Ano, zažila jsem psychické i fyzické násilí. Já osobně jsem ho nikdy na nikom neuplatnila.

8.

1. film na mě působil velmi intenzivně – myslím, že za to mohla hlavně hudba společně s tancem a velmi realistickými scénami, jak se zbavovali těla.
2. Násilí na mně působilo velmi reálně, líbilo se mi, jak byli scény spojené s tanečními scénami. Dodalo to na intenzitě.
3. Ačkoliv se mi to lehce přičí, musím říct, že se mi scény nějakým zvráceným způsobem líbili a za určitých podmínek by mi situace nevadila...třeba znám ty cápečky a vědět, že když budu chtít doopravdy přestanou atd...
4. V této situaci mi bylo dívky líto, dokázala jsem si situaci představit – strach, pocit bezmoci, bolest... Taková situace by se mi velmi nelíbila.

5. Myslím si, že trocha násilí při sexu není na škodu. Ale vím, že můj partner by mi nikdy doopravdy neublížil a že je to jen taková hra.
6. nevnímala, myslím si, že ten čin nastal z dané situace a všichni se nechali strhnout.
7. Myslím, že si ani nechtěli připustit, že by jejich děti něco takového dokázali udělat a nechtěli si to připustit. Taky si myslím, že v tom hrálo roli jejich společenské postavení.
8. Nemyslím si, byl v tom alkohol, možná i nějaké drogy, takové téměř davové šílenství... Trest určitě, ale smrti bych zrovna neřekla.
9. Řekneme tak půl na půl, spis se mi dařilo připlést se do rvaček a sama chtěla dat někomu ránu. Většinou plesová sezona...

9.

1. Na začátku jsem se cítila smutek kvůli vraždě dívky, pak, kdy byli zločinci zachyceni – triumfu. Nelíbilo se mi, jak se chovali postavy, jejich domýšlivost a lhostejnost. Celkem se mi však nelíbí filmy obsahující násilí, nebyla jsem spokojená.
2. Scény násilí byli jak realistické, díky hereckému výkonu. Když se dívka styděla a strádala, cítila jsem empatii. Její gesta, mimika, jazyk těla – cítila jsem strach. Ale také bych řekla, že scény jsou i stylizované – slow-mo, hudba, dramatizace situací pomoci uhlu záběrů, synchronizovaná spolupráce vrahů.
3. Nechtěla bych nic podobného zažít ani ve formě hry. Nelíbí se mi, když někdo mě do něčeho nutí. Jediná situace, ve které možné, že se násilí mi líbí, je slovní hra. Každý účastník ví o pravidlech a hranicích, a není žádná možnost fyzického násilí.
4. Ne, dívej na otázku 3.
5. Hranice je tam, kde chtějí partnery. Pokud se partnery domluví o hru, vzájemné důvěřují, a na začátku promluví scénář všechno je v pohodě. Ale neužívám to, cítím jenom diskomfort ze vztahu ve formě dominance – podřízení.
6. Myslím, že vězení je ještě zhorší, zejména kudrnatého alkoholika. Ale možná vzpomene na to, že má ženu a dítě a změní se. Ale je alkoholik a násilník, bude pro něj obtížné se změnit.
7. Kraus dlouho ve vězni nebude – má bohatého tátu. A celá jeho životní filozofie říká, že je zkažený egoista a hédonistka. Zjevně se stane trestní autoritou.
8. Fotograf vyjádřil očividnou lítost a strach nad skutkem. Myslím si, že se změní nejvíce. Ale na ostatní strčil všechno a během výslechu nepřiznal svoji vinu, takže jeho charakter je slabý a je poháněn strachem. Přejeme mu hodně štěstí.
9. Chování rodičů je pochopitelné, protože to jsou jejich krevní děti. A na druhé straně jednájí sobecky, protože se také schovávají. Nevím, jak bych se vztahovala k mým dětem. Chtěla bych věřit, že takové rozmazlené parchanty by se mnou nevyrostly. Pravděpodobně by bylo správné nechat je s tím, co udělali.
10. Ne, nikdo nezaslouží trest smrti.
11. Život je celkem moc krutý, a smrt kontrolovat nemůžeme. To je hlavní násilí životu, kterému se vyhnout nemůžeme. Proto, celý svůj život se snažím udržovat rovnováhu a maximálně neuplatňovat násilí. S psychologickým násilím setkávám asi dvakrát za měsíc, přesně nevím. Fyzické násilí jsem zažila strašně dávno, ještě v dětství.

10.

1. Nic moc, silné emoce film nevyvolal, ale celkový pocit není příjemný.
2. Ani nevím, jak mají vypadat realistické scény násilí.
3. Ne. Sexuální? Já bych řekla hnusné.
4. Dívka, která se brání, křičí a plácá, nemůže vypadat krásně.
5. Nevím. Muže to existovat, pokud každý z partnerů má takové přání.... Já přání nemám.
6. Každý aktér je viníkem.
7. Myslím si, že není to správně. Takové činy musejí být potrestané, a nevádí, jestli jde o vlastních dětech.
8. Ne, ale trest nesmí být příliš mírný.
9. Takové násilí jako ve filmu naštěstí jsem v životě nepotkávala.

11.

1. Neutrální, bylo těžko brát ten film vážně, hlavně kvůli kvalitě hereckých výkonů.
2. Stylizované, krásné, strašné. Režisér se snažil
3. Ne, skupinový sex s prvky násilí není pro mě, ani jako hra.
4. Krásna herečka, v scénách násilí jde to vidět. Režisér se staral o estetizaci. Ale kvůli tomu, že herecký výkon v těchto scénách je dobrý a dívka vypadá přirozené, konečně cítím negativní emoci – strach, soucit a lítost.
5. Hranice je tam, kde domluví partnery. Právě násilí určitě neužívám, ale jako hry – ano.
6. Každý, zvláště by to neudělali. Hlavním viníkem je postava Davida Krause. To jde pochopit kvůli tomu, že v posledních záběrech stojí uprostřed, a, také, kvůli chování během výslechu.
7. Protože je náročné přiznat si k tomu, že vychoval jsi monstra, něco nezvládl. Určitě, psychika se brání a popírává myšlenky o tom, že vlasti dítě to udělalo.
8. Ne, nikdo nezaslouží trest smrti. Jestli lidi to dělají, to znamená, že naše společnost má hodně problémů, které potřebuje vyřešit.
9. Bohužel...

12.

1. Krutý film, nelíbilo se mi.
2. Realistické.
3. Ne, nelíbí se mi násilí.
4. Ne, děsná situace.
5. Žádné násilí neužívám.
6. Všichni kluci.
7. Protože to jsou jejich děti.
8. Ne.
9. Ne, nikdy.

ŽENY STARŠÍ 45 LET

1.

1. nepříjemný pocit z té bezmoci
2. protože se mi bohudíky nikdy nic takového nestalo, nedovedu si představit realitu, a tak mi scény přišly realistické až až
3. tak to rozhodně ne, scény znásilňování byly velice asexuální počin, vyvolávaly negativní pocity
4. tak to ani náhodou
5. násilí při sexu? Leda dloubnutí loktem do žeber, a to ještě omylem
6. ani ne tak postavu jako alkohol
7. strach ze ztráty prestiže? Možná pocit z vlastního selhání, popírání skutečnosti na čas takové věci asi dokáže
8. jsem odpůrce trestu smrti, ale na doživotí s nemožností změny bych se nebránila
9. ne, ani jedno

2.

1. Unavená, bezradná, smutná.
2. Ani jedno, ani druhé. Filmové spracovanie bolo ok.
3. Nie. Nie. A oddelila by som tieto otázky.
4. nie
5. nie
6. neviem, skor nie. U mňa sú aj pridavší sa k zlu vinní. Aj ľahostajní k zlu.
7. Nevie. Asi je to komplex dôvodov. Napr. z lásky.
8. Nie (nemal).
9. Fyzického násila nie.

3.

1. normálně
2. vcelku realistické
3. ne
4. ne
5. násilí nás nevzrušuje
6. ne
7. pocity viny?
8. ne
9. ne

4.

1. Bylo mi zle.
2. Stylizované, ale stejně ve mě budily nevolnost. Žena se s obětí snáze identifikuje.

3. ne
4. ne
5. ne
6. Syna Aloise Švehlíka, ale už si nepamatuju na jméno
7. Aby na ně nepadla hanba.
8. ano
9. ano/ne

Muži mladší 45 let

1.

1. Mierne znechutený a nahnevaný
2. Tu mi to prišlo v celku vyvážené
3. Vyvolali pocit nenávisti voči páchatelom
4. Tie scény neboli niečim na čo sa dobre pozerá
5. Nemám rád pri sexe násilné praktiky
6. Áno, postavu ktorú stvárnil David Kraus
7. Ignorovali svoje zlyhanie vo výchove, arogancia moci z nich urobila spoluvinníkov
8. Oko za oko, zub za zub
9. Áno v oboch prípadoch

2.

1. Že ten příběh někdo nezvládl natočit lépe.
2. Přespříliš stylizované.
3. Ani ne.
4. Ne.
5. Vůbec.
6. Ne.
7. Někteří rodiče odpustí vše.
8. Nevím.
9. Snad občasná rvačka kdysi na základce.

3.

1. Bylo mi celkem zle z té brutality a bezpáteřnosti zbohatlých děček, ale zároveň je nutné ocenit herecké výkony zúčastněných
2. Poměrně realistické
3. Scény, ve kterých je B.Seidlova mučena a opakovaně znásilňovaná ve mě vyvolávala pocit zlosti, bezmoci a zmaru.
4. Rozhodně ne
5. S dovolením bez komentáře.
6. Kraus ml. Díky své inteligenci

7. V dnešní době mi tenhle jev obecně přijde normální, rodičům jsou jejich děti ukradení nebo druhý případ, že jsou jednoduše děti po nich
8. Neměl
9. Ne

4.

1. zklamání, že při takovém tématu mne nedokázali tvůrci emocionálně zasáhnout aspoň trochu stejným způsobem, jako když v tv novinách vidím reportáž o vraždě a znásilnění mladé dívky. Na konci jsem řešil jen hudbu, herecké výkony a Bartošku, kterému při milostné scéně ve filmu o filmu praskly kalhoty nebo co a já to tam hledal. To mrazivé gró vraždy a znásilnění se rozplynulo ve špatném způsobu vyprávění a nedokonalou snahou vykreslit cosi psychologického na straně pachatelů ve vztahu k jejich rodičům.
2. stylizované
3. ne
4. ne
5. všechno na čem se ti dva dobrovolně dohodnou je povoleno, přičemž základem je elementární empatie.
6. Ne, každá postava mohla v nějaký moment danou akci zastavit nebo se o to pokusit
7. rodiče jsou od toho, aby stáli za svými dětmi, nesmí krýt jejich zločiny nebo se stát jejich spolupachateli, ale dokázat zločin mají policisté a potrestat soudy. Pokud mají svědomí, tak budou vytrestáni dost a pokud ne, tak nemá cenu se zamýšlet nad jejich chováním, pokud nepřekročili zákon. Lidi jsou "všelíjaký"
8. ne
9. ne

5.

1. zhnuseně
2. realistické
3. Ne. Ne.
4. Dívka byla smyslná, ale scéna jako inspirace ne.
5. S partnerkou to vnímám tak, že je možné trochu násilí použít, pokud si to přeje. Trochu síly jsme použili. Asi násilí do určité míry do sex. praktik patří.
6. Bohužel jsem vnímal jako největšího viníka dívku, protože kdyby se nenabízela, tak by k zločinu nedošlo.
7. Protože to jsou rodiče, a protože chtěly své děti ochránit.
8. Trest smrti je téma, které je velice složité a nedokážu to posoudit. Ale určitě by si viníci zasloužili krutý trest.
9. Asi ne do takové míry, aby se to počítalo.

6.

1. znechucen zfilmovanými událostmi a trochu znuděn dějem filmu
2. viděl jsem hodně filmů s násilím, to mě nijak nepřekvapí ... v tomto filmu slabota
3. ne ...ani omylem
4. herečka je pohledná slečna, však jako inspirace za daných okolností ani omylem
5. hranice je tam, kde oba souhlasí a líbí se jim to ... násilí odmítám
6. no ...všechny
7. rodičovská ochrana ... živočišný pud chránit potomka, však není to logický a vůbec není morální počin
8. ano
9. díky Bohu ne ...

7.

1. Po zhlédnutí jsem měl pocit, že jsem spíše sledoval uměleckou výpověď než film, který nás měl varovat o naší společnosti a o tom, co se v ní děje.
2. Se stylizací jsem neměl problém, naopak ukázala násilí velmi nepříjemně.
3. Ano, určité sexuální pocity ve mně scény vyvolávaly. Nutně ale něco podobného zažít nepotřebuji.
4. Bára Seidlová se mi zde líbila, ale při sledování jsem nepřemýšlel o tom, že bych něco z toho chtěl využít během svého sexuálního zážitku. V současnosti, pokud by partnerka měla o takovou zkušenost zájem, bych si to ale dovedl představit.
5. Ta hranice musí být společná. Pokud se partneři shodnou, je možné ji posouvat v podstatě kamkoli. Ano, myslím si, že i násilí může být uspokojujivé, pokud je oběma stranami akceptováno a nejedná se pouze o vůli jednoho.
6. Ne
7. Patologická láska k vlastním dětem, snaha nebýt za špatného, i když je člověk prolezlý špínou, odmítání odpovědnosti za vlastní špatné jednání a špatnou výchovu.
8. Osobně jsem pro znovuzavedení trestu smrti, ale v tomto případě by bylo vhodnější volit trest doživotí bez možnosti zkrácení.
9. Jen nějaké dětské rvačky, ale ani těch nebylo mnoho. Jsem pacifista, v dospělosti jsem násilí nikdy nepoužil a ani mu nebyl vystaven.

8.

1. Spíše průměrná detektivka, která ničím nepřekvapila.
2. Takový standard. Žádný extrém. Znam rozhodně realističtější.
3. Pokud by se jednalo o znásilnění jako součást domluvené sexuální praktiky. kdy oba zúčastnění dobrovolně souhlasí a dělají to pro vzájemné uspokojení tak proč ne. Jediný pocit, nakopat Krause pořádně do koulí.
4. Herečka je pohledná, jak jsem psal dříve. Když znásilnění tak jako součást sexuální hry. Jinak toto odsuzuji a dotýčný si zaslouží trest nejvyšší.
5. Když se to oběma líbí. nemusí být žádné zábrany. jediné co je důležité, aby s tím každý v páru souhlasil dobrovolně a užíval si to :)
6. Kraus debílek

7. Bohatí snobové chránící své dítě. Hnus
8. V některých případech rozhodně ano
9. Ne

9

1. Z filmu jsem moc nadšený nebyl a co se týče mafiánských praktik, tak jsem byl znechucený.
2. Přiznám se, že si je už nevybavuji, co se týče násilí, tak znám mnohem "působivější" filmy.
3. Ne
4. Scény si bohužel nevybavuji a takovéto scény mne rozhodně neinspirují.
5. Zkušenosti a potřeby nulové.
6. Už nevím.
7. To by mě také zajímalo, já už bych se ke svému dítěti nikdy nemohl chovat "normálně", natož čin omlouvat.
8. Obecně bych byl u jednoznačně odsouzených za ty nejhorší činy pro trest smrti.
9. Ne.

10.

1. Film nepředčil má očekávání.
2. Český film toto neumí.
3. Tyto scény jsem považoval za nevěrohodné.
4. Nenacházím ve zmíněném žádnou inspiraci.
5. Pro násilí nemám pochopení.
6. Bylo jich více.
7. Nechtěli si připustit nějaký problém.
8. Nejsem odborník na tuto oblast.
9. Nikoli.

11.

1. Znechucení, smutek, lítost, deprese.
2. Celkem realistické, ačkoli s podobnými situacemi nemám osobní zkušenost.
3. Ne
4. Ne
5. Nepatří
6. Ne. Každý nesl svůj díl viny, a to včetně rodičů pachatelů.
7. Snažili se je chránit. Jsou to přece pořád jejich děti.
8. To zase ne. Člověk nemá právo brát druhým život, ani ve jménu spravedlnosti.
9. Ne.

12.

1. Mírné zhnusení
2. Realistické
3. Ne
4. Ne
5. Žádné. Ne.
6. Ne. Bylo jich více.
7. Z důvodu mateřské lásky.
8. To je zajímavá otázka. Kdysi jsem kdesi v souvislosti s diskusí zda zavést znovu trest smrti četl zajímavý příklad. Kdyby žena při znásilnění v sebeobraně zabil agresora, nikomu to z dotázaných nepřípadalo divné a rozhodně chtěli ženu omilostnit. Popravit ale lapeného agresora po aktu se již většině lidí nechtělo... Tak měl by nebo neměl být? Já osobně bych jej znovu zavedl. Zločinci musí vědět, že je někde hranice...
9. Naštěstí ne. Neuplatnili, snažím se diskutovat. Násilí беру jako selhání diskuse a civilizovanosti.

13.

1. Pred týmto filmom som videl takzvaný dokument pána Kirchhoffa, či ako sa tento podľa mňa ignorant volal. Nakrútil sugestívnu snímku, ktorá chce divákovi vnútiť jednostranný pohľad s absolútnou ignoráciou faktov, ktoré nezapadajú do schémy martýryzovania usvedčených vrahov. Po tomto filme som bol rád za druhú stranu mince.
2. Nejde o to ako sú nakrútené, absolútne som túto otázku neriešil. Film som pozeral kvôli tomu, že naráža na smutný prípad, kde zlyhalo, čo sa ľudského a spoločenského faktora snáď všetko, čo zlyhať mohlo, žiaľ, doplatilo na to mladé a nevinné dievča, ktorého rodina je po roky vystavovaná tlaku zo strany usvedčených vrahov, z ktorých mnohí ľudia dodnes robia obeť režimu. Čo je na situácii najhoršie, tento názor šíria mnohí ľudia, ktorí majú vplyv na verejnú mienku a takýmito názormi ovplyvňujú ľudí, ktorí si svoj názor nevedia vytvoriť sami, napr. štúdiom dostupných podkladov k danej téme. Príde mi to zvrátené a trestuhodné.
3. Absolútne nie.
4. Určite nie.
5. Čo sa týka mňa, toto je výsostne osobná otázka, čo sa týka ďalšej časti otázky - pokiaľ existujú pravidlá a hranice a najmä zhoda medzi partnermi, nevidím to ako problém
6. Nie. Nedá sa to takto popísať. Svoj diel viny nesie každý tam, rozmaznaná dcéra magnáta s autami, ktorá je taktiež spolupáchatel', rodičia, ktorí nepozerali, čo im rastie doma a nezasiahli, banda spratkov, ktorí pre svoje pobavenie neváhali zabiť dievča, kto nesie hlavnú vinu? Film je inšpirovaný skutočným prípadom, ktorý mal taktiež mnoho svedkov neprijateľného správania páchatel'ov už predtým ako ku tragédii prišlo, taktiež nikto nezasiahol (tým neobviňujem tých ľudí, tiež bežne nehasím čo ma nepáli) chcem len povedať, že v tomto konkrétnom prípade ťažko zvaliť vinu na jediného páchatel'a.
7. Pretože svoje deti milujú, idealizujú si svoje deti a hľadajú ospravedlnenie aj pre to najbizarnejšie správanie týchto detí, príkladov sa dá uviesť mnoho, je toho plný internet, správy atď.

8. Trest smrti je pre mňa problematická otázka, ťažko zodpovedateľná v dotazníku. Zastávam ale názor, že za niektoré činy by mal byť prípustný, no jeho použitie by malo byť prísne regulované.
9. Robil som bojové športy, okrem toho som násilie použil len v sebaobrane.

14.

1. Smutne
2. jak kdy, občas ano a občas sem kontextem byl chycen a nepřemýšlel jsem nad scénou jako takovou
3. trochu
4. možná
5. pokud to oběma partnerům nevadí tak ano
6. ne
7. měli je rádi a nechtěli být sami pošpiněni jejich činem
8. záleží na uhlu pohledu
9. nikdy

15.

1. Bylo mi líto krásné dívky / herečky. Prostě ta zbytečnost smrti, když se věc dala vyřešit i jinak.
2. Velmi realistické, ale zřejmě jen díky nádherné, mladé a v té době amatérské Barboře Seidlové, která to "zahrála" tak přirozeně.
3. Sexuální pocity nikoliv, spíše lítost. Rozlišuji dva typy žen – ten první je na sex a ten druhý na krásu. Zřejmě se opakují, ale asi mám slabost pro Barboru Seidlovou. Její v té době naivní tvář ve mě vzbuzuje cit pro krásu, nikoliv sexuální pudy.
4. Dívka se mi velmi líbila – naivní, mladá a krásná. Nádherné oči, ústa a tělo. Ale opět žádná sexuální souvislost. Spíše je to typ dívky, který bych chtěl platonicky dobývat a myslet na ni.
5. Násilí mě nevzrušuje.
6. Ano, Davida Krause.
7. Protože by se stali terčem kritiky, kdyby se vše provalilo.
8. Ne, na těchto pilířích stojí naše společnost – viz LZPS. Trest smrti je nepřípustný.
9. Občas jsme (se) jako kluci šikanovali na základní škole, ale násilí nikdy.

16.

1. Vzhledem k tomu, že bylo Bolero natočeno podle skutečné události a bylo natočené dost realisticky, byly ty pocity trochu nepříjemné, ale člověk to pořád bere jen jako film.
2. Přišly mi dost realistické, ale myslím, že nejde jen o násilné scény, ale o celkové chování všech postav, které byly zahrány tak, že ten film člověka pohltil. Násilné scény

jsou zde natočeny tak, že působí sice reálně, ale zároveň jsou natočené tak, aby se na to dalo dívat.

3. Ani ne, koukám na to jen jako na film, asi jako když koukám na válečný film, taky to neznamená, že bych jel rád do Afghánistánu.
4. Je docela pěkná, i když ne úplně můj typ, taková hloupoučká mi přišla.
5. Myslím, že určitý druh násilí může patřit do sexuálního vztahu, pokud s tím souhlasí oba, ale jedná se spíš jen o takovou hru, zatímco znásilnění a následná vražda je absolutně něco jiného.
6. Už je to déle, co jsem to viděl, ale jako nejnechutnější postava mi přišla ta, kterou hrál mladý Kraus.
7. Jelikož rodič ještě nejsem, asi to nemůžu úplně zhodnotit, protože to, co udělali je podle neodpustitelné. Myslím, že někteří byli zlí už předtím a někteří si zase nechtěli přiznat, že zrovna jejich dítě je takové monstrum.
8. Obecně jsem pro trest smrti, v tomhle případě už si přesně nevybavuji kdo jak měl velkou zodpovědnost na tom, co se stalo, ale ti hlavní viníci by si takový trest zcela jistě zasloužili. Ale myslím, že někteří se toho zúčastnili, ale spíš se s tím svezli, a tam by mi trest smrti přišel moc tvrdý.
9. Kromě nějakých malých rvaček na škole jsem se s žádným násilím naštěstí nesetkal.

17.

1. Trochu pocit nebezpečí a trochu vztek
2. Nečekaně realistické
3. Určitě ne
4. Barbora Seidlová je hezké žena, ale inspirovat se asi nebudu
5. nejsem fanouškem
6. Dva hlavní aktéři jednoznačně
7. Aby to nepošpinilo jejich vlastní jména
8. Nedokážu posoudit
9. Naštěstí ne

18.

1. Film bol natočený podľa skutočnej udalosti ktoru som sa zaujimal. Je mi luto, ze medzi ludmi sa deju taketo veci, vzajomne ublizovanie az zabijanie - strasne to nici zivoty pozostalych, blizkych rodinnych prislusnikov. namet filmu ma zaujal.
2. Nasilna scena sa mi zdala dost stylizovana. Nevyvolava az taky pocit hnusu, ako sa to dari v niekorych inych filmoch pri znasilneni, napr. franc. film "Zvráčený"
3. Ano, chcel by som zazit nieco take, ale v kladnom zmysle, nie nasilnom. Nasilne sceny ma nevzrusuju.
4. Zdala sa mi to priemerna zena. Viac sa mi pacili vo filme ine zeny, ktore sa odhalovali a realizovali sexualne sceny.
5. Nemam skusenosti s nasilim pri sexe.
6. Jedneho nie, viacerych.
7. Asi ide o vztah rodic - dieta, je to laska. Mnohi ludia chrانيا svoje deti, hoci robia zle veci.
8. Nie, iba dozivotie.

9. Nie

19.

1. Pocit zbytečné smrti a zvláštní arogance a nadřazenosti některých skupin, které si myslí, že mohou něco více.
2. Scény v tomto filmu mi přišly celkem realistické a odpovídající námětu.
3. Spíše ne, obecně scény působily spíše pocitem bezmoci.
4. Dívka se mi líbila, ale ne jako inspirace pro osobní sexuální zážitky.
5. Nepatří, sex má být dobrý pro všechny (alespoň dva) účastníky.
6. Ano - postava představovaná Davidem Krausem.
7. Snaží se chránit své děti - za všech okolností, navíc podporují v dětech pocit, že jsou něco víc a mělo by se jim více promíjet.
8. Ne.
9. Ne.

20.

1. úměrně časové zmatečnosti filmu
2. přišly mi stylizované, což nebylo na škodu.
3. ne
4. ne
5. vše co je obě příjemné nebo jednomu příjemné a druhý je schopen akceptovat do sexu patří, ale součástí mého sexuálního života násilí není
6. ano
7. bohatství je mocná věc a děti z dobrých rodin se přece takhle nechovají!
8. jsem velký zastáncem trestu smrti, ne snad kvůli jeho odstrašujícímu účinku, historie ukázala, že trest smrti nemá odstrašující účinek, nýbrž proto, že trest smrti je velice účinný prostředek proti recidivě
9. ano na základní škole jsem se jednou stal terčem násilí

21.

1. Film měl trochu slabý scénář a celkově se nedotýkal ani pat úspěchu, který by film mohl mít, kdyby měl lepšího scénáristu a režiséra. Příběh byl dost emotivní a celkově silný.
2. Některé scény byly značně přehnané. Místy se zdálo, že se režisér snažil zaujmout diváka přehnaným násilím.
3. Rozhodně bych něco podobného zažít nechtěl a ani to nikomu nepřeji.
4. Scény byly občas přehnané, ale herečka podala perfektní výkon. Inspirace to rozhodně je, ale pouze v určitých mezích.
5. Je to příjemné, ale všeho moc škodí. Je ideální ho sem tam zapojit a zpestřit si sexuální život, ale jen po domluvě s druhou polovinou. Někteří to dost špatně nesou.
6. Viníci byli všichni kluci, co ji znásilnili.
7. Ochraňují svoji děti. Je to klasický rodičovský pud. Někteří rodiče by svým dětem odpustili cokoliv.

8. Ne. Zločinec to má rychle za sebou. Když si uvědomí, co udělal. Tak ho ta myšlenka bude zírat dokonce života.
9. Nikdy jsem terčem násilí nebyl a ani ho nikdy neuplatňoval.

22.

1. Docela dobře, nálada je v pohodě. Přemýšlím ale nad tím, k čemu muže přivést mix z alkoholu a rozpustilé party. Bohužel, každý může zažít něco podobného a stát spoluúčastníkem (ne obětí, naštěstí jsem chlap)
2. Scény násilí jsou spíš realistické. Slzy a odpor obětí, chtíč opilých násilníků. Byl jsem překvapen, že rozhodli ji zabit a nikdo neměl nic proti. Možná, to je stádový efekt, nevím.
3. Nechtěl bych zažít nic podobného, a scény násilí sexuální pocity nevyvolávali. Možná bych zkusil něco podaného během sexu formou hry, ale ne jako oběť’.
4. Nebylo to sexy, cítil jsem jen lítost. Každý z nás má matku, dceru či setru, která by se také mohla octnout v takové situaci.
5. Normální člověk naopak, může zkusit něco uchýleného, ale vždycky to bude jen hra. Násilí do sexuálních praktik určitě patří. Dle mých zkušeností dívky nejsou proti toho, abych jejich tahal za vlasy, dusili (lehce), pláchnul (občas ne lehce).
6. Zvlášť by to asi neudělali, ale největší vinu mají Kraus a ta blbá blondýna.
7. Nic podivného... Každý rodič si myslí, že jejich dítě nebylo by schopno to udělat, byl nějaký jiný viník.
8. Strašně náročné vybrat trest pro takový zločin. Nejsou maniaci, střízlivé by to asi neudělali, a nezapukávaly by asi. Možná kastrace? Nevím...
9. Násilí jsem nikdy nepoužíval a oběti nebyl.

23.

1. Nevěřil jsem tomu, co viděl, a kvůli tomu žádné emoci nemám.
2. Scény byly hloupé a nerealistické. V roce 2018 asi těžko diváka překvapit. Myslím si také, že nejsou stylizované, protože jsou natočeny předvídatelně a šablonovitě.
3. Každý člověk má jinou sexuální psychologii, sklony a přednosti. V tomto filmu násilí nebylo sexuálním. Ale musím říct, že scény násilí jsou natočené bez omezení.
4. Myslím si, že dívka není pěkná. Zažít to, co jsem uviděl ve filme bych nechtěl, ale dominanci v sexuálních vztazích – ano.
5. Hranice je tam, kde se domluví partnery. Může být fyzická nebo psychologická. Myslím si, že ano, násilí patří do sexuálních praktik.
6. Nevím, hodně viníků.
7. Většina rodičů, milují své děti víc, než nenávidí jejich hříchy.
8. Jestli jde o právo, o nutnosti chránit společnost před zločinci, trest smrti by dobře fungoval, jako v asijských státech nebo v některých státech USA. Jestli jde o filozofie a humanismus, nesmíme zabit jakéhokoliv člověka.
9. Ano, ve škole na hodinách tělocviku a také v rvačkách. Nejsem konfliktní člověk, ale všechno má hranici. Obvykle to byla krátká rvačka. Ještě jsem se věnoval bojům bez pravidel, kde jde o sportovní násilí.

24.

1. Celkem rozporupně, film jako takový se mi líbil, zároveň byl velmi drastický
2. Spíše stylizované.
3. Zažít ne, sexuální pocity to vyvolávalo.
4. Dívka se mi líbila, myslím, že byla vybrána úplně přesně na to roli, čistá a nevinná. Jako součást osobních zážitků ne
5. Hranice určitě mám, záleží kde, člověk je pozná až když se k nim přiblíží. Určitě bych nepřekročil mez určité brutality a sexuální mez ženy. Zkušenosti násilí při sexu nemám a tyto praktiky tam patří.
6. Ano, tři kamarádi, kteří se činu dopustili.
7. Protože se báli a své a budoucí postavení dětí ve společnosti.
8. Trest smrti ne, ale určitě nejvyšší hranice trestního řádu.
9. Ne

25.

1. Smíšené, při prvním zhlédnutí převažovaly negativní emoce napodruhé při podrobnějším zkoumání detailů a vzhledem k rozuzlení spíše neutrální.
2. Spíše stylizované.
3. Nevyvolávalo, po podobném zážitku ani v rámci hry netoužím
4. Pokud mám hodnotit herecký výkon, tak byl výrazně lepší než ostatní zúčastnění této scény.
5. Hranice jsou pouze takové, jaké si sami stanovíme.
6. Všem zúčastněným příkládám stejnou váhu viny.
7. Protože jsou jejich rodiče.
8. Neměl.
9. Ano, nikoli však sexuálního.

26.

1. Film je nudný, action vznikl jenom na konci (3/4 filmu). Estetické připomíná seriál Komisař Rex.
2. Spíše realistické.
3. Spíše ne. Nejsou sexuální
4. Vypadalo to strašně, ne jako hra, ale jako pravé utrpení. Nechtěl bych zažít nic podobného.
5. Určitě patří. Pokud oba jsou spokojeny, všechno je v pořádku. Nerozumím nic v BDSM, ale jde tam většinou o tu morální dominanci. A během toho násilník cítí oběť a neruší domluvenou hranici.
6. Několik hlavních kluku, ano. Ale oběť také je viníkem, protože jet pit se skupinou neznámých mužů je blby nápad. Ale to je jenom morální vina.
7. Protože chtěli, aby jejich děti byli v pořádku, nechtěli rušit jejich životy. Mysleli, že změni svůj život, a to byla jenom jediná chyba.

8. Ne.
9. Po dlouhých letech rozumím, že některé sexuální akty s mou přítelkyní můžu asi počítat za násilí, například, kdy ona to nechtěla, ale já to inicioval. Ale konečně ona tomu nic proti neříkala.

27.

1. Cítil jsem se špatně, že se v dnešní společnosti děje něco takového, a naprosto to odsuzuji.
2. Scény mi připadaly stylizované, protože si myslím, že nikdo by se nenechal, za účelem filmu dobrovolně znásilňovat.
3. V životě bych nechtěl nic takového zažít ať už jako hru nebo stylizaci, bytostně se mi přičí taková myšlenka. Ne nevyvolávalo to ve mně sexuální pocity.
4. Obrázek jako součást osobních sexuálních zážitků se mi vůbec nelíbil, v životě bych nic takového neudělal. Dívka byla hezká, ale to je tak všechno
5. Násilí rozhodně nepatří do sexuálních praktik. Jako hranici v sexuálním životě mám depththroat.
6. Ne, všechny tři viníky jsem považoval za participanty trestného činu
7. Protože přestože udělali to, co udělali, jsou to stále jejich děti
8. Nepochybně, dokonce bych znovu zavedl trest smrti a změnil jeho formu na pověšení za hrdlo.
9. Ne nebyl a nikdy jsem násilí na někom neuplatnil a uplatňovat nebudu.

28.

1. Mírná úzkost, smíšené pocity. Přemýšlím, proč si toto téma tazatelka vybrala.
2. Spíše méně realistické, ale v rámci možností surově zpracované. Gradace a zatažení do scény zejména pomocí hudby a dechu v pozadí.
3. NE
4. Dívka byla pěkná, akorát scény nebyly erotické, spíše brutální. V rámci svého sexuálního života se snažím splnit touhy partnerky ale do takovéto míry, si myslím, že by to v rámci zdravého vztahu nemělo dosáhnout, natož fungovat.
5. Jsem romantik, kousání, boj o dominantní pozici během sexu, ale násilí ne.
6. Mladého Krause, hajzla
7. V pozici rodič-dítě je asi netradiční, že by sami šly a udaly své dítě. Zvláště v rodině, která má určitou společenskou prestiž. Jde o jméno celé rodiny.
8. Trest smrti by neměl být udělen za nic, vždy by se měl člověk mít možnost kát.
9. -_-

29.

1. Z filmu mám spíše negativní pocit, kvůli scénám s otevřeným násilím, nahotě ve filmu, už méně mě zaráží vulgární výrazy, které jsou ve filmografii dnes běžné.
2. Scény s násilím působily spíše přirozeně, až na zpomalení záběrů, které tyto scény mírně vytrhávaly z reality.
3. Něco takového bych nerad zažil. Sexuální pocity ve mně spíše film potlačoval.

4. Herečka jako taková je krásná, ale ve vybraných scénách nebyla v komfortní situaci, takže vypadala spíše jako objekt. Neý lidská bytost. Jako možná součást mých sexuálních zážitků se mi tento obrázek nelíbí.
5. Zkušenosti s násilím v sexu nemám. Podle mého názoru patří násilí do sexuálních praktik po delší době vztahu a po vzájemné dohodě partnerů a v rozumné míře.
6. Vina byla rozložena rovnoměrně na všechny aktéry znásilnění.
7. Protože uplatňují jiné morální standardy na blízké osoby.
8. Neměl.
9. Nebyl jsem a ani jsem násilí neuplatňoval.

MUŽI STARŠÍ 45 LET.

1. Hněvivě.
2. Byly vhodně stylizované.
3. Nechtěl bych to zažít. Scény byly dráždivé, ale nedokázal bych být (dnes) účastníkem scény znásilnění.
4. Dívka nebyla ničím výjimečná, tato scéna nemůže být pro mě inspirací a není.
5. Násilí nastupuje tam, kde se intenzivně vyčerpá klasický sex.
6. Ano, ale už nevím kterou.
7. Myslím, že je za tím pocit provinění, nesplnění rodičovské role.
8. Zcela jistě. Brutální a nelítostný sexuální zločin by měl být trestán smrtí.
9. Ano, byl jsem terčem násilí a sám jsem byl někdy násilný.

2.

1. Nejsem v tomto případě neutrální divák. Konkrétní případ zavraždění studentky po závěrečném setkání mezinárodního kampusu v bratislavské Mlýnské dolině velmi detailně znám. Nabízel podstatně inspirativnější filmovou podobu než Bolero.
2. Odpověď asi nelze paušalizovat. Jsou filmy, ve kterých je na explicitní obraz násilí kladen tvůrci důraz. Převážně to lze zaznamenat ve filmech kvalitativně druhé a třetí kategorie. Mám na mysli třeba "Texaský masakr motorovou pilou" z roku 2003. Filmy, kde je násilí estetizované (jak je nazýváte) používají spíše metonymii, kde si divák při recepci průběh násilné scény představuje.
3. Jakákoli forma násilí ve mně vyvolává spíše odpor. Ve výtvarném umění se jedná od časů antiky o zobrazení estetických prožitků. Pochybuji, že socha Venuše nebo Davida v někom vyvolává sexuální pocity.
4. Vzpomínám si na emoce, jaké ve mně vyvolal film "Znásilnění" (1988) s Jodie Foster. Odpor k násilníkům a plně sdílený osud s obětí. Srovnajte tento film se znásilněním ve filmu Bolero. Soucítění se znásilněnou dívkou je tam zatlačeno do pozadí expozicí sociálního tématu moci vlivných lidí.
5. Ne. Osobně jsem se s tím nikdy nesetkal. To je nejspíš způsobeno tím, že jsem vztahově spíše romantik, než macho (samolibý alfa samec, který si dokazuje dominanci).

6. Protože film spíše exponuje sociální téma, je asi "hlavním viníkem" postava, kterou hraje Jiří Bartoška. Ale film jsem viděl před léty a do emoční paměti se mi příliš nezapsal.
7. Vztah rodičů k dětem je zakotvený v naší genetické výbavě. Spíše než "zavírání očí" bych mluvil o vštípené emoční solidaritě, která je v hodnotovém poli silnější než solidarita se společensky závaznými pravidly. Konec konců na právo na "zavírání očí" pamatuje i právní řád – lze odmítnout výpověď před policií i soudem, pokud by člověk způsobil výpovědí újmu sobě, či osobám blízkým.
8. Trest smrti vymizel z právních systémů civilizovaných zemí. Stále se uplatňuje v právním řádu některých států v USA. V odporu k trestu smrti je možné se opřít o křesťanskou zásadu "života jsi nedal, života neber".
9. Byl jsem terčem vražedného útoku z důvodů politické aktivity. Přežil jsem jen díky blízkosti fakultní nemocnice, kde bylo operativně zastaveno masivní krvácení.

3.

1. Víc, než u jiných filmů mi přišla akcentovanější poloha pozůstalých. Tam jsem cítil soucit.
2. Spíš stylizovanější než realistické.
3. Jelikož si na to nemohu vzpomenout, tak asi ne.
4. Nijak zvlášť si ji nepamatuji, takže nemohu říci, že to na mě nějak zapůsobilo. Jinak "znásilnění" jako sexuální praktika – hra ano, po předchozím souhlasu obou aktérů.
5. Patří po domluvě a preferenci obou. Zkušenosti malé.
6. Ano – postavu, kterou hrál David Kraus.
7. Rodičovská láska a neochota připustit si své vlastní selhání jako rodiče.
8. Ne. Nebezpečí justiční vraždy a také jsem toho názoru, že doživotí bez možnosti odvolání je svým způsobem přísnější trest než poprava.
9. Ne.

4.

1. Zločin a trest. Aby divák toužil po spravedlivém potrestání pachatelů, musí mu být barvitě vylíčen zločin. Pak je pochyťáním pachatelů divák náležitě uspokojen. To subjektivně platí i o mně.
2. Sexuální násilí bylo správně stylizované, správně nadávkované a estetizované, určitě ne realistické, na jedné straně se nevytrácela příchuť sexu, až živočišného, v kontrastu se soucítěním s obětí.
3. Ano.
4. Znásilněná dívka? Ta má trvale v očích jedinečný výraz: Zvláštní mix jasného sexuálního zájmu o druhé pohlaví a současně z jednání druhého pohlaví vůči ní dopředu tušené a stokrát zažité zklamání. Tedy tato představitelka znásilněné dívky se

pro svoji mimořádně hodí. Jako inspirace pro osobní sexuální zážitky je bez toho konkrétního výrazu v očích scéna zcela bezobsažná.

5. Násilí, v omezené formě, za dodržování rozumných "pravidel", je určitě občas příjemným a někdy opravdu až velice vzrušujícím osvěžením sexuálních praktik.
6. Jako přední viníky jsem zde vnímal především bohaté bezskrupulózní "papínky", kteří vyvolávali ve svých synáčcích od raného dětství pocit, že si můžou dovolit prakticky cokoli, že je ze všeho vytáhnou a že jsou tedy v zásadě předem beztrestní. Bez této osudové chyby ve výchově by se příběh nemohl stát.
7. Z tzv. "lásky". Krátkozraké, hloupé, jež jejich dětem i jim nakonec úplně zničila život. Otcové sami byli celkem inteligentní bytosti, nicméně každý z nich jednotlivě podléhal iluzi, že právě jejich případ je ta výjimka, kdy "ochrana vlastního dítěte" je správný čin.
8. Zasloužili by si jej, ale neměl.
9. Ne.

5.

1. Beznaděj a vztek
2. Reálné
3. Je to hnus
4. bylo mi jí líto a tohle bych nikomu nepřál, hnusí se mi to
5. Jsme na sebe něžný, s násilím v sexu žádný zkušenosti nemám a agrese patří k obraně a né do sexu, potřeba násilí, v jakékoliv formě pro zábavu je deviace a ten člověk patří do psychiatrické péče.
6. ne – vnímal jsem kolektivní vinu
7. Oči nezavírali a snažili se chránit hlavně sebe
8. trest smrti nic neřeší, ale dlouhodobá terapie a léčba.
9. Samozřejmě

6.

1. Je mi z toho smutno. Společnost je tak poklesla že umožnila nemorálním lidem zbohatnout. Díky této nemorálnosti jsou jejich děti stejné jako jejich rodiče, že dojde k tak zrůdnému zločinu.
2. Z hlediska estetiky a pro celkové vyznění filmu a hlavní myšlenky byly tyto scény přesné.
3. Tyto scény jsou pro mě fyzické nepříjemné. Samozřejmě, že pro film to je nutné a z hlediska estetiky je to správně umírněně realistické.
4. Mně se moc líbila, protože ji znám osobně, jenomže muži milující krásu a oduševnělost násilí nesnáší. Kdybych je neznal, dával bych největší pozor na situaci a scénu.
5. Nepatří a žádné zkušenosti.
6. Společnost.
7. Zaprvé to jsou jejich děti a sami jsou perfidní osoby.
8. Ne trest smrti, ale galeje.

9. Terčem byl každý, v každém člověku je násilí.

Gangster Ka.

Ženy mladší 45 let.

1.
 1. Rozpačité, smutné
 2. Ano, má to blízko k mému životu
 3. Ano ukazuje, co třeba uprchlíci a to, že pro ně je znásilnění něco normálního
 4. Scény mohly být krutější
 5. Ano
 6. Změnil se

2.
 1. Smutek
 2. Ne
 3. Nepřikvapil, ale abych viděla něco podobného v životě, to také ne
 4. Určitě nejsou moc příjemné, ale nevypadalo to jako horror
 5. Jen otcovi jde litovat
 6. Jsem nevšimla

3.
 1. Film na mě určitě zapůsobil nejdříve pozitivně, moc nemám ráda české filmy, ale moc se mi líbilo jeho zpracování. Konec ve mě zanechal takový lehce tragikomický pocit.
 2. Empatii jsem sdílela hlavně s postavou Sandry. Jen milovala špatného muže. Empatii jsem cítila hlavně ve scénách, kdy si Káčko seděl se svými "kumpány" v obýváku, do nosu si prali kokain a opíjeli se a na ní byl pak protivný. S bývalým přítelem mám stejnou situaci, akorát, že on kouří trávu.
 3. Myslím si, že ano, to se vám přiznám, že můj Strejda je bývalý hejtman Jihočeského kraje Jiří Zimola a vím i něco o tom, jak řešili doma situaci, kdy připravil stát o peníze.
 4. Jelikož se nejedná o horror, nebo nějaký masakr, tak mi přišly tyto scény akorát, myslím, že se tok filmu hodilo více než nějaký krvák. Úzko mi z nich bylo, takže svůj účel splnily.
 5. Soucítila jsem s postavou jeho otce. V tomhle vztahu mi bylo tedy líto obou postav. Na "Káčkovi" bylo vidět, jak má tátu doopravdy rád, jako "Počkejte, to je táta, to víte táta", ale zároveň mu lhal a pokaždé ho zklamal. Otce mi bylo líto, cítila jsem z něj hroznou bezmoc.
 6. Jeho osobnost se podle mě velmi změnila. Mně se ještě víc začal hnusit tím, jak moc šňupal a ak surově s v průběhu filmu začal choval i ke své ženě..

4.

1. Smutné
2. blízko není. Bylo mi lito otce hlavního hrdiny
3. ano mam, setkání nebylo ale jsem slyšela anebo viděla takové lidi osobně
4. takové, jak by měli byt
5. otec a jen trochu přítelkyně
6. je vidět že člověk zašel příliš dal a začalo ho to děsit

5.

1. Film mě zaujal, zejména protože byl natočen podle reálného vzoru. Cítila jsem, že se chci o případu dozvědět ještě víc.
2. Zažila jsem situace, kdy jsem věděla o mnoho víc, než bych měla. Několikrát jsem i svědčila. Někdy to mohlo zůstat u mě. Přijde mi to téma blízké...
3. Jak jsem již zmínila v předchozí odpovědi. Setkala jsem se i jako svědek při několika násilných situacích. Korupce a podvody jsou o mnoho běžnější. Dle mého názoru jsem svědkem všichni. Jen málokdo to rozpozná.
4. Myslím si, že pro publikum, pro které dle mého názoru byl film určen, bylo násilí ve filmu zpracováno akorát.
5. Ukázal to režisér dobře. Každé povolání se týká rodiny. Ať se jedná o politika, diplomata... i kriminální činnost se vztahuje na rodinu. Bohužel ne v dobrém, ale nese jen samé rizika.
6. Tady si nejsem jistá. Dle mého osobnost zůstala stejná. Zkusme se podívat na videa, která natáčí současní youtubeři, kteří se vkrádají do jeho vily a tam o něm povídají a spekulují společně s přáteli. Mluví o něm jinak? Myslím si že otázka patří spíš samotnému "K".

6.

1. Jsem se nudila. Myslím si, že šlo to natočit zajímavější. Tak byla jsem trochu zklamaná.
2. Litovala jsem jeho ženě a trochu tatínkovi.
3. Asi ano
4. Ano, možná by film už nebyl tak nudnej.
5. Rodině jsem určitě litovala. Film ukazuje, že kriminální činnost je nebezpečna nejen pro oběti, ale i pro pachatele a jejich blízké
6. Ano, ale ne k lepšímu

7.

1. Popravdě říct, o Krejčířovi hodně jsem nevěděla. Po zhlednutí šla jsem přečíst pár článků.
2. Naštěstí, nic podobného nikdy jsem nezažila.
3. Věřím, že něco podobného se děje kolem.
4. Akorát.
5. Ano, bylo mi moc líto jeho ženu a otce...

6. Myslím si, že ano, ale bohužel stal se ještě krutější po smrti otce.

Ženy starší 45 let.

1. Bolo to zaujímavé. Silné emócie mi nevyvolal.
2. Nemá (som vďacna osudu, ze toto nie je moj svet). Mozno sucit k otcovi (Hanzlík) a frajerke KA. (tuším Sandra).
3. Ano. Ano, ale neslo o zivot. Vid vyššie, ostala som od príbehu oddelená.
4. Ano, ale nie príliš kruté. Verim, ze sa to tak nejak mohlo odohrat a respektujem strategiu nezmacovat kruty dej. Nemali byt viac krute, to by ma mohlo odradit od dalsieho sledovania filmu.
5. Ano, sucitila som s otcom KA a jeho družkou. (Suhlasim, nejde to). Zaujimava by bola sonda do psychiky farjerky (tusim Sandra) - preco s nim bola (slabost? vitazstvo iluzie lasky? hmotneho pohodlia? nad potrebou bezpecia pre seba a svoje deti .. a pod).
6. Jadro ostalo. Doporucujem Koukolika Vzpoura deprivanu. Vek respondentov vy som clenila ovela jemnejsie. 18-ka rozmysla uplne inak ako 40-ka.

2.

1. Hynek Čermák je dobrej herec
2. Místy
3. v každé době existuje korupce i lidi , kteří toho využívají
4. film je film, takže je to pouze stylizace
5. ne, každý člověk má na výběr
6. jasně, že se změnila

Muži mladší 45 let.

1.

1. Tento film ma nejako neoslovil, svoje pocity preto nedokážem prezentovať
2. Absolutna nulová tolerancia voči megazlodejom a ich politickým lokajom
3. Svojím spôsobom to bolo blízke dobe ktorú žijeme
4. Bolo to adekvátne
5. Ani omylom
6. Myslím, že ostal tým čím bol

2.

1. Moje pocity se ponejvíce týkaly dobře natočeného mafiánského filmu, tohle se u nás často nevidí.

2. Nemá. Cítil jsem sympatie ke kladným postavám, kterým postava Kraviece ublížila (jeho otec), popřípadě rozporuplnějším, které pozdě poznaly, co je Kraviec zač (milénka, později manželka).
3. Nesetkal jsem se s podobným kriminálním jednáním, rozhodně si ale myslím, že film velmi zajímavou i zábavnou formou mapoval skutečnou postavu Radovana Krejčíře. Byl výborně natočený a poutavý, pokud se to tak vzhledem k tématu dá napsat.
4. Scény násilí byly natočeny tak akorát ve vztahu ke zbytku filmu.
5. Stejně jako otázka č. 2 - cítil jsem sympatie ke kladným postavám, kterým postava Kraviece ublížila (jeho otec), popřípadě rozporuplnějším, které pozdě poznaly, co je Kraviec zač (milénka, později manželka).
6. Káčko neprošel absolutně žádnou změnou. Byl to omezenec, který si podle mě ani neuvědomoval, co dělá (špatného).

3.

1. Každý film, kde je hlavní postava podle skutečného gaunera a proti ní nestojí kladný hrdina, kterému člověk fandí od začátku do konce (tady ti policisté obsazením nebo vykreslením moc sympatií nevzbuzovali) , je problematický. Jsem rád, že podobné filmy vznikají, protože jsou více než o postavách spíše o dané době, ale přesně tohle jsem si řekl na konci filmu při srovnání s Příběhem kmotra, kde se to povedlo daleko lépe asi i proto, že tam byl zachycen konkrétní sled historických událostí spojených s konkrétními roky – revoluce, privatizace atd. zatímco v Gangsterovi Ka pokud by to neřekl voiceover tak je těžko určitelné období, v kterém se to odehrává.
2. když jsem viděl jak si jezdí hlavní hrdina v Porsche 911 tak jsem někde v sobě probouzel chtíč, že bych to chtěl taky, ale jinak protože jsem četl knihu od Kmenty a sledoval reportáže investigativců na téma Krejčíř, tak jsem měl o té postavě jasno - odporný gauner s nímž žít v jednom městě by nechtěl nikdo. Samozřejmě, že při pohledu na ten film na to koukám i skrz optiku filmové zábavy, takže postavička, kterou hrál Čermák byla svým způsobem zábavná a skvěle zahraná a já se pobavil.
3. Ten pocit, že v devadesátých letech bylo všechno prohnílé (privatizace, veřejné zakázky, impotentní policie, beztrestní zbohatlíci s násilnými manýry atd.) v tomto národu zůstane asi navždy, protože ten pocit nespravedlnosti a nepotrestaných zločinů člověk vidí dodnes viz. lobbisti o kterých se ví, že mají miliardové majetky aniž by oficiálně figurovali v nějaké firmě, viz. politici, kteří si na své majetky nemohli vydělat a halí to za nějaké půjčky od strýčků apod. Takže mne film nepřekvapil, i když jsem se zamyslel, jak moc je reálné, aby premiér ČR usiloval o fyzickou likvidaci postav Etzlera a Čermáka. S korupcí jsem se v malé míře jednoho případu osobně setkal a s násilím beztrestných zbohatlíků v malé míře devadesátých let také - viz. případy, kdy na diskotéku napochoduje partička "podnikatelů" a z legrace tam někoho zmlátí a projde jim to (ne, že by je snad policie kryla, ale poškození to radši neřešili, aby kvůli pár modřinám si nezkomplikovali život) - tohle si myslím dneska odpadlo, i když už jsem dlouho nebyl na diskotéce :-)
4. Dnes je násilí ve filmech tak časté a běžné, že nemá smysl soutěžit ve větší zobrazené brutalitě (koneckonců jednou jsem na Nově odpoledne viděl nějaký film určený pro teenagery, kde jakýmsi mutantům lezli červy z tváří a nevím, zda kvůli tomu přišel, byť

jeden jediný dopis na Radu), takže jedinou cestou je, aby tvůrci vytvářeli filmařskými postupy nějaký vztah mezi divákem a obětí nebo danou situací, aby si vůbec někdo všiml, že někdo zemřel a diváka to emocionálně zasáhlo.

5. ne, protože kdyby došlo k rozhodující situaci, kdy by se měla rodina rozhodnout, zda stát na straně gaunera otce rodiny, nebo oběti – můžu si představit i sebe – tak budou stát proti mně.
6. Pokud se změní tak v důsledku vlastní lítosti a ne svědomí, takže to nebude změna k lepšímu.

4.

1. Pocit z filmového diela bol príjemný, z videného, ktoré sa blíži skutočnosti, už menej.
2. Nie.
3. Áno, skutočnému životu podsvetia sa, podľa mňa, približuje.
4. Scény násilia boli primerané, viac násilia by film degradovalo.
5. Nesúcitil som.
6. Podľa mňa zostal rovnaký.

5.

1. Necítil jsem se nijak extra negativně. Krejčíř je chytřej a vychcanej člověk, který byl v devadesátých letech v tu chvíli na správném místě a v té době na tom uměl vydělat.
2. Empatie a sympatie žádné. Spíš jsem byl v šoku z toho, že někdo takto dokáže žít. Blízko k mému životu to rozhodně nemá...
3. Vztah k příběhu je akorát takový, jaký mi vytvoří veřejné mínění a noviny. Jinak se bohužel k podobným příběhům o korupci v České republice ani dostat nemohu. Přijde mi to samozřejmě odporné a nechápu, že ti lidé můžou sami se sebou žít.
4. V případě tohoto filmu mi scény příliš kruté nepřišly. Jsou daleko...daleko...horší filmy. Násilné scény dokážou být natočeny zbytečně agresivně, ale i kvalitně. Podle mě to Jan Pachtl zvládl na jedničku.
5. Vůbec nesoucítil. Proč?
6. Podle mě se změnil...byl ještě horší, než na začátku. Jak se mu ze začátku přičilo někoho zabít, tak na konci s tím neměl problém. Ale tak to je běžné. Stejně tak jako když člověk zjistí nějakou cestu, jak vydělat...a když má, pro někoho dost, tak chce víc a víc...a dělá pro to samozřejmě víc a víc.

6.

1. celkem zábavný film, ze začátku však zmatený a i nudný ... ponaučení že takový hajzlové si nezaslouží vězení ale rovnou kulku do hlavy ... z toho se totiž nevyplatí ani nevykecají
2. ne, ani omylem

3. naštěstí nesetkali ... a doufám, že nikdy nesetkám... "ponaučení": takový hajzlové si nezaslouží vězení ale rovnou kulku do hlavy ... z toho se totiž nevyplatí ani nevykecají
4. ne, k ději to nebylo třeba ... drsné vizuálně mi to nepřišlo ... však to, že je to možné a že se to i děje, mi přijde odporné a nelidské
5. ne, nikdo mi ve filmu nebyl sympatický – ani postavy ve filmu ani herci/čky, co je ztvárnili ...
6. z hajzla podvodníka, manipulátora a šejdíře, který problémy řeší spíš perem a advokáty se přes finanční machinace a okrádání ještě větších hajzlů, stal vymaštěný, zfetlý, náladový vrahoun, který používá své gorily jako vražedný nástroj pro pomstu, která je stejně jen důsledkem jeho počínání, chování a myšlení ... za vše si ten "člověk" (spíš lidský odpad) mohl sám a jeho počínání mělo nedozírné a hrozné následky na jeho nejbližší ... ve výsledku byl zodpovědný za smrt otce, smrt jeho nenarozeného dítěte, za všechno ... takovému člověku nelze fandit ... už jen z morálního hlediska ...

7.

1. Po shlédnutí jsem měl pocit, že česká společnost je zkorumpovaná, špatná a prohnílá.
2. Ne, nemá to blízko, přišlo mi to sice skutečné, ale jako z jiného světa.
3. Osobně jsem se s praktikami, které jsou zde popisované, nesetkal, ale film hodně dobře ukazuje současnou dobu a její temnou stránku. Tohle je příběh, který je hodně nepříjemný, hodně uvěřitelný, a to i v případě, kdyby nebylo zřejmé, že je to podle skutečných událostí.
4. Film sám o sobě má na diváka dle mého celkem depresivní dopad a není ani potřeba, aby byly násilné scény nějak víc propracovány. Osobně si myslím, že to v případě tohoto filmu nebylo potřeba, protože i to, co se dělo – podvádění podplácení, vydírání, zneužívání - to všechno je tu zachyceno tak dobře, že samotné realistické násilí není nezbytné.
5. Lehce jsem soucítil s manželkou, ale přece jen, asi by bylo potřeba vyprávět více z jejího pohledu, aby to mělo tern správný efekt. Tady přece jen šlo především o to, aby se ukázalo, jak dovede být jeden člověk špatný. Rodina pak bude logicky trpět, ať už si samotná hlavní postava myslí cokoli.
6. Myslím, že osobnost se propadala hlouběji do své závislosti na moci. Rodina pro něj byla důležitá, ale neuvědomoval si, jak ji ničí. Potřeboval mít pocit nadvlády nad okolím a šel za tím skoro za jakoukoli cenu.

8.

1. Kvalitní česká krimi dle reálných skutečností. Věřím, že nějak takto to ve skutečnosti funguje
2. Rozhodně ne... tohle je život lidí co jsou chytrí a okrádají náš stát.
3. Ano věřím že přesně takhle to funguje. Jsou tu lidi, co veřejně stát okrádají a nic se neděje. Však tady máme ministra Babiše který veselý si nakradl na čapím hnízdě. pozemcích..atd..a vesele nám velí... Hnus největšího kalibru!!!
4. Scény jsou přiměřené a na české filmové poměry dobře nahané

5. Samozřejmě ta je barbína.. dostávala od něj strašný kouř jak chlatal a fetoval.. choval se k ní jako k hadru
6. Ten se nikdy nezmění... vychytralý tipek co vždy vymyslí něco nového
- 7.

9.

1. Opět znechucení reálnými "hrdiny", ale zpracování a herecké výkony výborné.
2. Rozhodně ne, z takového způsobu života je mi na zvracení.
3. Nesetkal, ale nedělám si iluze, že takové věci neexistují.
4. Nevidím důvod pro větší kumulaci násilí.
5. Nechápu, jak někdo může s takovými lidmi žít, takže soucit relativní.
6. Myslím, že se postupně měnil, ale tím se nesníží mé odsouzení toto "člověka".

10.

1. Znechucení nad tím, že něco takového se vážně děje nebo dělo.
2. Nemá. Sympatizovat lze snad jedině s postavami detektivů.
3. Věřím, že ano, ačkoli osobní zkušenost s korupcí nebo násilím nemám.
4. Násilné scény nebyly nijak přehnané. Rozhodnutí režiséra mi přišlo správné. Realisticky zobrazené násilí ještě nedělá dobrý film.
5. Ano, například s otcem hlavního hrdiny.
6. Určitě se změnil. Začal ještě více prahnout po moci a penězích. Stal se více necitlivým ke svým nohsledům a blízkým.

11.

1. Otázky proč se takové filmy o gangsterech vlastně točí...
2. Nežiji v kriminálním prostředí. Empatii jsem měl k vyšetřovateli.
3. Pracuji v zaměstnání, kde se mně dříve lidé snažili korumpovat. Vždy jsem byl zásadový díky výchově, takže jsem uměl a umím odolat. Naštěstí poslední roky tento fenomén prakticky odezněl. Nemyslím si, že je to mnou, myslím si, že je to celospolečenský vývoj, kdy už společnost konečně začíná fungovat trochu morálněji než dříve. Také se samozřejmě boj s korupcí dost zintenzivnil a tak si leckdo korumpování předem rozmyslí. S násilím jsem se nestýkal.
4. Má-li být film reálný, je-li o mafiánech, musí být krutý. To je zákon daného žánru.
5. Trochu s manželkou.
6. Krejčíř se stejně jako v reálu neustále přizpůsoboval. Zůstal ale stejný, jen se měnily kulisy a možnosti.

12.

1. Naštvaně. Film byla naprostá a neskutečná hovadina.

2. Ne, s postavou jsem se vůbec neztotožnil.
3. Celý film byla šaškarna - pokus udělat Hollywood z trapného českého kriminálního. Nic mě nepřekvapilo, násilně scény byly nezábavné a slabé.
4. Žádné nestandardní násilí jsem ve filmu nezaznamenal. Množství násilí bylo totožné jako v jakémkoliv běžné americké detektivce.
5. Jak už jsem psal výše. Násilí v tomto filmu se mě vůbec nedotklo.
6. Celý film byla jedna velká blbost. Osobnost Káčka mě vůbec nezaujala, natož abych zkoumal, zda se změnila.

13.

1. Cítil jsem se skvěle, film se mi moc líbil.
2. Tak blízko k mému životu určitě ne :-)) Empatii jsem určitě cítil, v podstatě každý film, který se mi líbí, tak hlavně proto, že nějak soucítím s postavami, že se vžiji do příběhu. Sympatie asi úplně ne, nebyla tam úplně nějak postava, které bych vyloženě fandil.
3. Samozřejmě z médií vím, že se tyhle případy takto, nebo velmi podobně, skutečně staly, přesto mi zejména příběh s Čeprem přišel až neuvěřitelný. Bohužel mám pocit, že film naprosto přesně ukazuje nejen dobu nedávno minulou, ale i tu současnou. Sám s žádnou korupcí ani násilím žádnou zkušenost nemám, ale je mi jasné, že v těch nejvyšších politických kruzích to takto opravdu může vypadat. Můj vztah k příběhu je především ten filmový, jinak jsem příběh Krejčíře samozřejmě vnímal, ale nijak zvlášť nesledoval. Mě ale tyto filmy zajímají a tady mě upoutal především výkon Hynka Čermáka, podle mě jeden z nejlepších hereckých výkonů v české historii.
4. Tento film mi vůbec nepřišel, že by byl nějaký brutální, na žádnou opravdu krutou scénu si nevzpomínám. Vzhledem k tomu, že jsem ten film ohodnotil maximálním počtem hvězdiček, nic bych neměnil, vždyť ani já sám nevím, jak to v tomto světě chodí ve skutečnosti.
5. Já si myslím, že nějaké soucítění s partnerkou a později manželkou Káčka tam být může, na druhou stranu jí už od začátku bylo jasné, že on se neživí poctivě a že určité nebezpečí tam je, nějak extra morálně se nechovala, takže jsem to bral tak, že si za to částečně i mohla sama, i když postupem času jí tak nějak člověk přeje, i kvůli dítěti, aby to s ní dobře dopadlo. Myslím, že režisér si s tím poradil dobře, nepostavil na tom příběh, ale vidět tu bylo, hlavně v druhém díle, že ty jeho aktivity vliv na tu rodinu mají obrovský.
6. Myslím, že se nezměnil úplně na konci, spíš v průběhu, dokonce to bylo i během prvního dílu řečeno. Káčko se tak nějak měnil průběžně, ale samozřejmě asi největší změnou prošel v době, kdy byl ve vazbě a během této doby zemřel jeho otec.

14.

1. Pocit, že děj se neukončil... Protože existuje i druhý díl.
2. Vůbec nic společného s mým životem. Sympatii jsem neměl
3. Jo, tento film líp zobrazuje moderní dobu než Sametovi vrazi.
4. Ne, scény násilí už jsou dostatečně brutální. Film je zajímavý i tak...
5. Jen teď mně napadla myšlenka, že někdo by mohl litovat rodině. Otce nelituju, protože vychoval takového syna sám. Možná trochu Sandre...

6. Ne, zůstal stejný.

15.

1. Cítil jsem se pobaveně, nad tím, jak dokázal hlavní padouch s lidmi vymetat
2. Naprosto život mimo můj
3. Těžko si představím, že podobná věc se děla ve stejném městě, kde žiji za mého života
4. Oproti jiným filmům zde násilí nebylo tak viditelné a možná i to přispělo k určité sympatii s postavou Krejčíře
5. Myslím, že ve filmu je vše zastíněno výborným výkonem hlavního herce Čermáka a přiznám se, že o ostatních postavách jsem při obou dílech ani nepřemýšlel
6. Nemyslím si, že by se na tom člověku cokoli změnilo. Možná by byl pro příště ještě důkladnější

16.

1. Přejde mi neuvěřitelné, že se takové věci ještě pořád mohou dít, a že nejsou prakticky vymahatelné.
2. Ne k žádnému jsem necítil sympatie. Podvádět se prostě nemá.
3. Film ukazuje realitu současné společnosti, a děje se to neustále, viz Čapí hnízdo, Opencard atd.
4. Scény by měly být krutější. Násilí je všude kolem nás.
5. Nejvíce se mi líbil Dardan. Připadalo mi ale nefér, že musí dělat všechnu práci za Káčka.
6. Jeho osobnost se po vraždě jeho otce změnila. Z obchodníka se stal gangster.

17.

1. Film se mi líbil, ale trochu mi neseseděl do hlavní role Hynek Čermák a to spíše z důvodu, že jsem na něj zvyklý spíše z komediálního žánru.
2. Ano, snaha zaujmout a usmířit se s vlastním otcem.
3. Ano, film byl natočen na téma podnikatele Krejčíře.
4. Scény byly tak akorát, kdyby byly méně tak to není blízko realitě. Na druhou stranu, když by byly víc tak se to do tohoto filmu moc nehodí.
5. Ukázal to perfektně. Zvláště ve scéně, kdy střílí Káčkovi na dům a jeho rodina je ohrožená a ve směr za to ani nemůže.
6. Dle mého názoru se změnil z "nezávislého" (vypočítavého) podnikatele na mafiána, kterému nejsou špinavé praktiky cizí.

18.

1. Upřímně, prakticky žádné. Káčko není hrdinou, dokonce ani antihrdinou, je obyčejným zločincem, který touží po moci a bohatství, a i přes všechno zlo, která ve filmu spáchá je otevřený konec důkazem režisérova přesvědčení, že „velryby“ potrestány nejsou nikdy – pokud se nezabijou mezi sebou. Režisérův cynismus odmítám.
2. Nemá. Z části Dardan (typ zločince, který poznal, čeho se dopouští on a Ká a snaží se přejít na druhou stranu, ačkoliv k tomu je zprvu donucen policií). Sandra, která zase byla typickou obětí svého manžela/zločince.
3. Částečně. Kdybych odpověděl, že ano, tak se přiznávám k trestnému činu – tedy ne. Nepřekvapil, nicméně mi nepřišel „typicky českým“, o gangsterech se u nás moc nemluví. Naopak o zkorumpovaných politicích se mluví pořád.
4. Film mi krutý určitě nepřišel. Postrádal jsem zdůraznění Káčkovy proměny z lobisty a obchodníka, který je přesvědčen, že má vše pod palcem, na surového gangstera.
5. Odpověděl jsem výše.
6. nebo se změnila? (Jeho světonázor, styl života a motivy jeho kriminální činnosti, vztahy k lidem z jeho okolí, představy o jeho budoucnosti.) Částečně jsem odpověděl výše. Jeho motiv se nezměnil, stále toužil po moci, penězích a od útěku z ČR po své vlasti, změnil se způsob, jakým svých cílů dosahoval (viz Dardanův monolog).

Muži starší 45 let.

1.
 1. Styděl jsem se za policii.
 2. K postavám jsem cítil odpor.
 3. Film ukazuje nepravnní stát se zkorumpovanými politiky a policií.
 4. Scény vycházely z žánru filmu a byly žánrově čisté.
 5. Litoval jsem ženu, které milovala pana Ka. Ale láska bývá slepá.
 6. Káčko zůstal nelítostným vrahem, domníval se, že opět vyklouzne. Konec příběhu je už v realitě - Káčko sedí ve vězení! Bohužel ne v českém. Na to jsou Češi slabí.

2.
 1. Trochu zmatečný děj, perfektně odkoukané a zahrané (Hynkem Čermákem) chování tzv. kmotrů resp. lidí, kteří mají moc.
 2. Ne. Sympatie jsem cítil pouze k manželce Káčka. Trochu možná k albánskému čističi (hrál P. Bjelac).
 3. Částečně. Větší uvěřitelnosti bránila až moc velká stylizace a umělecká licence. Příběh nijak zvlášť nešokoval a nepřekvapil v tom, co se snaží zobrazit.
 4. Násilné scény mi nepřešly nijak zvlášť kruté a plně zapadaly do stylizace filmu. K tomuto druhu filmu se hodily.
 5. S manželkou. Což znamená, že destrukce vztahů se podařila vyjádřit režisérovi opravdu dobře.
 6. Jeho postoj k světu se pochopitelně postupně měnil. Klesala míra empatie, rostl pocit moci a vlastní neporazitelnosti i chamtivost.

- 3.
1. Je jistě zajímavé nahlédnout až na vrchol kruhů organizovaného zločinu, byť ve stylizované formě. Z filmu pocit výborný, z příběhu jako reality rozpačitý. Jak jsme chráněni před zločinem? Zdá se, že nijak moc.
 2. Neřekl bych...
 3. Ano, film zobrazuje skutečnou dobu. Bohužel pravdivě. Příběh mě nepřekvapil. Zná osobně české detektivní i advokátní špičky a podobným tématům se v hovoru nevyhýbáme. Můj vztah k příběhu je čistě náhodou osobní. Jednu z pravděpodobných obětí "Gangstera Ka" jsem znal osobně. Jednu mě úplně zradil můj jinak celkem slušný odhad na lidi a vzal jsem toho člověka do vedení jedné z dceřiných firem mé společnosti a musím přiznat, že se z něj vylíhl zloděj, podvodník a bezskrupulózní podrazák. Nerozešli jsme se úplně v dobrém. Několik let poté, co jsem ho vyhodil, jsem slyšel, s kým se zapletl a že pak zmizel ze světa beze stopy. Neplakal jsem. Ale přiznávám, že pro posuzování příběhu filmu nejsem úplně nestranný pozorovatel...
 4. Scény byly kruté, ale není možné zobrazovat podobné velmi negativní jevy ve společnosti bez toho, aniž bychom je pravdivě vylíčili před kamerou. Byly kruté ve skutečnosti, a tedy nemohly být "hodné" ve filmové stylizaci. Myslím, že byly ve filmu vykresleny "tak akorát". Nemělo by žádný smysl jít za hranici. Psychicky zachovalému divákovi to stačí, hlubším zobrazením násilí by byl právem znechucen, zatímco narušený divák by se nebezpečně rozrušoval. Ten má pro tyto účely speciální webové servery, jako je "zvraceny.cz" nebo jak se to jmenuje...
 5. Soucítil jsem do určité míry s gangsterovou manželkou, které se postupně hroutil život, podle toho, jak si dokázala připouštět s jakým člověkem spojila nejen svůj život, ale i život svých dětí. To bylo ve filmu se všemi katastrofálními důsledky dobře vykreslené, aniž by se režisér uchyloval k hluché popisnosti.
 6. Tak to by jistě bylo na hluboký mnohastránkový rozbor. Jeho osobnost se postupem času samozřejmě ještě více narušila. Nemůžeme očekávat, že na začátku stál milý, vstřícný a přátelský člověk, kterého osud semlel do podoby zrůdy. Na zrůdu měl zaděláno, i když úplně na začátku možná ještě latentní. Zajímavé je, že ani nyní, tedy řadu let za rámcem příběhu, patrně nedošlo k jeho poučení z vlastního života a k nějakému "zmoudření", jak se to občas některým zločincům stává.

4.

1. Je mi z toho smutno, že to je realita. Vůbec nechápu, proč ty kreteny to vůbec točili. Škoda peněz, že filmaři točí takovou ostudu a vyhazují se prachy z okna. Stačil by fundovaný ostré dokument.
2. S mým životem to nemá vůbec nic společného. Sympatizoval jsem jenom policajty.
3. Tento příběh je tak mediálně známý, že mně samozřejmě nic nepřekvapilo. Mě zase překvapilo, jak vlastně zvrhnul?!!
4. Ne, mělo to správnou, adekvátní výrazovou míru z tvůrčího hlediska.
5. Režisér ukázal správně, že gangster má riskovat jenom svůj život a je naprosto hrůzné, když do osobní tragédie zatáhne své nejbližší.
6. Osobnost se nezměnila, ba naopak ještě víc začal toužit po osobní moci.

5.

1. byl jsem pořádně nasranej
2. k mému životu se filmové prostředí nevztahuje, byl mi sympatický člověk, který to vyprávěl
3. příběh ukazuje skutečnou povahu společnosti a člověka s jeho touhou po moci a bohatství za každou cenu
4. scény pěkně vystihli svět podsvětí s jeho praktikami, bylo to tak akorát :-D
5. bylo mi líto Krejčířova ženy
6. Ano

Sametoví vrazi.

Ženy mladší 45 let.

1

1. Nepříjemně
2. Ne
3. Ne
4. Ne
5. Protože jsou to v podstatě vrazi, ale o tom nikdo neví
6. nevím
7. život je těžký... asi takhle to brali
8. hajzl
9. nic moc, viděla jsem i horší
10. pokud je to opravdu spojené, jsem zklamaná
11. neviděla jsem v reálném životě vůbec nic podobného
12. k žádnému
13. změnili se?
14. 18+

2

1. Smíšené.
2. Ne.
3. Pro postavu manželky postavy, kterou hrál p. Dlouhý.
4. Ano, bohužel. Ale jinak naštěstí žiji v poměrně klidném prostředí.
5. Všichni jsme jen lidé.
6. Všechno bylo nové a snazší, i zločin.
7. Peníze.
8. Už si přesně nepamatují.

9. Ano.
10. O tom, že peníze vládnu světu lidí.
11. Jako velmi důležitou součást filmu.
12. Že se nikdy nic nezmění.
13. Už si přesně nepamatuji, ale myslím, že hlavní hrdina se změnil.
14. 16+

3.

1. Jako obvykle. S tímto případem jsem tolik obeznámena nebyla, právě proto mě to inspirovalo k tomu dozvědět se vedle filmu o těchto případech i něco víc plus mírné znechucení.
2. Určitě ne
3. Spíš ne
4. Věřím tomu, že se některé podobné situace dějí. Jsem ráda, že ne přímo mě, nebo mému okolí.
5. Víím, že se jedná o Orlické vraždy a že je to děj odehrávající se 1991 - 1993 - tj po Sametové revoluci. Nevím, jak souvisí název s příběhem
6. Nejspíš to, že má policie rezervy a vrazi měli možnost kamuflovat, protože se stát soustředil na jiné činy.
7. Pokud jsem to správně pochopila, jejich cílem bylo hlavně majetkové se obohatit.
8. Mě se líbil Jan Dolanský – usměvavý člověk vs. vrah!
9. Vzhledem k předpokládanému obsahu ani ne.
10. Oba mají rezervy
11. Ačkoliv se pouštím do těchto dotazníků, nemám v oblibě dramatické, kriminální a násilné filmy. A u filmu vyhledávám spíš radost a pozitivitu. Tento film mě odradil hodně, ikdyž jsem ho viděla podruhé co jsem si hodně o případech nastudovala a můžu říct, že byl film natočen nejspíš objektivně.
12. Jsem ráda, že jsem skromná a že bych nikdy nikomu určitě kvůli majetku neublížila.
13. Dle mého se člověk neměnil. Měl to v sobě od začátku, jen to postupem času projevoval.
14. 15+

4.

1. těžký film
2. ne
3. spíše ne
4. ano, ale jen určité vrstvy společnosti
5. já to chápu tak že existují různé způsoby zabit člověka, včetně zabíjení rukama jiných. Taky ti, které zabíjeli, nevypadali tolik nepříjemné, jak by mohl vypadat člověk z kriminálu
6. složité říct, když ano tak to je spíše české 90te

7. myslím že z potřeby mít peníze a jiné výhody
8. impulsivní
9. ano, občas
10. korupce je běžná část tohoto světa
11. dost realistické
12. bylo to těžké pro pozorování a taky pro přemyšlení o tom
13. spíše ne, může být hlavní hrdina
14. po 18

5.

1. Smutek
2. Ne
3. Ne
4. Do určité míry. Ve světě je hodně korupci a násilí.
5. Odkaz na sametovou revoluci, kdy lidé dostali novou svobodu
6. Ano, připomněl mi trochu dětství
7. Přání o lepší život
8. Odporný
9. Ano, velmi
10. O korupci
11. Realistický
12. Že život kolem nás je velmi krutý a lidé kvůli penězům jsou schopni udělat cokoli.
13. Jen Karel, ostatní ne
14. 18+

Ženy starší 45 let

1.
 1. filmy podle skutečnosti na mě vždy působí depresivně
 2. nejspíš ne, ale člověk nikdy neví, jestli někdo ze sousedů nežije život, do kterého nevidíme
 3. od postav filmů tohoto typu si nechávám většinou odstup, takže ne
 4. film asi ukazuje dost pravdu o životě "sorty: lidí, která mi přijde vzdálená "běžnému „životubohudík jsem se s tak závažnou kriminalitou v okolí nesetkala, ale média veřejnost krmí denně tolika zločiny, že je asi nemožné, aby něco z toho nebyla pravda
 5. navzdory lidem, kteří nespojují samet v názvu filmu s revolucí, myslím, že to souvisí, ale spíš tedy jen dobou těch činů, která byla vlastně brzy po listopadu 89
 6. devadesátá léta podle mne byla na pohled dost drsná, ale možná nebyla o nic víc, než doba dnešní, možná je to jen zdání, protože jsme zavaleni drsnými kriminálními činy z domova i zahraničí a člověk jakoby "otupí"?
 7. nevím, snad ztráta citu, vidina peněz
 8. hrdina? dá se to tak nazvat?...psychopati byli asi všichni, jak jinak takové lidi nazvat

9. ano, pro mne je každé násilí kruté
10. o zkorumpovatelnosti
11. před realitou v uměleckých dílech leckdy zavřu oči, aspoň na okamžik, asi v bláhové naději ,že se zastaví, zmírní, změní
12. člověk pro své cíle a chtíče dokáže být cynický, záludný, bez citu
13. možná o sobě a svém jednání začaly přemýšlet, ale nevím, jestli svědomí, spíš strach o sebe
14. 18

2.

1. Bolo to zaujimave. Bola som - asi hlavne smutna.
2. Nie
3. ano, aj pre hlavneho hrdinu
4. ano. ano. Filma ma emocne trochu dostal. Ale zdaleka nie tak ako napr. .. z domácich: Habermanuv mlyn, zo zahr. Hon
5. Iba (podla mna nedobry) nazov doby. Zamat tam necitim.
6. Ano
7. Neviem. Asi tuzba rychlo a bezpracne zbohatnut.
8. Bezohladny fracek, ku koncu bezradny. Sice inteligentny, ale nemravny a naduty (nieco ako "som chytrejsi, nez ostatni, nepridu mi na to").
9. Ano
10. Ze aj v policii je dost nemravnych jedincov.
11. Ok.
12. Myslim, ze som posolstvo, co film priniesol, som uz vedela. Bol to zaujimavy a pre mna aj
13. Myslim, ze sa nezmenili, len vycerpali.
14. nad 15-16

3.

1. normálně
2. ne
3. ne
4. je to podle skutečné události
5. že by odkaz na sametovou revoluci ?
6. zřejmě ano
7. viděli moc filmů o zločinech
8. nečetl Rychlý šípy
9. násilí je kruté
10. o morálce aktérů
11. snaží se o ni
12. můj světonázor je neměnný
13. na to si je už detailně nepamatuju
14. od 15

4.

1. napětí
2. ne
3. pro manželku Jana Dolanského. Ta v tom byla nevinně.
4. Příběh mě překvapil, přeci jen ta brutalita byla v té době docela nečekaná. A neobvyklá. V tisku rozhodně nebylo všechno, co bylo ve filmu (samozřejmě nevím, co ve filmu byla fabulace a co skutečné události).
5. No to nevím :-) Asi že to je generace, která aktivně dělala převrat, a pak využila všech podmínek k tomu, aby si "dělala co chtěla". Včetně vražd.
6. Rozhodně. Chaos, anarchie, zaplacená policie, mafie.
7. Mít moc a peníze.
8. Nesmírně inteligentní
9. V tomto filmu ne. Jiří Svoboda nedělá nic jen na efekt, všechno má svůj účel.
10. Že jsme v čudu. Příhod'me k tomu ještě soudce a nevyhrabeme se z toho.
11. Tady to bylo vyobrazené realisticky. Žádné načančané kudrlinky.
12. K žádnému.
13. Karel Kopáč skončil na vozíku a pak se oběsil. To je hodně velký posunv myšlení. Jen nevím, zdali se oběsil z pocitu viny, nebo bezmoci. Ostatním nedocházelo, že dělali něco špatného.
14. 15+

5.

1. Byl to přesný odraz doby, ve které se příběh odehrával
2. V žádném případě ne . . .
3. Asi nejbliže mi byly postavy policistů . . .
4. Příběh mě nepřekvapil, protože jsem dobu, ve které se odehrával, zažila a podobných událostí se dělo daleko víc. Podvody, korupce a násilí nás obklopují neustále. K příběhu mám hodně blízký vztah vzhledem k tomu, že jsem se zúčastnila natáčení a s panem profesorem Svobodou jsme posléze napsali knihu.
5. Film se jmenuje "Sametová vrazi," ale ne proto, že se odehrával po sametové revoluci, ale proto, že i vrazi mohou mít sametovou duši, protože šlo v podstatě o příběh lásky mezi hlavním hrdinou a jeho přítelkyní.
6. Ano, zcela charakterizuje dobu a události, které se v ní odehrávaly. Navíc je natočen podle skutečného příběhu, takže vše, co se v něm děje, má základ ve skutečných událostech a kriminálních činech. I postavy, které ve filmu hrají, jsou obrazem reálných zločinců. Události, které se ve filmu odehrávají, jsou založeny na informacích ze soudních spisů, i když ve vztazích hlavních postav byla pro větší diváckou atraktivitu použita umělecká nadsázka.
7. Film byl natočen podle skutečné události, takže příběh byl odrazem reality, ve které hrála hlavní roli pro kriminalitu zločinců touha po majetku a penězích.
8. Hlavní hrdina byl vzdělaný, inteligentní, ale i všeho schopný, který se do kriminálního prostředí a vyhrocených situací dostal více méně shodou náhod. Zločincem být nechtěl, ale události ho dotlačily až na invalidní vozík, kdy neměl již na vybranou a nakonec

- vše vzdal. Film ovšem nekončí tak, jako reálný příběh skutečné postavy, Karla Kopáče, který se ve vězení oběsil a premiéry filmu se tak nedočkal.
9. Nepřipadaly, byly zcela reálné, i když ČT dostala za odvysílání v hlavním vysílacím čase pokutu právě díky násilným scénám a sexu ve filmu.
 10. O tom, že vše není tak, jak má být a korupce u nás existuje téměř ve všech oblastech.
 11. Základem příběhu je realita, založená na soudních spisech, povýšená jistou formou fabulace na umělecké dílo. K tomu, že
 12. K tomu, že lidé mají raději zlo než dobro, a i když se nám to nelíbí, filmy s podobnou tematikou jsou u diváků stále velmi oblíbené. Sama mám raději dobro, ale pro filmové zpracování je samozřejmě zlo zajímavější. Není tak nudné.
 13. Základní charaktery se neměnily, pouze posilovaly díky realizovaným kriminálním činům, i když hlavního představitele ovlivňoval vztah k jeho přítelkyni kladně, kdy vzal v závěru filmu všechnu vinu na sebe za její vyvinění. Z celého příběhu je zřejmá touha všech aktérů, samozřejmě mimo policie, po moci, penězích a snadném životě, což bylo motivem všech kriminálních činů, jejichž brutalita byla jen dokladem bezohlednosti a asociálnosti zúčastněných nejen ve filmu, ale i ve skutečném příběhu.
 14. Nad 18 let . . .

Muži mladší 45 let.

- 1.
1. Chladné
2. Ne
3. Ne
4. Osobně ne, ale určitě věrně mapuje devadesátá léta i současnost
5. příběh se odehrává po revoluci
6. určitě. Korupce, černé obchody, otevření trhu a nových možností= vhodná půda pro zločin
7. Už si to moc nepamatuji
8. Člověk, co se prostě chopil příležitosti
9. Ne
10. o celkovém morálním stavu obyvatelstva a že i policisté jsou také pouze lidé
11. věrné
12. nemyslím si, že by mě v téhle stránce film nějak obohatil
13. Určitě se změnilo
14. 15

2

1. Pocit zadosťučinenia
2. Len veľmi okrajovo
3. Nie

4. Táto doba má tiež svoje neduhy, nemyslím že by sa také niečo mohlo opakovať v takom rozsahu
5. Len čas a miesto
6. Áno o životnosti bielych koní a zvrhlých metódach v "podnikaní"....aj zločinec by mal mať svoju časť
7. Vyplývalo to z doby a okolia v ktorom žili
8. Bezškrupulózna sviňa
9. Ano veľmi nie
10. O bordele v ktorom aj po páde komunizmu žijeme
11. Ako naivné
12. K ničomu konkrétnemu, som realista
13. Ostali len zbabelími chudákmi
14. 18

3

1. Z toho filmu jde hodně marnost.
2. Ne.
3. Ne.
4. Nikdy jsem se s podobnými kriminálními praktikami nesetkal, ale film svou stylizací a vyprávěním podle mě velmi dobře ukázal ne současnost, ale devadesátá léta dvacátého století u nás.
5. Jiří Svoboda říká, že název nesouvisí se sametovou revolucí, ale podle jeho osobnosti (šéf KSČM, levicových politických názorů), soudím, že nemluví pravdu.
6. Mnoho.
7. Chtějí být bohatí a mocní.
8. Chce být bohatý a mocný a neváhá použít jakéhokoliv prostředku. Občas si uvědomí povahu svého jednání jen kvůli lásce k ženě.
9. Tak normálně.
10. Že takové spojení bývá bohužel časté.
11. Realita je v něm přítomna hodně.
12. Že bych ho nechtěl realizovat a hnusí se mi.
13. Maximálně hlavní hrdina se trochu názorově posunul, ale spíš to souvisí s tím, že si chtěl u policie zajistit výhody, když ho chytli.
14. 16

4

1. Byl to jeden z prvních filmů inspirovaných skutečným organizovaným zločinem devadesátých let, takže tím byl nejpozitivnější, ale z dnešního hlediska se mi zdá způsobem vyprávění a technickým zpracováním zastaralý. Už před shlédnutím jsem měl něco o těchto lidech načteno, dokonce velký rozhovor s Karlem Kopáčem (postava Dlouhého) takže tento film byl pro mne mírným zklamáním při srovnání s realitou, jinak se spíš řešila nahota Bendové.
2. Ne

3. Ne
4. neukázali majetek nějakého politika, který si na něj nemohl vydělat.
5. Autoři chtěli prokázat jasnou linku mezi přechodem systému komunistického na kapitalistický a vznikem nových typů zločinů v tomto případě nájemných vražd. Ne náhodou je režisérem bývalý předseda KSČM, ale v tomto případě mne název nepopuzuje, ale zdá se mi trefný.
6. Pokud člověk devadesátá léta zažil nebo o nich má nastudováno, tak to tam uvidí, ale ostatní si to s konkrétní dobou nespojí tak jako se to povedlo v případě Příběhu kmotra, který vznikl později a autoři počítali s diváky, kteří devadesátá nezažili, a tak jim to tam perfektně dovysvětlovali jako v hodině dějepisu.
7. Asi se řídí motem rychlý zisk, minimum práce, jinak by šli někam do zaměstnání a trpělivě budovali své cíle.
8. Dobrodruh bez morálních zásad.
9. nepřekračují standard běžné filmové podívané
10. že policie negunguje jak by měla.
11. Všeobecně pozitivně - koneckonců kolik lidí by si pamatovalo základní milníky dějin a významné osobnosti (především holocaust a 2. světová válka ale u nás i dobu komunismu) jen z hodin dějepisu, kdyby ty věci nebyly zfilmované? Možná pět procent obyvatel. Samozřejmě beru, že každé umělecké zpracování čehokoliv není záznam z bezpečnostní kamery , takže vždy bude rozpor mezi realitou a filmovým zpracováním. Něco se povede lépe něco méně.
12. Vždycky jsem se vysmíval dopisům jakýchsi seniorů, kteří psali do televize, kdykoliv se na obrazovce den předtím odehrálo něco násilného nebo sexuálního a oni se oháněli slovy " ohrožení mravního vývoje dětí " , jenže posledních deset patnáct let si všímám, že to filmové násilí jako prostředek rychlého řešení problému je tak každodenní a samozřejmě, že se bojím, že pokud v tom vyrůstá celá generace těch dětí, kde nejsou položeny v rodinách základní osobnostní hodnoty, jestli to opravdu nebude jednou problém. Uklidňuje mne, že podobné otázky si na začátku tisíciletí pokládali lidé u pařmenů násilných počítačových her (dokonce si vybavuji jakýsi dokument, kde nějaký takový borec viděl slepice na dvorku a prohlásil, jak by bylo supr je rozřezat motorovou pilou) a nemám pocit, že bychom se zřítily od té doby do nějaké skutečné násilné epochy.
13. Pokud člověk ochrne tak určitě změní žebříček hodnot, ale v tomto případě nemám pocit, že by byl změněn hodnotový systém hlavního hrdiny v kategoriích dobro vs. zlo, správné vs. nesprávné. Jediná změněná kategorie je já předtím vs. já potom.
14. S ohledem na současnou produkci s Harry Potrama apod. s vyšším levelem násilí a hororovosti bych řekl asi dvanáct, kdybych musel, ale nemusím protože věřím v přirozenou autocenzuru - prostě ten film by děti pod patnáct nebavil, ničím nepřekvapil ani nešokoval.

5.

1. Hnus. Bylo mi na blití z toho, co ti magoři předváděli..
2. Rozhodně ne.
3. Rozhodně ne.

4. Nesetkal, jo podle mě věrně ukázal to, jaké hrůzy se po otevření hranic v naší zemi děly...
5. Sametová revoluce...těžili z otevření hranic.
6. Vypovídá o tom, jak jednoduché bylo stát se z veksláka, velice bohatý člověk.
7. Nevím, nepamatuji si to již z filmu...
8. Omlouvám se, je to dlouho, co jsem film viděl. Nepamatuji si, jak se choval...
9. Nijak zvláště v porovnání s tím, co vzniká dnes...
10. Že to v devadesátých letech bylo dost provázané a dnes police má co dělat, aby se tohoto označení zbavila.
11. Přejde mi reálně ztvárněná.
12. Jak se bývalí veksláci v devadesátých letech chovali...
13. Nevím, nepamatuji si.
14. 15

6

1. řekl jsem si, že to bylo drsný, ... film je díky dobrým hereckým výkonům dost sugestivní
2. absolutně ne
3. ne
4. zprávy moc nesleduji, takže fakt, že film byl natočen podle skutečné události mě velmi překvapil a doslova jsem jen kroutil hlavou čeho je člověk schopný ... pokaždé, když se dovím takové "šílenosti", se stydím, že jsem také člověk ...
5. myslím, že nijak ... film by se měl jmenovat Sudoví vrazi
6. netuším
7. asi se obohatit ... stát se lehko hodně majetným
8. chytrý a citově chladný ... dost nebezpečná kombinace
9. ano ... bylo to natočeno celkem důvěryhodně
10. korupce může být i na nejvyšších místech a všude ...
11. pozitivně ... bylo to záživné a zároveň napínavé ... drsné
12. že amorální člověk udělá pro peníze vše ...
13. na konci si snad uvědomily, jakou hrůzu vykonaly ... a právem mají trpět
14. 18

7

1. Film dynamický, ale mám averzi k násilí
2. Vůbec
3. –
4. Není to o moderní společnosti. Devadesátá leta, ano, slyšel jsem, o podobných věcích
5. Myslím si, že je to spojeno s sametovou revolucí, která vysvobodila v lidech i to nejhorší
6. Ano

7. Nevím...
8. Je to antihrdina, i s tím, že hrdina tam není. Charismatický alfa-samec
9. Často ano, ale je to v rámci mainstreama
10. Morální degradace?
11. Není to špatný, ale jednu chyбку jsem našel. Albánec měl křížek, ale 99% z nich jsou muslimové
12. K žádnému. Dneska je tolik informací, že za týden už nepomatuješ, co jsi viděl minule
13. Změnili se, jak lidé kolem, tak i hrdinná. Stal se zoufalým a schopným všeho
14. 12-99

8.

1. Nemá a myslím že většina normálních lidí takhle nežije krom toho procenta gauneru.
2. Sympatie asi ne.... spíše mě udivovalo, jak chladnokrevně si počínal třeba Dolanský... to bylo kruté
3. Dobu minulou určitě. Všude se o tom mluvilo. A ne jeden podnikatel měl strach, aby neskončil na dně přehrad... krušné časy.
4. Sametová Revoluce časové období devadesátých let... plné korupce a násilí
5. Ano takhle to bohužel fungovalo..pro prachy všechno.. vraždy... nájemné vraždy. Hnus
6. Asi touha po moci po penězích
7. Bylo jich tam více... co postava to bezpáteří člověk pro prachy všechno... neštítí se ničeho
8. V normě.
9. Peníze...korupce. Kdo má prachy může vše.
10. Bylo to opravdu dobře natočené. Skvělý filmový zážitek.
11. K žádnému. Je to film ne realita.
12. Nevidím do hlavy těch psychopatů, ale myslím si že se nezmění. Budou vždy takový
13. 18

9

1. Dle recenze, znechucení hlavními postavami a jejich jednáním.
2. Ne
3. Ne.
4. Nepřekvapil, ale když člověk sleduje delší filmový příběh, je to o něčem jiném, než si jen přečíst krátký článek v novinách či na internetu.
5. Spíš ironicky.
6. Ano, bohužel se zde spustil díky Klausovi divoký kapitalismus, aniž bychom předtím upravili zákony.
7. Nedokážu odpovědět, s takovými lidmi jsem nikdy nepřišel do styku.

8. Myslím, že takový hrdina nemá charakter, jde mu jen o svůj prospěch i přes mrtvoly.
9. Spíše "syrové".
10. O tom, že hranice mezi zákonem a zločinností může být někdy tenká?
11. Myslím, že zpracování bylo hodně reálné.
12. K žádnému.
13. Přiznám se, že nemám chuť jejich motivy zkoumat, raději na vše zapomenout...
14. 15+

10

1. téma si zasloužilo lepší zpracování.
2. Nikoli.
3. Nikoli.
4. K příběhu mám vztah pouze z pohledu čtenáře novin a diváka zpravodajství, které přinášeli v 90. letech informace o podobných kauzách.
5. Jen sporadicky.
6. Vypovídá o snaze některých osob dostat se snadno k velikým částkám peněz.
7. Z pera scénaristů.
8. Nemilosrdný.
9. Vzhledem k tématu šlo o odpovídající obraz násilí.
10. Jde pouze o film, nikoli dokument.
11. Český film toto neumí.
12. K žádnému, násilí v tomto filmu se neliší od násilí v dalších mnoha filmech.
13. Na začátku snaha postav o velké zbohatnutí, na konci snaha o osobní přežití.
14. 13

11.

1. Smutek, rozčarování, ale i zadostiučinění.
2. V žádném případě.
3. Karel. Ale jen do určité míry.
4. Asi ano. Nemám osobní zkušenost s kriminalitou, ale věřím že takové věci se děly a dějí.
5. Nevím, zda to mělo nějak odkazovat na sametovou revoluci. Jinak nevím.
6. Pravdivě ukazuje, že 90. léta a znovunabytá svoboda dala prostor i různým kriminálním žvlům, aby se na novém režimu obohatily. Na druhou stranu je potřeba vnímat to, že film natočil přesvědčený komunista, takže tu dobu podle mého názoru vykreslil schválně mnohem horší, než ve skutečnosti byla.
7. Nevím.
8. Darebák, ale svým způsobem docela běžný člověk, co chtěl peníze a majetek a byl ochoten pro své cíle zajít dále než jiní lidé. Nebyl to ale vrah ani psychopat, co by se v násilí vyžíval.
9. V podstatě ano, ale ve filmu jsem viděl už horší věci.

10. Organizovaný zločin vždycky prorůstá do státních orgánů, jinak by nemohl existovat.
11. Film mi přišel celkem reálný.
12. Čeho všeho jsou lidé schopni pro dosažení svých cílů.
13. Jak kdo. Karel pod vlivem své nehody pochopil, jaké je to být bezmocný. Začal oběti litovat. Ludvík zůstal bezcitným psychopatem. Petr "vychcaným" pragmatikem.
14. Od 15 let

12

1. Zděšení, co se tu v divokých devadesátkách dělo a jak měl pro někoho lidský život malý význam. Jak se někdy pro malichernosti pár šilenců rozhodlo vraždit.
2. Ne. Snad jen jeden barel mám na vodu na zahradě... :-)
3. Ve filmu ne, ale obdivoval jsem herce Dolanského, s jakým gustem dal toho šilence.
4. Ne. Ke korupci jsem se vyjádřil u Gangster Ka.
5. Nevím.
6. Určitě. Konec konců byl točen podle skutečné kriminální kauzy.
7. Nepamatuji se.
8. Nepamatuji se.
9. Ano.
10. Selhání jedinců ve společnosti, selhání společnosti jako takové, pokud to překročí určitou mez. Nějaké promile korumpovatelných slabších jedinců bez morálky se najde vždy.
11. Ve všech filmech, co sleduji vyžadují co nejpřesnější ztvárnění. Jen tak je iluze dokonalá.
12. Bohudík, devadesátky jsou prayč, to bylo možné skutečně lecos...
13. Pochopitelně se změnil, ti nejbrutálnější však nikoliv.
14. 16

13

1. Perfektná ukážka "demokracie a podnikania" v 90.tych rokoch, je z obdobia, ktoré ma zaujíma, Orlické vraždy sú sama o sebe vďačná téma.
2. V podstate ani nie, aj keď človek sa stretne s kadečím, zvlášť v niektorých povolaniach a situáciách. Dnes je doba samozrejme o dosť iná
3. Ale áno, svojím spôsobom - aj vrah Karlos mal svoju charizmu a tzv. darebácku česť, aj keď samozrejme reálne tieto zločiny nemožno nijak ospravedlňovať ani schvaľovať. Samozrejme duo policajtov vyšetrovateľ-operatívce, ktorí chápali spravodlivosť správne a nielen cez paragrafy, najväčší smrad bol námestník ministra.
4. Nič z filmu ma neprekvapilo. Bola taká doba, vedel som, aký film idem pozerať. Každý, kto by na druhú časť otázky odpovedal "nie" tak klame. Ak teda nežije zavretý v kláštore
5. "Lidé jsou v Čechách Sametoví" - nestačí? Na tieto formy podnikania nebola vtedajšia spoločnosť pripravená, dokonca ani tzv. gauneri. Kriminalita mala nárast pokiaľ si dobre spomínam po amnestiách cca o 300%, nie je to práve potvrdené a presné

štatistické číslo, ale pametníci z tej doby, ktorí sa svetom zločinu aktívne zaoberali by vedeli rozprávať.

6. Samozrejme. A o zobrazovanom prostredí dosť výrečne.
7. Moc, peniaze, malá námaha a veľké bohatstvo - život z plagátov a gangsterských filmov, dovtedy neznámy. Prostredie, ktoré takýchto ľudí formovalo XY faktorov, je o tom celá veda.
8. Darebák so zmyslom pre darebácku česť vo filme, krutý vrah a silný egocentrik v realite, aspoň z toho mála, čo mám načítané
9. Pripadali mi hlavne realistické.
10. Dá sa povedať, že toto prostredie ide ruka v ruku nie? Jedno by bez druhého nebolo potrebné. A naopak, iba svet zločinu, bez polície.... fu... to si neviem predstaviť. Je väčšina policajtov, ktorí chcú robiť svoju prácu dobre.
11. Toto je jedno z najvernejších spracovaní, kde sa nejedná o dokumentárny film.
12. Hore som sa o tom myslím už trochu rozpísal.
13. Až na Karlosa, ktorý za najväčší trest aj v realite pokladal stratu možnosti chodiť sa len ukázali pravé charaktery. Takí ľudia sa nemenia, tá "súdržnosť" bola, kým im ich organizovaná skupina mohla niečo ponúknuť. Ale čo vám už ponúkne kripel na vozíku, po ktorom ide celá kriminálka? Ostatní členovia tohto zoskupenia na to nemali ani mozgovo ani fyzicky (myslím to tak, že Karlosa sa ako šéfa báli)
14. 14-15 - vtedy už pubertáči vnímajú, avšak k filmu by som doložil patričný výklad a diskusiu, mnohých manipulovateľnejších môže inšpirovať k tomu, že tento typ správania je dobrý a mohli by byť vytvorené negatívne vzory.

14.

1. normální pocit, nic zvláštního
2. ne
3. ne
4. nepřekvapil mě, myslím si že to je všude okolo nás jen nás to nezasahuje přímo
5. snažili se vše pečlivě ukrýt
6. určitě ano
7. asi jsem nepostřehl
8. ambiciozní, cílevědomí
9. ne
10. že tyto světy jsou vždy propojeny
11. kvalitní, líbilo se mi to
12. že někdo je schopen udělat pro peníze cokoliv
13. v něčem se změnili ale převážně zůstali stejné
14. 15 +

15.

1. Smutné, vystrašené
2. Ne
3. Pro toho chudáka silničáře, který měl ručit svým domem. Pavel Řezníček?

4. Současnost ne. Tohle je doba 90. let. V reálném životě jsem se s ničím podobným nesešel. Snad jen na navratdoreality.cz
5. Docela trefně, Sametová revoluce
6. Ano
7. Peníze
8. Nevím
9. Standardní míra násilí jako v jiných filmech.
10. Nevím, co odpovědět.
11. Poměrně autentické a zdařilé.
12. Nevím, co odpovědět.
13. Stejně.
14. 16 (obsahuje nahá těla)

16.

1. To už si upřímně řečeno nepamatuji, Sametoví vrazi byli pro mě spíš průměrný film a nějaké zvláštní pocity to ve mně asi nezanechalo.
2. To určitě ne, i když mám známou, která bydlí v Rudné a mám pocit, že zrovna tam bydlela jedna z těch hlavních postav tohoto příběhu, snad ho i v obci potkávala, jinak nic blízkého tam není.
3. To úplně nesouvisí s postavou, ale sympatie mám k Michalu Dlouhému, ale to spíš proto, že je to skvělý herec.
4. S ničím podobným jsem se přímo nesešel, ale ani jsem z toho nebyl nějak v šoku. Jak už jsem psal, žádný extra vztah k tomuto filmu nemám.
5. No to jsem upřímně řečeno nikdy nepochopil. Vrazi jsou jasní, ale proč sametoví, to vážně netuším.
6. Tak jelikož je mi 36, tak o této době nějaký přehled mám, navíc jak jsem starší, i víc sleduji politickou scénu, kde i v současnosti se o této době mluví jako o divokých 90. letech a myslím, že je to dost vypovídající. Takže myslím, že tento film je opravdu dost vypovídající o tom, co se tu tehdy dělo.
7. Je to asi jiné než třeba u Káčka. Tady ty postavy byly spíš takové nuly, takoví gangsteři z českého rybníčka. Ta motivace byla zčásti rychle zbohatnout a zčásti potom mít moc. Už si nevybavuji úplně příběh, ale vím že třeba postava M.Dlouhého byla právě o tom, že chtěl zbohatnout a pak, když viděl, do čeho se dostal, už bylo pozdě vycouvat. A tak to asi bývá dost často nejen ve filmech.
8. Jak jsem psal, už si nepamatuji detaily, ale jestli se nemýlím, tak hlavní postava byla taková, že sice na jednu stranu to byl hajzl, ale zase na druhou bylo i vidět, že nějakou lidskost v sobě měl, ale objevil jí pozdě.
9. To už si vůbec nepamatuji ale nemyslím si, že by tam byly nějaké kruté scény.
10. Tak jedna věc je film (nejen tento) a druhá věc je skutečnost. Těžko někdo z nás obyčejných lidí může říct, jak je to ve skutečnosti. Ale soudě podle různých filmů jsou tyhle dva světy hodně propojené a svým způsobem je to logické, ve světě zločinu bývá dost peněz a za ty se dá lehce pořídit moc, kterou má zase policie.
11. Myslím, že je pořád třeba vnímat ty snímky jako film, i když jsou natočené podle skutečné události. Osobně se mi více líbí jak se to píše v amerických filmech, kde se v

titulcích uvádí, a film by inspired“ , což mi přijde více odpovídající než „natočeno podle skutečné události“. Mám tyhle filmy rád, ale pořád jsou to jen filmy. Na druhou stranu беру to i tak, že se aspoň člověk něco dozví o těch skutečných případech, ale jak říkám, je potřeba to brát s rezervou.

12. K žádnému, mám rád spoustu žánrů a ve spoustě z nich je násilí, i když různě zobrazeno. Vzpomínám si třeba na Temného rytíře, což je smyšlený příběh, kde je ovšem postava Jokera velice násilná a přesvědčivá a i když člověk ví, že je to výmysl, přesto to v tu dobu vnímá velice reálně. Osobně si myslím, že násilí ve filmech není problém současnosti, hlavní problém vidím v internetu, sociálních sítích a příliš liberální výchově.
13. To už si fakt nepamatuji. Ale myslím, že se změnilo, nebo by se aspoň změnit měli. Minimálně postava Michala Dlouhého se určitě změnila.
14. Nevím, asi od 15 let.

17.

1. Velmi znepokojeně. Doteď člověk žasne, jak to v jeho zemi může chodit
2. Naštěstí nemá
3. Těžko mít s některou z hlavních postav sympatie
4. Dobu jsem naštěstí zažil jen jako malé dítě, takže si ji až tolik nepředstavím a doufám, že dnešní svět už je trochu dál zase
5. Tak děj se stal na začátku 90. let chvilku po revoluci, tak předpokládám že asi tak souvisí
6. Že v sobě měli lidé ještě hodně zlosti
7. Tak u někoho pro peníze, u postavy Dolanského vůbec netuším
8. Složitě. Není až tak klasický padouch. Trochu tragická postava
9. Určitě krutější, než to většinou bývá
10. Že se moc neliší
11. Velmi reálá zpracování
12. Že se okolo nás dějí strašné věci, které nevidíme
13. Některé se určitě změnilo. Hlavní postava stoprocentně
14. 15+

18

1. Pocity, jak málo stačí jako důvod pro vraždu.....
2. Ne.
3. Ani ne.
4. Nesetkal, ale to neznamená, že nemůže odrážet situaci v dnešní době, stále platí, že pro řadu lidí je hmotný majetek výrazně víc než morální aspekt, stále jsou lidé, kteří se posuzují podle domu, auta, dovolené – jako měřítko úspěchu v životě.
5. Souvisí s obdobím a změnami po sametové revoluci v roce 1989, ukazuje případ z let 1991-1993.
6. Částečně ano, změna politické situace, začátek podnikání, kdy cíl je někdy důležitější než cesta. Ale obecně vypovídá spíše o lidech a podobné situace mohou nastat i nyní.

7. Ono to není touha být součástí světa zločinu, jako spíše rezignace na základní životní hodnoty.
8. Balancování mezi smyslem jeho práce a života a mezi touhou po majetku, postavení atd.
9. Ani ne – spíše realistické.
10. Vypovídá o hodnotách některých lidí, pro které jsou peníze na prvním místě a nic to nemůže změnit.
11. Zrovna tento film mapuje celou událost poměrně realisticky.
12. Částečná samozřejmost hlavních aktérů, že peníze a komfort je více, než nějaký ten lidský život – pro některé lidi.
13. Pouze u hlavní postavy (Michal Dlouhý) je vidět částečná změna, ale jinak ne, postavy vystupují celkem konzistentně, včetně strachu před dopadením.
14. 15 let.

19.

1. pocity spíše negativní, ani ne tak kvůli násilí, ale kvůli zpracování
2. nemá
3. ne
4. již 20 let pracuji v obchodě a ten je korupcí a podvody prolezlý.
5. asi ano
6. myslím se, že divokost 90 let zobrazuje dobře
7. možná v touze po snadném výdělku bez námahy
8. nevím koho považovat za hlavního hrdinu
9. ne, odpovídaly tématu
10. o stavu porevolučního ČSSR a později ČR, jsem přesvědčen že ve velké míře trvá dodnes
11. myslím, si že reality byla drsnější
12. k žádnému, násilí ve filmech vnímám jako násilí ve filmech, kdo je chce ať si je vyhledá a shlédne.
13. myslím, že postavy žádným vývinem ve smyslu sebereflexe neprošly
14. 15

20.

1. Film se mi líbil byl perfektně natočen a měl úžasný scénář. Příběh byl velmi poutavý.
2. Nemá. Nejsem vrah a ani si je nenajímám =>
3. Ano líbila se mi postava, co ztvárnili Michal Dlouhý.
4. Ano, odkazuje na Orlické vraždy.
5. Název odkazuje na dobu, kdy se film odehrává. Jedná se o dobu po revoluci.
6. Ano, vypovídá o poměrech v naší zemi po revoluci.
7. Vydělat si peníze, a to jakoukoliv cestou.

8. Jedná se o psychicky labilního člověka, který to nemá v hlavě tak úplně v pořádku a neumí si vyjasnit co je správné.
9. Nepřipadaly.
10. Mezi těmito světy je jen tenká linie.
11. Film byl natočen tak perfektně, že na něm nebylo vidět žádné umělé zkrášlování, aby se divákovi líbil.
12. Někteří lidé udělají pro peníze cokoliv.
13. Ne, jejich chování se změnilo. Dle mého názoru trochu k horšímu.
14. 15+

21.

1. Smutek. Nevím, z hudby, nebo z poslední scény. Ale film se mi líbil
2. Díky bohu, nic blízkého filmu v mém životě není
3. Nikomu jsem nesympatizoval, jen litoval mužovi, kterého podvádí manželka
4. Neměl jsem pocit, že film zobrazuje moderní dobu, ačkoli možná teď jsou takové věci méně inzerované. Děj mě vůbec nepřekvapil. Vždy existovali lidé, kteří chtějí všechno najednou a kteří jsou připraveni udělat pro to všechno: hrozby, loupeže a vraždy. Nudí se pracovat celé dny v kancelářích nebo na strojích. Adrenalin, velké a rychlé peníze je intoxikují a vytvářejí falešný pocit nepolapitelnosti, ale protože se téměř vždy děje s hráči jejich kalibru (nemohou koupit politiky a soudce, úroveň není stejná), jsou buď zabití, nebo odsouzeni
5. Sametová revoluce
6. Co se týče Česka 90. let, nemůžu říct, ale zažil jsem postsovětské 90. leta. Byly to kruté časy, vydírání a loupeže, a hlavně korupce.
7. Peníze, asi
8. Můžeme charakterizovat hh takto: zdravý a silný muž, bez vzdělání, ale ne hloupý (asi). Energie spěchá, chci žít krásně, ale neumí nic, jen bojovat a střílet.
9. Scény násilí nebyli příliš kruté
10. Nevím. Možná, tam, kde je zbrani, je i příležitost ke kriminálu
11. Docela realistické zobrazení 90. let. Mám pár otázek ohledně mobilním telefonům v 90. letech, ale jinak, charaktery, postavy, byli moc realistické
12. V cizím neštěstí svoje štěstí nenajdeš
13. Jen hrdina, ale nejsem jistý, že mu věřím
14. 16 +

22.

1. Kauza Orlických vrahů je naprosto otřesná, připomíná mi, jako poctivému, morálně založenému člověku, že svět je plný krutých lidí, kteří jsou schopni všeho.
2. Pokud bych odpověděl ano, tak se přiznávám k trestnému činu tedy ne
3. Ne

4. Ano, film ukazuje polistopadové období 90. let, které se snaží co nejvíce distancovat od 41 let totality. Nezáleží, čím jste se vyučili a kde jste pracovali (pokud jste nebyli ve straně), můžete být čím chcete, pokud jste dostatečně schopni. Zároveň ale neustále poukazuje na zlo, které se svobodou přišlo (souvisí i s názvem díla, tedy oxymóronem) – podvody, drogy, herny...

4.1. Osobně nesetkal, pouze v médiích.

4.2. Sametové vrahy jsem viděl jako první, až poté jsem dohledával informace o celé kauze, pamatuji si, že tehdy jsem byl docela překvapen, že se něco podobného stalo v takové malé zemi. Dnes překvapen nejsem, stávají se mnohem horší věci.

5. Vysvětleno výše, jedná se o oxymóron, který je stejně absurdní, jako Sametová revoluce.
6. Samozřejmě, jak jsem zmínil výše, mnoho lidí tehdejší neznalosti a zmatenosti využívalo ve svůj prospěch, ať už se jedná o kuponovou privatizaci (Viktor Kožený), nebo cokoliv jiného. Tím také poukazuje na to, že člověk se mohl stát čím chtěl, pokud byl schopný (viz stále připomínání toho, čím jsou vyučeni a co dělali za totality).
7. Karlosovým motivem je v první řadě nadšení, vzrušení a hedonismus. Peníze jsou motivem sekundárním (Pro své nohy je ochoten obětovat vše)
Ludvíkovi také nejde převážně o peníze, je psychopatem, kterému se vraždění lidí zkrátka líbí.
Láďa ve světě zločinu našel své mužství. Proměnil se z naprostého loosera v matkovraha. U ostatních to jsou převážně peníze, Irena a Vychodil jsou dokonalým příkladem.
8. Karlos je egoista, člověk, který je hnán adrenalinem, nezodpovědně rychlým řízením aut, bojovým uměním, je to člověk, který je pro svůj zisk schopen udělat cokoliv (stejně tak na obranu svého majetku, např. Ivety, kterou za svůj majetek jednoznačně pokládá). Na druhou stranu, bez adrenalinu pro něj nic nemá cenu.
9. Pouze ty, ve kterých se zbavují mrtvých těl.
10. Ve filmu je viditelné rozdělení společnosti na dva tábory, ti, co jsou poctiví, morální, jednájí v mezích zákona (např. manžel Ireny) a ti, kteří jsou pro své blaho schopni udělat vše.
11. Spíše reálněji než iluzivně.
12. Lidé jsou zvířata
13. Odpověděl jsem v předchozích otázkách
14. 15 let a výše, pokud by z filmu byl odstraněn

23.

1. Nic, naštěstí nebo k lítosti, nevím.
2. Ne, není
3. Jo, sympatizoval jsem s přítelkyní hlavního hrdiny. Byla moc pěkná. Ostatní postavy byli příliš jednoduché. Ale, ona také...
4. Na Ukrajině je hodně korupci. Třeba, medicína zadarmo je jen podvodem.
5. Odkaz na sametovou revoluci
6. Ano, výborně zobrazuje Česko ty doby
7. Nevím...
8. Špatný člověk, který se celý film mění
9. Vůbec ne
10. Je to metafora nedokonalostí světa

11. Výborně. Občas realistické umění má na mě větší vliv, než sám život
12. K žádnému, protože jsem nevěřil násilí na obrazovce
13. Ne, podívejte na předchozí otázku
14. Po pravdě, nejsem komise na hodnocení filmů, ale asi od 18 let režijní verzí, a to jen kvůli erotickým scénám, nebo od 16 let TV verzi

Muži starší 45 let.

- 1.
1. Měl jsem pocit zadostiučinění, protože sametová revoluce byla podvod.
2. Ne.
3. Ne, cítil jsem k postavám odpor.
4. Naše společnost je prorostlá organizovaným zločinem. Mafie zasahují do politiky, kultury i ekonomiky. Nebyl jsem překvapen.
5. Název ironizuje havlovskou "sametovou revoluci".
6. Ve všem – o nezákonnosti a podílu represivních složek státu na zločinech, o bezmocnosti občanské společnosti,
7. Postavy jsou motivovány touhou po moci a majetku.
8. Bezzásadový psychopat.
9. Scény jsou racionální, ale každé násilí mi připadá kruté.
10. O korupci a nepravním státě.
11. Jako realistické a odstrašující.
12. Že musíme být ostražití a odmítat styk s nebezpečnými lidmi.
13. Postavy na konci byly zpupnější a mnohem krutější, protože jim dlouho zločiny procházely.

2

1. Vzhledem k tomu, že režisér Svoboda zcela poprvé představil téma českých mafiánských praktik, byly dojmy velmi silné a samozřejmě velmi odpudivé vůči praktikám ve filmu zobrazeným.
2. Jen velmi volně - např. jsem chvíli dělal velmi blízko místa, kde byl zastřelen Mrázek, a jeden ne příliš blízký kolega z bývalé práce byl také nalezen mrtvý (dělal bílého koně).
3. Pro policisty, aby věc skutečně spravedlivě potrestali.
4. Tak Sametoví vrazi reflektují divoká 90. léta, sice jako první, ale přece jen se zhruba desetiletým odstupem. Jinak ano, můj spolužák se dostal do parlamentu a docela se chlubil některými historkami ohledně korupce a podvodů a ovlivňování hlasování a kolik se na tom dá vydělat.
5. Název odkazuje na dobu posametovou, kterou ovládli mj. i vrazi.
6. Hodně. Divoká privatizace, podvody Koženého, touha lidí rychle a bezpracně zbohatnout za každou cenu, to vše tam je.
7. Z touhy po penězích a bezstarostném životě.

8. Mladý floutek, který si z ničeho nic nedělá, jen se chce bavit, a je pro to ochoten udělat cokoliv. Je zde sice i faktor, kdy chce zajistit život pro svou dívku, ale otázkou je, nakolik nejde o sobecký prvek.
9. Přiměřeně filmové zpracování kruté reality
10. Těžko říct, v tomhle se nikdo moc nevyzná a ven pronikne jen něco a cíleně. Patří sem ostatně i spojení zločinu a politiky a tvorba schválně děravých zákonů, v nichž je vždy klička pro vyvolené a znalé, díky níž mohou vydělat.
11. V Sametových vražích myslím se vydařilo, i když samozřejmě nechybějí tradiční filmářské postupy (kdy film musí mít nějaký nosný příběh).
12. Že nemám rád násilí, a už vůbec ne zbytečné a laciné.
13. Nevzpomenu si nyní na všechny postavy, ale hlavní hrdina myslím jen lituje, že se nechal chytit, ne toho, co provedl.
14. 15+

3.

1. Neměl jsem pocit, že film byl pro mě ztráta času. Rukopis pana režiséra je trvale poněkud technokratický, malinko sterilní, avšak příběh jako takový je v realitě velmi zajímavý a ve filmu byl popsán poutavě.
2. Ne.
3. Kromě vyšetřujícího policisty, který na konci vešel za Kopáčem do domu? To byl ve skutečnosti plk. JUDr. Josef Doucha, velký frajer a výborný parták :) Jinak trochu sympatií a snad i soucitu ve mně vyvolala postava hlavního lumpa, když spáchal sebevraždu. A ještě možná, mimo záznam, ve mně vyvolala sympatie scéna na kuchyňské lince s Alicí Bendovou.
4. Film rozhodně bohužel ukazuje současnou dobu, resp. dobu 90. let. Nyní jsou zločiny daleko rafinovanější, teče méně krve a kradou se nesrovnatelně vyšší částky. Pachatele už veřejně nehoní policie, protože často jsou ukryti na vysokých politických funkcích.
5. Od počátku se domnívám, že název filmu, skutečný příběh a levicová politická orientace pana režiséra spolu souvisejí velmi úzce. Tedy, řečeno zkratkou, "Sametová revoluce" vyplodila novou společnost, která vystřídala tu socialistickou. Ve vnímání autora možná bezohlednou, s novým kriminálním prostředím, ve srovnání s policejním komunistickým režimem zřejmě i s mnohem většími kriminálními možnostmi. Tato "Sametová společnost" vyplodila i své nové zločince, v tomto případě vrahy, jací byli v takové podobě a vzájemném spojení za socialismu něčím nevídaným. Jací ti vrazi byli, když vzešli z přeměny společnosti "Sametovou revolucí"? Tak zřejmě vznikl ironicky paradoxní oxymóron "Sametoví vrazi".
6. Samozřejmě, v tomto směru vypovídá, stejně jako jiné filmy z kriminálního prostředí, například Nahota na prodej. Viz minulý odstavec. Tyto filmy na mě vždy působily malinko tendenčně s lehkým vzkazem, až výčitkou "To by se za komunistů stát nemohlo". To se ovšem netýká jen film s kriminální tematikou, viz například čtvrtý díl Básníků z první poloviny 90. let.
7. Kromě touhy po "dobrodružství" a dalších vedlejších motivech, především v jejich chamtivosti a přesvědčení, že právě oni jsou nepolapitelní. To se samozřejmě netýká jen postav filmů, ale i reality.

8. Hlavní hrdina, jakož i ostatní postavy se filmu, se svým jednáním charakterizovali sami. Mimořádně bezohlední jedinci, z nichž třeba Černý (jsem to ale čtverák), propojený s dalším filmem "Kajínek" tím, že u jeho manželky se, stejně jako ve skutečnosti, Kajínek ukrýval a spal s ní, sedí dodnes. Tomu se hlavní hrdina, navíc připoutaný na invalidní vozík, vyhnul sebevraždou. Tedy nakonec dospěl ke zjištění, netvrdím, že nutně ke zmoudření, že si svým jednáním zničil celý život.
9. Kruté, protože jsou kruté. Nemá smysl kruté věci prezentovat jako nekruté, právě tak, jako například neukazovat ve filmu, že k lásce patří sex.
10. Jsou to svým způsobem "kolegové", akorát na různých stranách barikády. Není divu, že někdy si někteří aktéři oba póly vymění a z geniálních zločinců se stávají vyšetřovatelé a bývalí špičkoví vyšetřovatelé nebo státní zástupci jsou vynikajícími (a pak i mnohem lépe placenými) advokáty ve věcech trestních.
11. To je příliš obecná otázka. Každé neabstraktní umělecké dílo nějakým způsobem zpracovává realitu a čím úspěšněji, jakkoli, například i v absurdní formě, černým humorem atd., ji odráží, tím větší má u diváků (návštěvníků, posluchačů atd.) ohlas, protože tím lépe je chápou.
12. K nějakému novému poznání nikoli. Mám na násilí standardní pohled. Někdy by některé postavy našeho reálného světa zasloužily pár přes držku bez trvalejších následků, ale to je všechno.
13. Možná se zásadně nezměnil jejich charakter, ale na jejich další chápání světa měl nepochybně vliv způsob jejich života, a nakonec i spravedlivá odplata. Viz Karel Kopáč.
14. 18

4.

1. Strach
2. ne pohybuji se v jiné společnosti
3. jo k tomu co skončil na vozíku
4. Ne
5. název filmu souvisí s hysterií sametové revoluce
6. zmatená doba
7. touha po moci a bohatství
8. zkorumpovaný policista se svědomím
9. -jo byli kruté
10. lidi jsou schopný za prachy udělat všechno
11. Super
12. násilí je v lidech a policie a represivní složky už řeší jenom následky násilí je v lidech a policie a represivní složky už řeší jenom následky
13. změnili se
14. od 25 nahoru

5.

1. Sice to vím, ale zasáhlo mi to až k slzám.
2. Nemá. Ale 90 leta zasáhla každého z nás, a zločince různého druhu žiju ve svých vilách a zámcích stále!
3. Ten policajt, který riskoval život. A policajt na který sledoval případ od začátku a dotáhl vše do konce.
4. Společnost je natolik konzumní, že jsem rád, že nejsme všichni tací. Jinak co se děje, to pochopí každý, kdo trochu používá mozek.
5. Žádná revoluce nebyla. Sametové bylo to, že se jen předala moc a komunisté fingovali a fungují klid' o pid' o neustále dál.
6. Ne, vůbec ne.
7. Samozřejmě.
8. Byl to hrozný sobec a slaboch.
9. Touha po penězích. Z toho vyplývající« být po všech stránkách na vysoké úrovni».
10. Co je svět světem. To vždy bylo propojeno a je i dnes.
11. Naprosto v pořádku.
12. Cely život nesnáším jakékoli násilí a je naši povinnosti prostředky, které jsou nám vlastní, proti němu bojovat.
13. Postavy se nezměnili. Nekulturnost a touha urvat peníze.
14. 18 let.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Vlada Yurko

Obor: 8104R018 – Scénická a mediální studia

Forma studia: Prezenční

Název práce: Násilí ve filmu

Rok: 2020

Počet stran textu bez příloh: 55

Celkový počet stran příloh: 66

Počet titulů českých použitých zdrojů: 10

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 7

Počet internetových zdrojů: 11

Vedoucí práce: Doc.Mgr. Petr Kaňka